

سب سے پہلے

آشنایی با کشور قزاقستان و تحلیل وضعیت تجاری ج.۱.۱ ایران با این کشور

تهیه و تنظیم
مریم خسروی اصل

آبان ۱۴۰۰

چکیده

با توجه به اهمیت بحث اقتصاد مقاومتی و نقش صادرات در تحقق این مهم، لازم است شناسایی بازارهای مهم صادراتی بیش از پیش مورد توجه قرار گیرد. یکی از بازارهای مهم صادراتی برای ج.ا.ایران کشور قزاقستان است. کشور قزاقستان از اعضای مهم اتحادیه اقتصادی اوراسیا می باشد که با توجه به اجرایی شدن موافقتنامه تجارت ترجیحی ج.ا.ایران با اتحادیه مذکور از آبان ماه سال ۱۳۹۸، ضرورت ارتقای روابط تجاری با این کشور بیش از گذشته احساس می گردد. از دیگر علل اهمیت کشور قزاقستان می توان به روابط خوب سیاسی، اشتراکات فرهنگی، برخورداری از منابع طبیعی غنی، پتانسیل های فراوان این کشور جهت حضور شرکت ها و تجار ایرانی در حوزه معدن، کشاورزی، خدمات فنی و مهندسی اشاره نمود.

برای دستیابی به این هدف کتاب مذکور در ۳ بخش و ۱۳ فصل تنظیم شده است. در بخش اول هدف آشنایی کلی با کشور قزاقستان است و بخش های ۲ و ۳ نیز به بررسی و تحلیل روابط تجاری ج.ا.ایران و قزاقستان و ارائه راهکارهای پیشنهادی می پردازد.

بخش اول کتاب با عنوان "آشنایی با کشور قزاقستان" طی فصول ۱ تا ۸ به ارائه اطلاعات کلی از قزاقستان در حوزه های جغرافیایی، جمعیتی، فرهنگی، سیاسی، اقتصادی، تجاری، بانکی و سرمایه گذاری، حمل و نقل و لجستیک و بندر، کشاورزی و شیلات، معدن و صنعت خودرو پرداخته شده است.

بخش دوم کتاب با عنوان "بررسی روابط تجاری ج.ا.ایران و قزاقستان و تحلیل آن" می باشد که در برگزیده فصول ۹، ۱۰ و ۱۱ این کتاب است و به موضوع بررسی روابط تجاری دو کشور طی سال های ۱۳۹۵ تا ۶ ماهه ۱۴۰۰ پرداخته و با استفاده از یافته ها به تحلیل موضوع می پردازد.

بخش سوم کتاب با عنوان "تحلیل SWOT و ارائه راهکارهای پیشنهادی جهت توسعه روابط تجاری با قزاقستان" به عنوان بخش پایانی این کتاب و با محتوای نتیجه گیری از کل کتاب می باشد که در برگزیده فصول ۱۲ و ۱۳ این کتاب است. در این فصل با استفاده از ماتریس SWOT به ارائه الزامات و راهکارهای پیشنهادی جهت توسعه روابط تجاری با قزاقستان پرداخته می شود.

با توجه به اینکه این کتاب از دید کارشناس بازرگانی خارجی این کشور تهیه گردیده است سعی شده است قابلیت هایی در آن لحاظ گردد از جمله بهره گیری از تحلیل های کارشناسی- درج بروزترین آمارها مربوط به سال ۲۰۲۱ و ۶ ماهه ۱۴۰۰، درج نمودار اینفوگراف در ابتدای هر فصل، استفاده از تصاویر، جداول و نمودارها

فهرست مطالب

بخش اول) آشنایی با کشور قزاقستان
فصل اول) اطلاعات جغرافیایی ، جمعیتی و سیاسی قزاقستان
۱-۱- اطلاعات جغرافیایی
۱-۲- اطلاعات جمعیتی
۱-۳- اطلاعات سیاسی
۱-۳-۱- رییس جمهور
۱-۳-۲- پارلمان
۱-۳-۳- قانون اساسی
۱-۳-۴- سیاست خارجی
فصل دوم) اطلاعات اقتصادی و تجاری قزاقستان
۱-۲- اطلاعات اقتصادی
۱-۲-۱- ساختار اقتصادی قزاقستان و استراتژی ۲۰۵۰
۱-۲-۲- بهبود شاخص های اقتصادی قزاقستان در سال ۲۰۲۱
۱-۲-۳- نمره آزادی اقتصادی قزاقستان
۱-۲-۴- روند تولید ناخالص داخلی قزاقستان به قیمت های جاری
۱-۲-۵- درصد رشد تولید ناخالص داخلی
۱-۲-۶- درآمد ناخالص ملی بر اساس برابری قدرت خرید
۱-۲-۷- روند تورم و قیمت های مصرف کننده
۲-۲- اطلاعات تجاری
۲-۲-۱- تجارت خارجی قزاقستان با جهان از سال ۲۰۱۶ تا ۲۰۲۰
۲-۲-۲- عمده ترین اقلام صادراتی قزاقستان به جهان در سال ۲۰۲۰
۲-۲-۳- عمده ترین اقلام وارداتی قزاقستان از جهان در سال ۲۰۲۰
۲-۲-۴- مهمترین کشورهای وارد کننده کالا از قزاقستان در سال ۲۰۲۰
۲-۲-۵- مهمترین کشورهای صادر کننده کالا به قزاقستان در سال ۲۰۲۰
۲-۲-۶- عمده ترین شرکت های وارد کننده قزاقی به تفکیک زمینه فعالیت
۲-۲-۷- مناطق ویژه اقتصادی در قزاقستان
۲-۲-۷-۱- منطقه ویژه اقتصادی بارابای
۲-۲-۷-۲- منطقه ویژه اقتصادی آنتوستیک
۲-۲-۷-۳- منطقه ویژه اقتصادی ساری آرکا
۲-۲-۷-۴- منطقه ویژه اقتصادی بندر آکتائو
۲-۲-۷-۵- منطقه ویژه اقتصادی آستانه - شهر جدید
۲-۲-۷-۶- منطقه ویژه اقتصادی پارک شیمیایی تراز
۲-۲-۷-۷- منطقه ویژه اقتصادی خورگوس - دروازه شرقی

۲-۲-۷-۸- منطقه ویژه اقتصادی پارک فناوری های نوآورانه
۲-۲-۷-۹- منطقه ویژه اقتصادی پاولودار
۲-۲-۷-۱۰- منطقه ویژه اقتصادی پتروشیمی ملی تکنوپارک
۲-۲-۸- نمایشگاه های کشور قزاقستان در سال های ۲۰۲۱-۲۰۲۲
۲-۲-۸-۱- فهرست نمایشگاه های قزاقستان در سال ۲۰۲۲
۲-۲-۸-۲- فهرست نمایشگاه های قزاقستان در سال ۲۰۲۱
فصل سوم) اطلاعات بانکی و سرمایه گذاری قزاقستان
۳-۱- سیستم های بانکی در قزاقستان
۳-۲- سرمایه گذاری در قزاقستان
۳-۲-۱- رتبه نخست قزاقستان در رشد خالص سرمایه گذاری مستقیم خارجی در بین کشورهای در حال گذار (سال ۲۰۲۰)
۳-۲-۲- نگاهی به سرمایه گذاری مستقیم خارجی در قزاقستان طی سال های اخیر
۳-۲-۳- سرمایه گذاری ج.ا.ایران در قزاقستان
۳-۲-۴- شرایط سرمایه گذاری در قزاقستان
۳-۲-۴-۱- ورود به قزاقستان
۳-۲-۴-۲- شرایط آغاز کسب و کار تجاری
۳-۲-۴-۳- انتخاب زمینه سرمایه گذاری
۳-۲-۴-۴- حوزه های سرمایه گذاری
۳-۲-۴-۱- مناطق ویژه اقتصادی
۳-۲-۴-۵- پرسش و پاسخ های مربوط به سرمایه گذاری در قزاقستان
۳-۲-۵- فرصت های سرمایه گذاری در منگستائو قزاقستان
۳-۳- مراکز مالی در قزاقستان
۳-۳-۱- نگاهی به رویکرد مرکز مالی بین المللی آستانه (AIFC)
فصل چهارم) حمل و نقل، لجستیک و بنادر قزاقستان
۴-۱- وضعیت حمل و نقل در قزاقستان
۴-۱-۱- حمل و نقل هوایی
۴-۱-۲- راه آهن
۴-۱-۳- خطوط جاده ای
۴-۱-۴- خطوط لوله
۴-۱-۵- معرفی بنادر قزاقستان
۴-۱-۵-۱- موقعیت جغرافیایی بندر کوریک
۴-۱-۵-۲- بخش های مختلف بندر کوریک
۴-۱-۵-۳- مزیت های بندر کوریک
۴-۱-۵-۴- ج.ا.ایران و فرصت های بندر کوریک
۴-۱-۵-۵- ملاحظات در خصوص بندر کوریک
۴-۱-۶- فعالیت های نوآورانه شرکت های شبکه حمل و نقل و لجستیک در قزاقستان

فصل پنجم) کشاورزی و شیلات
۱-۵- وضعیت کشاورزی در قزاقستان
۱-۱-۵- عمده ترین تولیدات کشاورزی قزاقستان
۲-۱-۵- تولید و صادرات ذرت
۳-۱-۵- تولید و صادرات جو
۴-۱-۵- تولید و صادرات کنجاله سویا
۵-۱-۵- تقویم کشت محصول
۶-۱-۵- شرکت‌های عمده صادراتی نهاده‌های دامی در قزاقستان
۷-۱-۵- افزایش قیمت محصولات کشاورزی در قزاقستان
۸-۱-۵- رشد تولید محصولات گلخانه ای در استان منگستائو
۹-۱-۵- اجرای پروژه‌های کشاورزی جدید در استان منگستائو
۱۰-۱-۵- وضعیت صنعت شیلات
فصل ششم) معدن
۱-۶- اطلاعات معدنی
۲-۶- عمده ترین کشورهای فعال در تولیدات معدنی در جهان طی سالهای ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ و جایگاه قزاقستان
۳-۶- وضعیت صنعت فلز روی در قزاقستان
۳-۶-۱- ذخایر جهانی روی در سال ۲۰۲۰ و جایگاه قزاقستان
۴-۶- منابع معدنی استان آکمولا
۴-۶-۱- ذخایر فلزی استان آکمولا
۴-۶-۲- ذخایر غیر فلزی استان آکمولا
۴-۶-۳- ذخایر معدنی غیر فلزی و ساختمانی استان آکمولا
۵-۶- وضعیت زغال سنگ در قزاقستان
۶-۶- قوانین و مقررات سرمایه گذاری در بخش معدن
۶-۶-۱- مراحل دریافت مجوز بهره برداری از معادن
۶-۶-۲- مدارک لازم برای درخواست مجوز اکتشاف و بهره برداری از معادن
۶-۶-۳- مالیات های وضع شده بر فعالیت های معدنی
فصل هفتم) صنعت خودرو
۱-۷- نگاهی به صنعت خودروسازی در قزاقستان
۲-۷- آمار تولید خودرو در سال ۲۰۲۰
۳-۷- معرفی عمده ترین تولید کنندگان خودرو در قزاقستان
۴-۷- میزان فروش خودرو و قطعات و تجهیزات خودرویی مونتاژ داخلی
۵-۷- هزینه های صرف شده جهت تولید خودرو
۶-۷- سهم خودروسازی در صنعت تولید
۷-۷- درآمد شرکت‌های قزاقی از فروش لوازم و تجهیزات خودرو
۸-۷- پرداخت های مالیاتی تولید کنندگان خودرو در قزاقستان

۷-۹- وضعیت واردات خودرو به قزاقستان
۷-۱۰- صادرات خودرو از قزاقستان به جهان
۷-۱۱- استان‌های مرکز تولید خودرو در قزاقستان
فصل هشتم) اطلاعات فرهنگی
۸-۱- شکل‌گیری تمدن در قزاقستان
۸-۲- فرهنگ در قزاقستان و ذکر موارد مرتبط
۸-۲-۱- خصوصیات فرهنگی مردم قزاقستان و نگرش نسبت به ایرانیان
۸-۲-۲- پایتخت فرهنگی
۸-۲-۳- فرهنگ اسب سواری
۸-۲-۴- عادت‌های غذایی و نوشیدنی
۸-۲-۵- تنوع قومی
۸-۲-۶- تنوع مذهبی
۸-۲-۷- رادیو و تلویزیون
۸-۲-۸- مطبوعات و رسانه‌های مجازی
۸-۲-۹- سینما
۸-۲-۱۰- تعطیلات رسمی
۸-۲-۱۱- سرود ملی
۸-۳- قانون جمهوری قزاقستان "فرهنگ"
۸-۴- سیاست‌های فرهنگی قزاقستان
۸-۵- پیشینه روابط فرهنگی ج.ا.ایران و قزاقستان
۸-۶- مشترکات فرهنگی ج.ا.ایران و قزاقستان
بخش دوم : بررسی روابط تجاری ج.ا.ایران و قزاقستان و تحلیل آن
فصل نهم) بررسی روابط تجاری ج.ا.ایران و قزاقستان طی ۵ سال اخیر و تحلیل آن
۹-۱- تجارت خارجی ج.ا.ایران و قزاقستان طی سالهای اخیر
۹-۱-۱- بررسی مبادلات تجاری ج.ا.ایران و قزاقستان از سال ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۹
۹-۱-۲- صادرات ج.ا.ایران به قزاقستان از سال ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۹
۹-۱-۳- واردات ج.ا.ایران به قزاقستان از سال ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۹
۹-۲- میزان مبادلات تجاری ج.ا.ایران و قزاقستان از سال ۱۳۹۵ تا سال ۱۳۹۹ به تفکیک سال
۹-۳- عمده‌ترین اقلام صادراتی ج.ا.ایران به قزاقستان طی ۵ سال اخیر
۹-۴- عمده‌ترین اقلام وارداتی ج.ا.ایران از قزاقستان طی ۵ سال اخیر
فصل دهم) تحلیل مبادلات تجاری ج.ا.ایران و قزاقستان در سال ۱۳۹۹
۱۰-۱- تحلیل صادرات ج.ا.ایران به قزاقستان طی سال ۱۳۹۹
۱۰-۱-۱- عمده‌ترین کالاهای صادراتی ج.ا.ایران به قزاقستان در سال ۱۳۹۹
۱۰-۱-۲- صادرات ج.ا.ایران به قزاقستان بر اساس بخش‌های عمده کالایی
۱۰-۱-۲-۱- عمده‌کالاهای صادراتی ج.ا.ایران به قزاقستان در گروه کشاورزی و صنایع غذایی در سال ۱۳۹۹

۱۰-۱-۲-۲- عمده کالاهای صادراتی ج.ا.ایران به قزاقستان در گروه صنعت طی سال ۱۳۹۹
۱۰-۱-۲-۳- عمده کالاهای صادراتی ج.ا.ایران به قزاقستان در حوزه معدن و صنایع معدنی در سال ۱۳۹۹
۱۰-۱-۲-۴- عمده کالاهای صادراتی ج.ا.ایران به قزاقستان در گروه پتروشیمی و پایه های نفتی طی سال ۱۳۹۹
۱۰-۱-۲-۵- عمده کالاهای صادراتی ج.ا.ایران به قزاقستان در گروه عمده فرش و صنایع دستی در سال ۱۳۹۹
۱۰-۱-۳- صادرات ج.ا.ایران به قزاقستان بر اساس گروه های کالایی و سهم هر گروه در سال ۱۳۹۹
۱۰-۱-۴- صادرات ج.ا.ایران به قزاقستان بر اساس کالاهای مصرفی، سرمایه ای و واسطه ای در سال ۱۳۹۹
۱۰-۲- تحلیل واردات ج.ا.ایران از قزاقستان طی سال ۱۳۹۹
۱۰-۲-۱- عمده ترین کالاهای وارداتی ج.ا.ایران از قزاقستان در سال ۱۳۹۹
۱۰-۲-۲- واردات ج.ا.ایران به قزاقستان بر اساس بخش های عمده کالایی
۱۰-۲-۲-۱- عمده کالاهای وارداتی ج.ا.ایران از قزاقستان در گروه کشاورزی و صنایع غذایی در سال ۱۳۹۹
۱۰-۲-۲-۲- عمده کالاهای وارداتی ج.ا.ایران از قزاقستان در گروه عمده صنعت در سال ۱۳۹۹
۱۰-۲-۲-۳- عمده کالاهای وارداتی ج.ا.ایران از قزاقستان در حوزه معدن و صنایع معدنی در سال ۱۳۹۹
۱۰-۲-۲-۴- عمده کالاهای وارداتی ج.ا.ایران از قزاقستان در گروه عمده پتروشیمی و پایه های نفتی در سال ۱۳۹۹
۱۰-۲-۳- واردات ج.ا.ایران از قزاقستان بر اساس گروه های کالایی و سهم هر گروه
۱۰-۲-۴- واردات ج.ا.ایران از قزاقستان بر اساس کالاهای مصرفی، سرمایه ای و واسطه ای در سال ۱۳۹۹
فصل یازدهم) تحلیل مبادلات تجاری ج.ا.ایران و قزاقستان در ۶ ماهه اول ۱۴۰۰
۱۱-۱- تحلیل صادرات ج.ا.ایران به قزاقستان طی ۶ ماهه اول ۱۴۰۰
۱۱-۱-۱- عمده ترین کالاهای صادراتی ج.ا.ایران به قزاقستان در ۶ ماهه اول ۱۴۰۰
۱۱-۱-۲- صادرات ج.ا.ایران به قزاقستان بر اساس بخش های عمده کالایی در ۶ ماهه اول ۱۴۰۰
۱۱-۲- تحلیل واردات ج.ا.ایران از قزاقستان طی ۶ ماهه اول ۱۴۰۰
۱۱-۲-۱- عمده ترین کالاهای وارداتی ج.ا.ایران از قزاقستان در ۶ ماهه اول ۱۴۰۰
۱۱-۲-۲- واردات ج.ا.ایران به قزاقستان بر اساس بخش های عمده کالایی
بخش سوم) تحلیل Swot و ارائه راهکارهای پیشنهادی جهت توسعه روابط تجاری با قزاقستان
فصل دوازدهم) بررسی نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید (swot) و استراتژی های ترکیبی
۱۲-۱- مدل SWOT
۱۲-۱-۱- نقاط قوت
۱۲-۱-۲- نقاط ضعف
۱۲-۱-۳- فرصت ها
۱۲-۱-۴- تهدید ها
۱۲-۲- راهبردهای ترکیبی بر اساس مدل swot
۱۲-۲-۱- راهبرد SO
۱۲-۲-۲- راهبرد ST
۱۲-۲-۳- راهبرد WO
۱۲-۲-۴- راهبرد WT

فصل سیزدهم) بررسی الزامات همکاری با کشور قزاقستان و راهکارهای پیشنهادی

۱-۱۳- ضرورت بررسی الزامات توسعه روابط تجاری ج.ا.ایران با قزاقستان

۱-۱-۱۳- الزامات همکاری ج.ا.ایران با کشور قزاقستان و راهکارهای پیشنهادی

۱-۱-۱-۱۳- الزام (۱) افزایش سهم ج.ا.ایران از بازار صادراتی قزاقستان و تقویت حضور تجار ایرانی

۱-۱-۱-۱۳- الزام (۲) حل مشکلات حمل و نقل فیما بین و توسعه زیرساخت های حمل و نقلی

۱-۱-۱-۱۳- الزام (۳) حل مشکلات بانکی فیما بین

۱-۱-۱-۱۳- الزام (۴) توسعه همکاری ها در حوزه کشاورزی

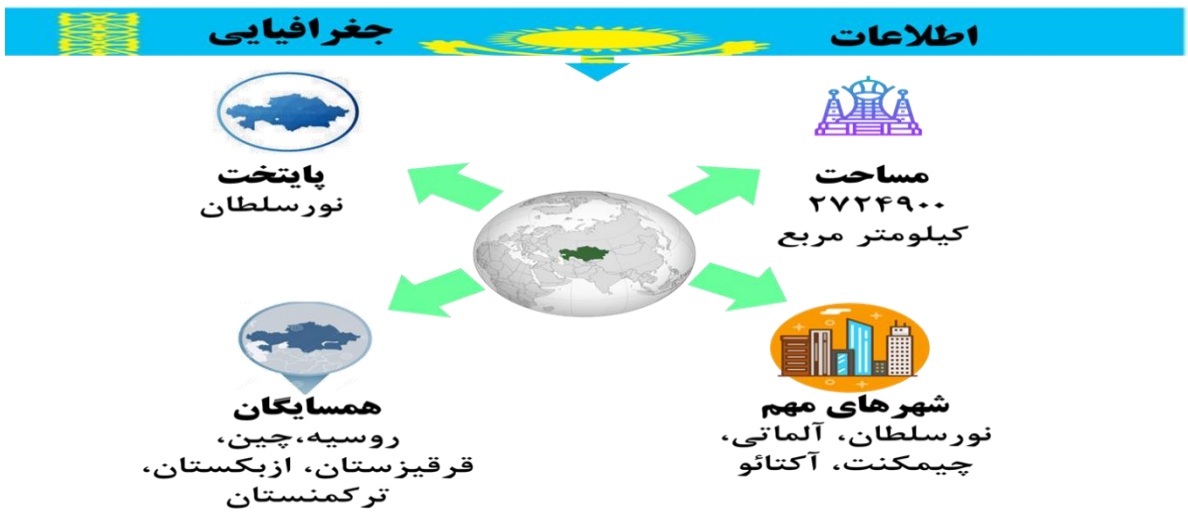
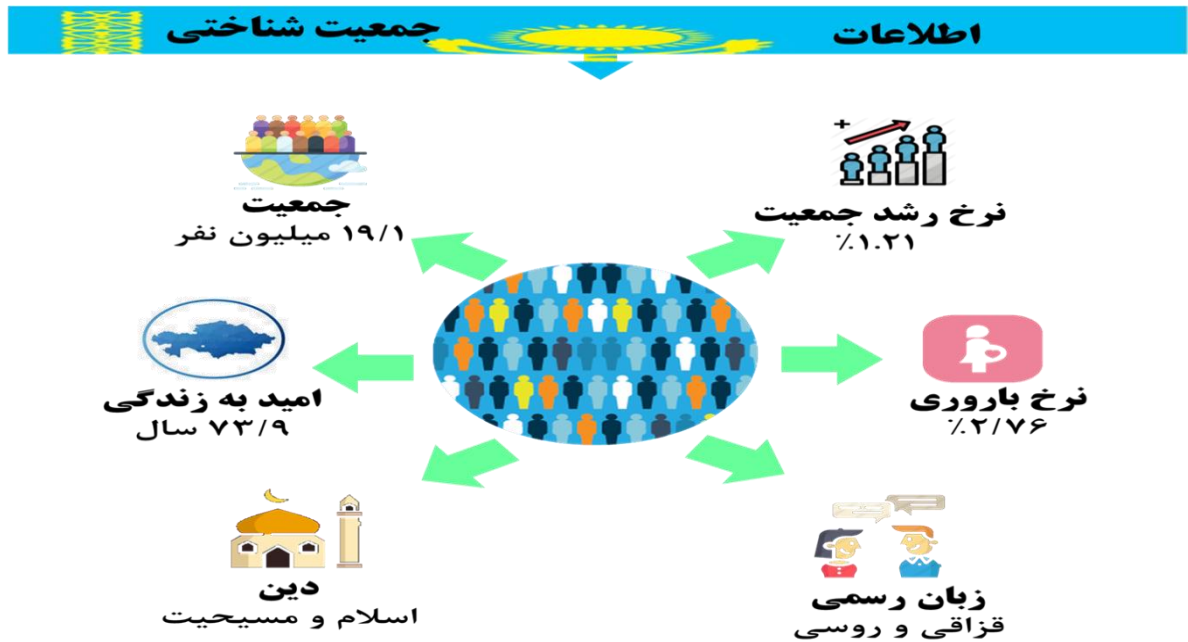
بخش اول

آشنایی با کشور قزاقستان

فصل اول

اطلاعات جغرافیایی، جمعیتی و سیاسی قزاقستان

اینفوگرافیک فصل اول

مقدمه

با توجه به اهمیت شناخت اطلاعات جغرافیایی و جمعیتی هر کشور، در این فصل برآنیم اطلاعات جغرافیایی قزاقستان از جمله مساحت، همسایگان، شهرهای مهم، وضعیت رودخانه ها، جنگل ها و دریاچه ها را ... مورد بررسی قرار دهیم و در ادامه آن به بررسی ترکیب جمعیتی این کشور می پردازیم و در انتها وضعیت سیاسی از جمله پارلمان، قانون اساسی و سیاست خارجی این کشور را مورد بررسی قرار خواهیم داد.

۱-۱- اطلاعات جغرافیایی ۲۱

نام کشور: قزاقستان

پایتخت: نورسلطان

مساحت: ۲۷۲۴۹۰۰ کیلو متر مربع

همسایگان:

از سمت شمال و غرب با کشور روسیه (۷۵۹۱ کیلومتر)

از سمت شرق با کشور چین (۱۷۸۳ کیلومتر)

از جنوب با کشورهای قرقیزستان (۱۲۴۲ کیلومتر) ازبکستان (۲۳۵۱ کیلومتر) و ترکمنستان (۴۲۶ کیلومتر)

کل طول مرزهای قزاقستان با کشورهای دیگر ۱۳۲۰۰ کیلومتر می باشد.

شهرهای مهم: نورسلطان، آلماتی، چیمکنت، آکتائو

شهر نورسلطان

۱) www.indexmundi.com

۲) سفارت ج.ا.ایران در قزاقستان <https://kazakhstan.mfa.gov.ir>

وسعت بیابان ها و جنگل ها و تعداد رودخانه ها: ۱

قزاقستان بزرگترین کشور محصور در خشکی در جهان است. در این کشور بیابان ها ۴۴٪، نیمه بیابان ها ۱۴٪ و استپ ها ۲۶٪ از قلمرو قزاقستان را تشکیل می دهد در حالیکه وسعت جنگل ها در این کشور ۵.۵٪ می باشد. در این کشور ۸۵۰۰ رودخانه و ۴۸۰۰۰ دریاچه بزرگ و کوچک وجود دارد از جمله این دریاچه ها می توان به بالخاش^۲، زایسان^۳ و آلاکول^۴ اشاره نمود.

دریاچه بالخاش

دریاچه زایسان

دریاچه آلاکول

Official website of the president of the republic of kazakhstan ۱

Balkhash- ۲

zaysan- ۳

Alakol- ۴

۱-۲- اطلاعات جمعیتی قزاقستان در سال ۲۰۲۰

- جمعیت : ۱۹.۱ میلیون نفر
- نرخ رشد جمعیت : ۱.۲۱٪ (درصد جهانی : ۰.۲۴ و رتبه در جهان : ۶۴)
- نرخ باروری : ۲.۷۶
- جمعیت شهری : ۱۰.۸ میلیون نفر
- نرخ شهرنشینی : ۵۸٪
- نرخ روستانشینی : ۴۲٪
- امید به زندگی : ۷۳.۹ (زنان : ۷۸ ، مردان : ۶۹.۶)
- میانگین سنی : ۳۰.۷
- تراکم جمعیت : ۷ نفر به ازای هر کیلومتر (سال ۲۰۱۹)
- مرگ و میر نوزدان : ۶.۵ در هر ۱۰۰۰ تولد
- مرگ و میر زیر ۵ سال : ۸.۵ در هر ۱۰۰۰ تولد
- زبان رسمی : ترکمنی و روسی
- دین و مذهب : اسلام و مسیحیت
- ترکیب جمعیتی قزاقستان : ۶۸٪ قزاق، ۱۹٪ روس، ۳٪ ازبک ، ۱.۵٪ اوکراین، ۱.۵٪ ایغور، ۱٪ تاتار و ۶٪ سایر^۲

۱- www.worldometers.info

۲- سفارت ج.ا.ایران در قزاقستان <https://kazakhstan.mfa.gov.ir>

• بزرگترین شهرها در قزاقستان به همراه جمعیت: ^۱

✓ آلماتی^۲: ۲۰۰۰.۹۰۰ نفر

✓ کاراگاندا^۳: ۴۵۱.۸۰۰ نفر

✓ شیمکنت^۴: ۴۱۴.۰۳۲

✓ تاراز^۵: ۳۵۸.۱۵۳

✓ نورسلطان^۶: ۳۴۵.۶۰۴

شهر کاراگاندا

شهر آلماتی

شهر شیمکنت

www.worldometers.info- ۱

Almaty- ۲

Karagandy - ۳

Shymkent - ۴

Taraz- ۵

Nur-Sultan - ۶

۱-۳-۱- اطلاعات سیاسی^۱

جمهوری قزاقستان یک دولت واحد با سیستم ریاست جمهوری می‌باشد. براساس قانون اساسی، جمهوری قزاقستان دارای دولتی دموکراتیک، سکولار، قانونمند و اجتماعی می‌باشد که در آن افراد، زندگی آنها، حقوق اجتماعی و آزادی شهروندان از جمله ارزش‌های اساسی به شمار می‌آیند. قزاقستان در تاریخ ۱۶ دسامبر سال ۱۹۹۱ میلادی به استقلال دست پیدا کرد. رئیس جمهور فعلی قزاقستان جناب آقای "قاسم جومارت توقایف"^۲ و پایتخت این کشور "نور سلطان" نام دارد.

۱-۳-۱-۱- رئیس جمهور

بر اساس قانون، رئیس جمهور ریاست دولت و بالاترین مقام رسمی سیاسی کشور محسوب می‌شود که خط مشی‌های کلی مربوط به سیاست‌های داخلی و خارجی کشور توسط وی تعیین می‌گردند و نماینده کشور در عرصه بین‌المللی محسوب می‌شود. رئیس جمهور نماد و ضامن اتحاد ملی و قدرت حاکمه و همچنین مجری قانون اساسی و تضمینی برای حفظ حقوق و آزادی‌های شهروندان می‌باشد.

دولت موظف به اجرای قانون، هدایت کننده بدنه اجرایی و ناظر بر عملکرد آنان می‌باشد.^۳

رئیس جمهور فعلی قزاقستان جناب آقای قاسم جومارت توقایف می‌باشد که از مارس ۲۰۱۹ تا کنون ریاست جمهوری این کشور را بر عهده دارد. رئیس جمهور پیشین قزاقستان جناب آقای نورسلطان نظربایف^۴ بود که از دسامبر ۱۹۹۱ لغایت ۲۰ مارس ۲۰۱۹ ریاست جمهوری این کشور را بر عهده داشت.

نورسلطان نظربایف، رئیس جمهور پیشین قزاقستان

قاسم جومارت توقایف، رئیس جمهور کنونی قزاقستان

۱- سفارت ج.ا.ایران در قزاقستان <https://kazakhstan.mfa.gov.ir>

۲ Kassym-Jomart Tokayev

۳- سفارت ج.ا.ایران در قزاقستان <https://kazakhstan.mfa.gov.ir>

۴ Nursultan Nazarbayev

۱-۳-۲- پارلمان^۱

پارلمان جمهوری قزاقستان مجری وظایف قانونی مربوطه و متشکل از دو بخش سنا و مجلس می‌باشد. سنا متشکل از نمایندگان است که دو تن از آنها نماینده مناطقی از کشور و شهرهای پر اهمیت و پایتخت کشور می‌باشند. پانزده تن از نمایندگان سنا توسط شخص رئیس جمهور و با توجه به اهمیت ملی، فرهنگی و دیگر اولویت‌های اجتماعی از مناطق مختلف کشور منصوب می‌گردند.

مجلس شامل ۱۰۷ نماینده می‌باشد که ۹ تن از آنها توسط مجمع مردمی قزاقستان انتخاب می‌گردند. دوره نمایندگی در سنا شش سال و در مجلس پنج سال می‌باشد. در حال حاضر، مجلس قزاقستان دارای سه حزب عمده می‌باشد: "نور اوطان" حزب مردمی دموکرات، "آک ژول" حزب دموکرات قزاقستان و حزب مردمی کمونیستی قزاقستان.

۱-۳-۳- قانون اساسی^۲

قانون اساسی کشور قزاقستان در ۹۰ ماده و ۹ بخش به شرح ذیل طبقه بندی شده است:

بخش اول) مقررات عمومی (ماده ۱-۹)

بخش دوم) فرد و شهروند (ماده ۱۰-۳۹)

بخش سوم) رئیس جمهور (ماده ۴۰-۴۸)

بخش چهارم) مجلس (ماده ۴۹-۶۳)

بخش پنجم) دولت (ماده ۶۴-۷۰)

بخش ششم) شورای قانون اساسی (ماده ۷۱-۷۴)

بخش هفتم) دادگاه و عدالت (ماده ۷۵-۸۳)

بخش هشتم) مدیریت عمومی محلی و خودمختاری (ماده ۸۵-۸۹)

بخش نهم) مفاد نتیجه گیری و انتقالی (ماده ۹۰-۹۸)

۱ - سفارت ج.ا.ایران در قزاقستان <https://kazakhstan.mfa.gov.ir>

۲ - سفارت ج.ا.ایران در قزاقستان <https://kazakhstan.mfa.gov.ir>

۱-۳-۴- سیاست خارجی^۱

قزاقستان به عنوان یکی از کشورهای استراتژیک در آسیای مرکزی، در حال ایفای نقش کلیدی خود به عنوان ضامن برای ایجاد ثبات و پایداری در منطقه می باشد. در عرصه بین المللی نیز گام های بزرگی توسط این کشور برداشته شده است که حضور قزاقستان به عنوان ریاست جلسه سران سازمان امنیت و همکاریهای اروپا^۲ اس سی ای^۲ که در دسامبر سال ۲۰۱۰ میلادی در آستانا پایتخت قزاقستان برگزار گردید، خود گواهی بر این امر می باشد.

ابتکار عمل قابل توجه دیگر قزاقستان، برگزاری کنفرانس " تعاملات و راه های اعتماد سازی در قاره ی آسیا" بود که جایگزین آسیایی سازمان امنیت و همکاریهای اروپا^۲ اس سی ای تلقی می گردد. عملکرد قزاقستان به عنوان ریاست سازمان همکاری های اسلامی، سازمان برحسته جهان اسلام، با واکنش های مثبت از طرف جامعه جهانی همراه بوده است. قزاقستان یکی از کشورهای پیشرو در زمینه خلع سلاح اتمی نیز به شمار می آید و یکی از کشورهای عضو اتحادیه ی اقتصادی اوراسیا می باشد.

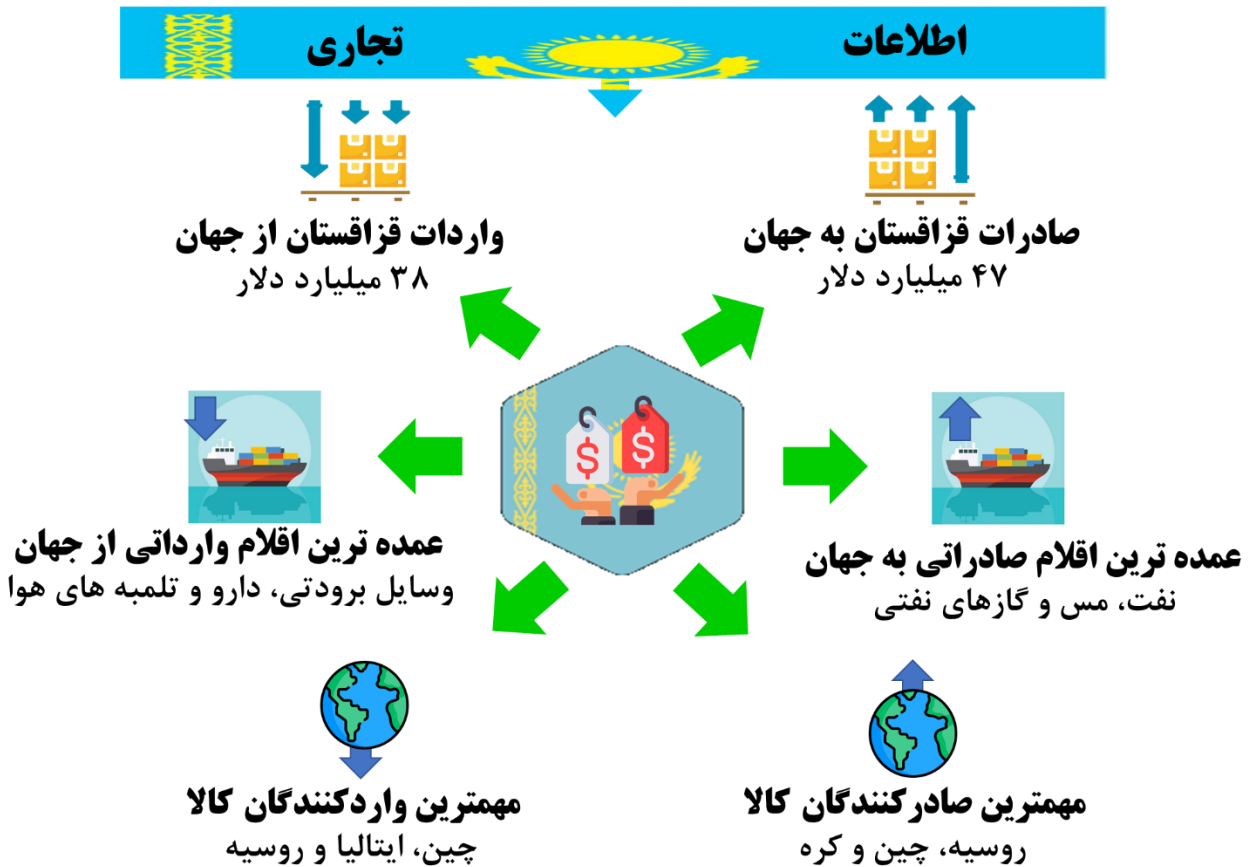
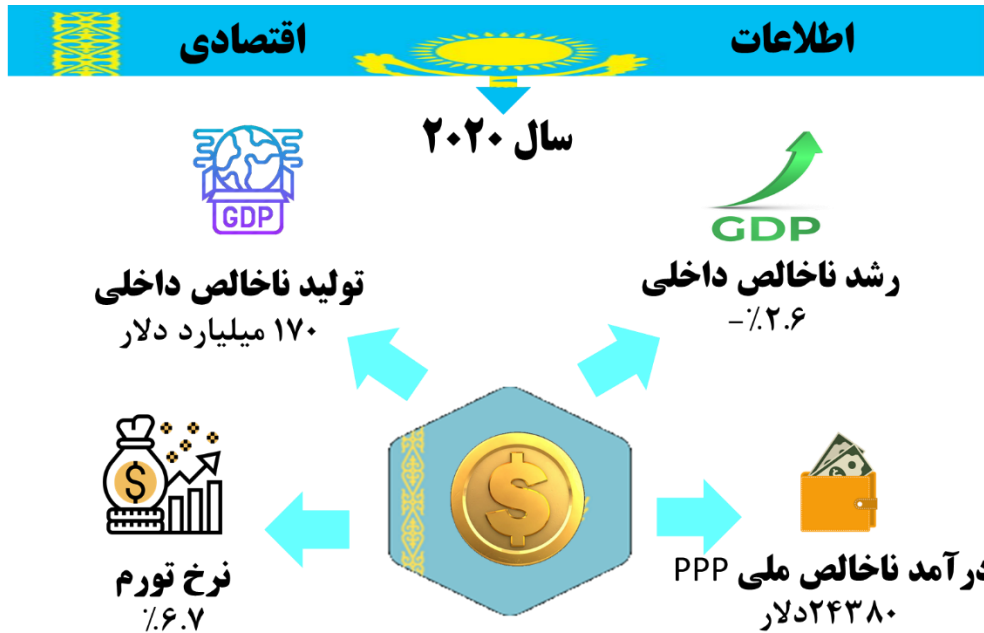
۱ - سفارت ج.ا.ایران در قزاقستان <https://kazakhstan.mfa.gov.ir>

OSCE - ۲

فصل دوم

اطلاعات اقتصادی و تجاری قزاقستان

اینفوگرافیک فصل دوم

مقدمه

لازمه تجارت با هر کشوری بدون شک آشنایی با وضعیت اقتصادی و مبادلات تجاری آن کشور با جهان خواهد بود. نظر به اهمیت این موضوع در این فصل به بررسی وضعیت اقتصادی قزاقستان از جمله ساختار و ارکان اقتصادی، شاخص های اقتصادی و نمره آزادی اقتصادی، روند تولید ناخالص داخلی، درآمد ناخالص ملی و نرخ تورم می پردازیم. همچنین در این فصل به بررسی وضعیت تجارت قزاقستان با جهان، معرفی مناطق ویژه اقتصادی و فهرست نمایشگاه های بین المللی قزاقستان پرداخته خواهد شد.

۲-۱- اطلاعات اقتصادی

۲-۱-۱- ساختار اقتصادی قزاقستان و استراتژی ۲۰۵۰

در تشریح وضعیت اقتصادی قزاقستان به اختصار باید گفت اقتصاد این کشور مبتنی بر صادرات مواد خام (عمدتاً نفت، مواد معدنی و غلات) است. سهم مواد خام در تولید ناخالص داخلی، تجارت خارجی قزاقستان و درآمدهای دولتی این کشور بسیار بالاست.

بخش های اصلی اقتصاد این کشور را به ترتیب بخش انرژی با محوریت نفت و گاز، استخراج معدنی، توریسم و کشاورزی تشکیل می دهند.

قزاقستان در "استراتژی ۲۰۵۰" خود که عمده‌تأ مبتنی بر مولفه‌های اقتصادی است، گام‌های هوشمندانه‌ای برداشته است. در سال ۲۰۲۵، نخستین هدف پیش‌بینی شده خودکفایی در تامین نیازهای بازار داخلی به مواد پتروشیمی است که تأکید شده این امر منطبق بر استانداردهای زیست‌محیطی صورت بگیرد. جذب سرمایه‌گذاری‌های اخیر این کشور برای صنایع تبدیلی نفت و گاز در همین راستا صورت گرفته است. همچنین برآورد شده است که سهم صادرات غیرنفتی قزاقستان تا این سال ۲ برابر شده و در سال ۲۰۴۰ به ۳ برابر میزان فعلی برسد.

یکی از مهم‌ترین مسائلی که توسط تحلیل‌گران قزاقی بیان می‌شود، اتکاء بیش از حد قزاقستان به منابع زیرزمینی است. رشد اقتصادی سال‌های اخیر عمده‌تأ مربوط به افزایش میزان استخراج از منابع این کشور بوده و این امر موجب نگرانی شدید تحلیل‌گران این کشور از سهم نسل‌های آتی این کشور از این منابع شده است. علاوه بر این، توسعه نامتوازن و تمرکز بیش

۱- صمدی نیا، امید مقاله بررسی ظرفیت‌های صادراتی ایران به قزاقستان سال ۱۳۹۹

۲- سند استراتژیک ۲۰۵۰ قزاقستان

از حد منابع این کشور در شهرهای بزرگ همچون آستانه و آلماتی که متبادر کننده توسعه ویتیرینی و ظاهری و عدم عمق در توسعه پایدار است، از دیگر موانع پیش روی دستیابی به این استراتژی محسوب می‌شود. همچنین مشارکت بیش از حد شرکت‌های خارجی در پروژه‌های اجرا شده در این کشور و سهم پایین متخصصین داخلی که افزایش هزینه‌ها را در پی داشته است، موجب شده تا روند توسعه این کشور با کاهش سرعت مواجه شود.

۲-۱-۲- بهبود شاخص های اقتصادی قزاقستان در سال ۲۰۲۱

نرخ رشد در صنعت ۵.۸٪، در تجارت ۹.۱٪، ارتباطات ۱۲.۸٪ و همچنین در ساختمان سازی ۱۱.۴٪ است. طی ۸ ماه ابتدای ۲۰۲۱، ۸.۹ میلیون مترمربع مسکن در ساخته شده است که ۱۰.۵٪ بیشتر از سال گذشته می‌باشد. همچنین تولید محصولات دارویی تا ۴۰.۸٪، پالایش نفت ۹.۲٪، محصولات چرمی ۸.۴٪، مواد غذایی ۴.۸٪ و محصولات شیمیایی ۲.۲٪ ارتقا پیدا کرده است.

با در نظر گرفتن محدودیت‌های تولید نفت در چارچوب اوپک پلاس، نرخ رشد در بخش معادن همچنان محدود است (۱.۴٪-).

نرخ رشد در بخش خدمات همچنان در حال بهبود است و به دلیل پویایی قوی در تجارت (۹.۱٪+) و ارتباطات (۱۲.۸٪+) تاکنون به ۲.۳٪ رسیده است.

رشد سرمایه‌گذاری در دارایی‌های ثابت بدون احتساب معدن به ۱۸٪ می‌رسد. این امر به دلیل نرخ بالای سرمایه‌گذاری در دارایی‌های ثابت در ساختمان سازی (۱۵۰.۱٪+)، تولید (۸۱.۷٪+)، کشاورزی (۴۳.۲٪+)، تجارت (۳۹.۹٪+)، اطلاعات و ارتباطات (۳۷.۰٪+)، معاملات املاک و مستغلات (۱۶.۲٪+) و خدمات حمل و نقل (۹.۰٪+) امکان پذیر شده است.

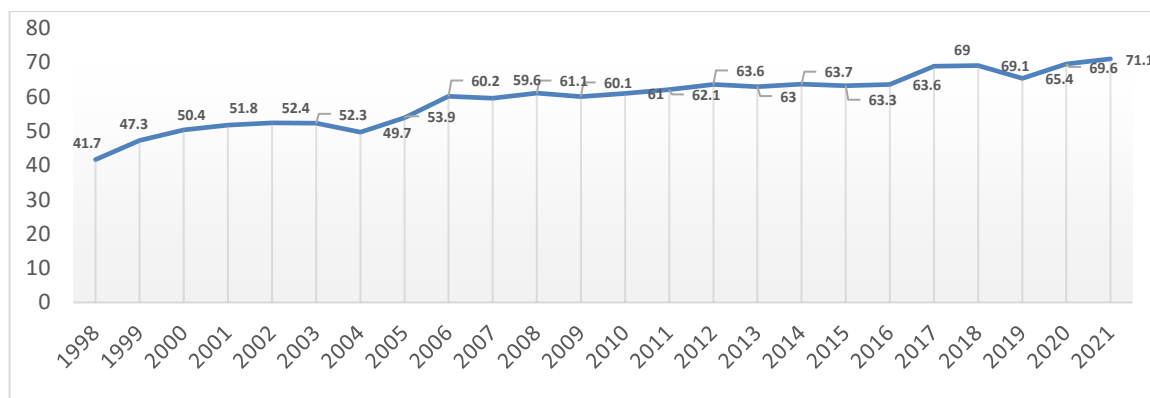
بر اساس نتایج ژانویه تا آگوست ۲۰۲۱، استان‌های آلماتی، ژامبیل، قوستانای، منگیستو و شهر شیمکنت رشد اقتصادی و اجتماعی را در هر ۷ شاخص کلان اصلی، استان‌های اقملا، آقته، آتیراو، کاراگاندی، قیزیل اردا، پاولادار، شمال قزاقستان و نورسلطان با شاخص ۶ و استان‌های شرقی قزاقستان، ترکستان و شهر آلماتی با شاخص ۵ تضمین کردند. کمترین شاخص‌ها در استان قزاقستان غربی به دست آمده است. ۲

۱- معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه <https://economic.mfa.ir>

۲- <https://www.kazpravda.kz/news/ekonomika/ekonomika-kazhstana-dostigla-dopandemicheskogo-urovnya--mamin>

۲-۱-۳- نمره آزادی اقتصادی قزاقستان^۱

شاخص آزادی اقتصادی قزاقستان ۷۱.۱ از ۱۰۰ است که این کشور را در رتبه ۳۴ در جهان قرار داده است. این کشور از نظر نمره آزادی اقتصادی ۱.۵ نمره بهبود داشته است که علت آن ارتقا سلامت مالی این کشور می باشد. قزاقستان در بین ۴۰ کشور منطقه آسیا واقیانوسیه در رتبه ۸ قرار دارد و امتیاز کلی آن بالاتر از میانگین منطقه ای و جهانی است. نمودار زیر نمره آزادی قزاقستان را طی ۲۴ سال اخیر نشان می دهد.

براساس گزارش سالانه بنیاد هریتیج، برای محاسبه آزادی اقتصادی در هر کشور از ۱۲ مولفه اصلی که در چهار گروه تقسیم بندی شده اند استفاده می شود. این چهار گروه عبارتند از:

۱- قانونمندی: شامل حقوق مالکیت، اثربخشی سیستم قضایی و تمامیت دولت

۲- کارآیی قانون: شامل آزادی کسب و کار، آزادی کار و آزادی پولی

۳- اندازه دولت: شامل فشار مالیاتی، هزینه های دولتی و سلامت مالی

۴- بازارهای آزاد: شامل آزادی تجارت، آزادی سرمایه گذاری و آزادی مالی

هریک از این ۱۲ زیر شاخص، نمره ای بین ۰ تا ۱۰۰ را به خود اختصاص داده و نمره کلی به دست آمده برای هر کشور حاصل میانگین زیر شاخص ها است. از سوی دیگر کشورها بر مبنای محاسبه شاخص آزادی اقتصادی بین ۰ تا ۱۰۰، در ۵ سطح نیز قرار می گیرند. سطح یک بیانگر حداکثر آزادی اقتصادی و بالاترین امتیاز (۸۰ تا ۱۰۰) و سطح پنج نشان دهنده بسته بودن اقتصاد و با کمترین امتیاز (۴۰ تا ۴۹/۹) است.

در ادامه این قسمت شاخص های مذکور را برای کشور قزاقستان مورد بررسی قرار می دهیم.

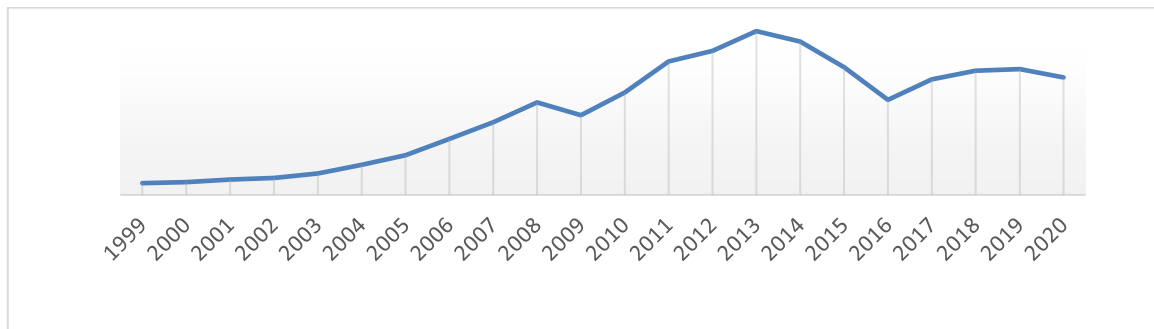
کارایی قانون	
۷۶.۲	آزادی کسب و کار
۸۶.۲	آزادی کار
۷۰	آزادی پولی

قانونمندی	
۶۰.۲	حقوق مالکیت
۶۲.۸	اثربخشی سیستم قضایی
۴۴.۶	تمامیت دولت

بازارهای آزاد	
۷۴.۶	آزادی تجارت
۵۰	آزادی سرمایه گذاری
۵۰	آزادی مالی

اندازه دولت	
۹۳.۶	فشار مالیاتی
۸۶.۷	هزینه های دولتی
۹۸.۳	سلامت مالی

۲-۱-۴- روند تولید ناخالص داخلی قزاقستان به قیمت های جاری^۱

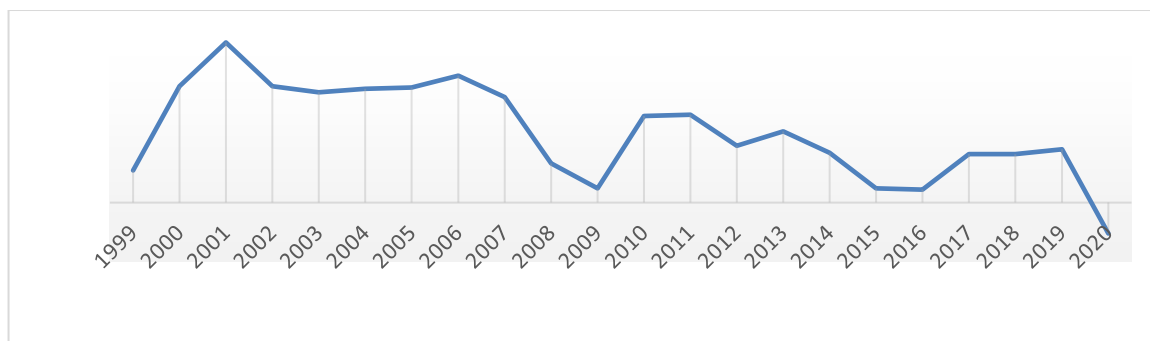
واحد ارزش: میلیارد دلار

سال	ارزش
۲۰۱۰	۱۴۸۰۴۷
۲۰۱۱	۱۹۲۶۲۷
۲۰۱۲	۲۰۷۹۹۹
۲۰۱۳	۲۳۶۶۳۵
۲۰۱۴	۲۲۱۴۱۶
۲۰۱۵	۱۸۴۳۸۸
۲۰۱۶	۱۳۷۲۷۸
۲۰۱۷	۱۶۶۸۰۶
۲۰۱۸	۱۷۹۳۴۰
۲۰۱۹	۱۸۱۶۶۶
۲۰۲۰	۱۶۹۸۳۵

سال	ارزش
۱۹۹۹	۱۶۸۷۱
۲۰۰۰	۱۸۲۹۲
۲۰۰۱	۲۲۱۵۳
۲۰۰۲	۲۴۶۳۷
۲۰۰۳	۳۰۸۳۴
۲۰۰۴	۴۳۱۵۲
۲۰۰۵	۵۷۱۲۴
۲۰۰۶	۸۱۰۰۴
۲۰۰۷	۱۰۴۸۵۰
۲۰۰۸	۱۳۳۴۴۲
۲۰۰۹	۱۱۵۳۰۹

بر اساس نمودار و جدول فوق همانگونه که مشاهده می گردد روند تولید ناخالص داخلی قزاقستان از سال ۱۹۹۹ تا سال ۲۰۲۰ دارای تغییر و تحولاتی بوده است اما آنچه که مشهود هست حاکی از این می باشد که بیشترین میزان تولید ناخالص داخلی قزاقستان مربوط به سال ۲۰۱۳ بوده است.

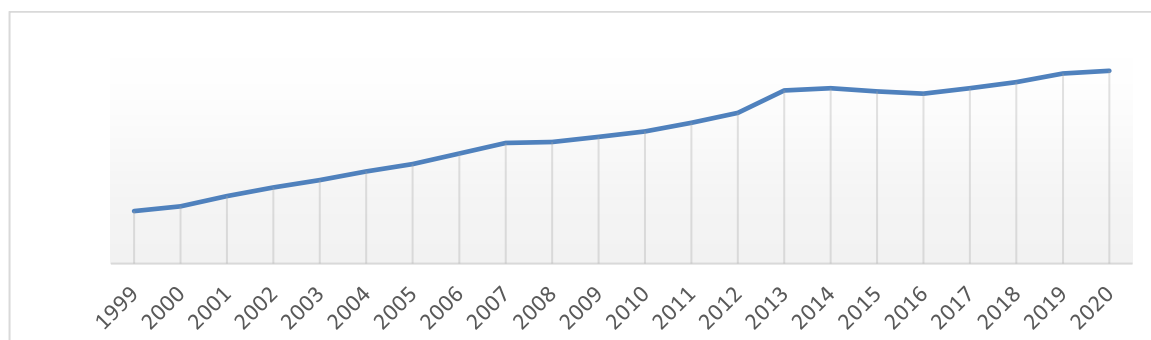
۲-۱-۵- درصد رشد تولید ناخالص داخلی^۱

سال	درصد
۲۰۱۰	۷.۳
۲۰۱۱	۷.۴
۲۰۱۲	۴.۸
۲۰۱۳	۶
۲۰۱۴	۴.۲
۲۰۱۵	۱.۲
۲۰۱۶	۱.۱
۲۰۱۷	۴.۱
۲۰۱۸	۴.۱
۲۰۱۹	۴.۵
۲۰۲۰	-۲.۶

سال	درصد
۱۹۹۹	۲.۷
۲۰۰۰	۹.۸
۲۰۰۱	۱۳.۵
۲۰۰۲	۹.۸
۲۰۰۳	۹.۳
۲۰۰۴	۹.۶
۲۰۰۵	۹.۷
۲۰۰۶	۱۰.۷
۲۰۰۷	۸.۹
۲۰۰۸	۳.۳
۲۰۰۹	۱.۲

۲-۱-۶- درآمد ناخالص ملی بر اساس برابری قدرت خرید^۱

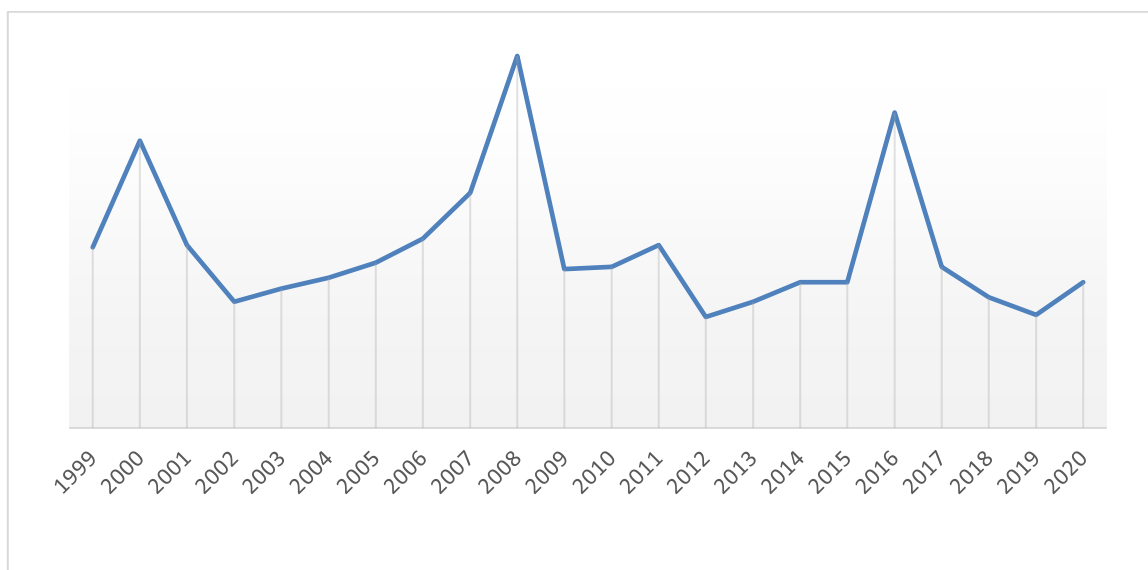

واحد ارزش: دلار

سال	ارزش
۲۰۱۰	۱۶۷۱۰
۲۰۱۱	۱۷۷۹۰
۲۰۱۲	۱۹۰۵۰
۲۰۱۳	۲۱۹۰۰
۲۰۱۴	۲۲۱۹۰
۲۰۱۵	۲۱۷۶۰
۲۰۱۶	۲۱۴۹۰
۲۰۱۷	۲۲۱۶۰
۲۰۱۸	۲۲۹۴۰
۲۰۱۹	۲۴۰۴۰
۲۰۲۰	۲۴۳۸۰

سال	ارزش
۱۹۹۹	۶۶۴۰
۲۰۰۰	۷۲۵۰
۲۰۰۱	۸۵۴۰
۲۰۰۲	۹۶۲۰
۲۰۰۳	۱۰۵۴۰
۲۰۰۴	۱۱۶۵۰
۲۰۰۵	۱۲۵۸۰
۲۰۰۶	۱۳۹۱۰
۲۰۰۷	۱۵۲۴۰
۲۰۰۸	۱۵۳۶۰
۲۰۰۹	۱۶۰۳۰

۲-۱-۷- روند تورم و قیمت های مصرف کننده^۱

سال	درصد
۲۰۱۰	۷.۴
۲۰۱۱	۸.۴
۲۰۱۲	۵.۱
۲۰۱۳	۵.۸
۲۰۱۴	۶.۷
۲۰۱۵	۶.۷
۲۰۱۶	۱۴.۵
۲۰۱۷	۷.۴
۲۰۱۸	۶
۲۰۱۹	۵.۲
۲۰۲۰	۶.۷

سال	درصد
۱۹۹۹	۸.۳
۲۰۰۰	۱۳.۲
۲۰۰۱	۸.۴
۲۰۰۲	۵.۸
۲۰۰۳	۶.۴
۲۰۰۴	۶.۹
۲۰۰۵	۷.۶
۲۰۰۶	۸.۷
۲۰۰۷	۱۰.۸
۲۰۰۸	۱۷.۱
۲۰۰۹	۷.۳

همانگونه که مشاهده می گردد طی ۲۲ سال اخیر کمترین میزان تورم در این کشور مربوط به سال ۲۰۱۲ و بیشترین میزان آن مربوط به سال ۲۰۰۸ بوده است.

۲-۲- اطلاعات تجاری

قزاقستان بعد از روسیه دومین کشور بزرگ اتحاد جماهیر شوروی سابق و نهمین کشور بزرگ جهان از نظر قلمرو است. این کشور از منابع طبیعی فراوانی شامل نفت ، گاز ، ذغال سنگ ، اورانیوم و دیگر ذخایر معدنی بهره مند می باشد که از این منابع برای ساخت اقتصاد پیشرو در آسیای میانه بهره برده است.

نفت، محصولات کشاورزی و معدنی شاکله اصلی اقتصاد قزاقستان را تشکیل می دهند و محصولاتی از این قبیل را به سراسر جهان صادر می کند. از طرفی، این کشور نیازهای وارداتی مختلفی داشته که بیشتر در زمینه صنعتی و برخی حوزه های غذایی و کشاورزی است.

صادرات قزاقستان به جهان در سال ۲۰۲۰ به میزان ۴۷ میلیون دلار بوده است که نسبت به مدت مشابه سال قبل با کاهش ۱۹ درصدی مواجه بوده است. واردات این کشور از جهان در سال ۲۰۲۰ نیز بالغ بر ۳۸ میلیون دلار بوده است که در مقایسه با سال گذشته تغییر چندانی نداشته است.

در ادامه به بررسی روند تجارت قزاقستان با جهان و کالاهای صادراتی و وارداتی و سایر جزئیات می پردازیم.

۲-۲-۱- تجارت خارجی قزاقستان با جهان از سال ۲۰۱۶ تا ۲۰۲۰

واحد ارزش: میلیارد دلار

سال	۲۰۱۶	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
صادرات به جهان	۳۷	۴۸	۶۱	۵۸	۴۷
واردات از جهان	۲۵	۲۹	۳۲	۳۸	۳۸
تراز تجاری	۱۲	۱۹	۲۸	۲۰	۹
حجم مبادلات تجاری	۶۲	۷۷	۹۳	۹۶	۸۵

۲-۲-۲- عمده ترین اقلام صادراتی قزاقستان به جهان در سال ۲۰۲۰

واحد ارزش: میلیون دلار

ردیف	تعرفه	کالا	ارزش
۱	۲۷۰۹	نفت خام و روغن حاصل از مواد معدنی قیری	۲۳۷۰۴
۲	۷۴۰۳	مس تصفیه شده و آلیاژهای مس به صورت کار نشده	۲۷۲۰
۳	۲۷۱۱	گازهای نفتی و سایر هیدروکربورهای گازی شکل	۲۴۶۹
۴	۲۸۴۴	عناصر شیمیایی رادیو اکتیو و ایزوتوپ‌های رادیواکتیو	۱۷۱۸
۵	۷۲۰۲	آلیاژهای آهن (فرو آلیاژها)	۱۶۵۸
۶	۲۶۰۳	سنگ مس و کنستانتره‌های آن	۱۴۶۳
۷	۱۰۰۱	گندم و مخلوط گندم	۱۱۳۷
۸	۲۶۱۶	سنگ فلزات گرانبها و کنستانتره‌های آن	۷۱۲
۹	۲۶۰۱	سنگ آهن و کنسانتره‌های آن	۶۶۳
۱۰	۲۷۱۰	روغن‌های نفتی و روغن‌های حاصل از مواد معدنی قیری	۶۴۵
۱۱	۷۹۰۱	روی به صورت کار نشده	۶۲۰
۱۲	۷۱۰۶	نقره به اشکال خام یا نیمه ساخته، یا به شکل پودر	۶۱۴
۱۳	۱۱۰۱	آرد گندم یا آرد مخلوط گندم و چاودار	۴۸۹
۱۴	۷۶۰۱	آلومینیوم به صورت کار نشده	۴۶۲
۱۵	۷۲۰۸	محصولات تخت‌نورد شده از آهن یا از فولادهای غیرمزوج، با پهنای ۶۰۰ میلیمتر یا بیشتر، گرم‌نورد شده، روکش نشده، آبکاری نشده و اندود نشده	۴۵۲
۱۶	۸۸۰۲	سایر وسایل نقلیه هوایی، وسایل نقلیه فضایی و وسایل نقلیه پرتاب فضاپیما	۳۶۹
۱۷	۲۷۰۱	زغال سنگ	۳۴۰
۱۸	۷۲۱۰	محصولات نورد تخت از آهن یا فولاد غیر آلیاژی	۳۲۳
۱۹	۷۲۰۹	محصولات تخت‌نورد شده، از آهن یا از فولاد غیرمزوج، با پهنای ۶۰۰ میلیمتر یا بیشتر، سرد‌نورد شده، روکش نشده، آبکاری نشده یا اندود نشده	۲۷۸
۲۰	۲۸۱۸	سنگ فرش مصنوعی	۲۴۶

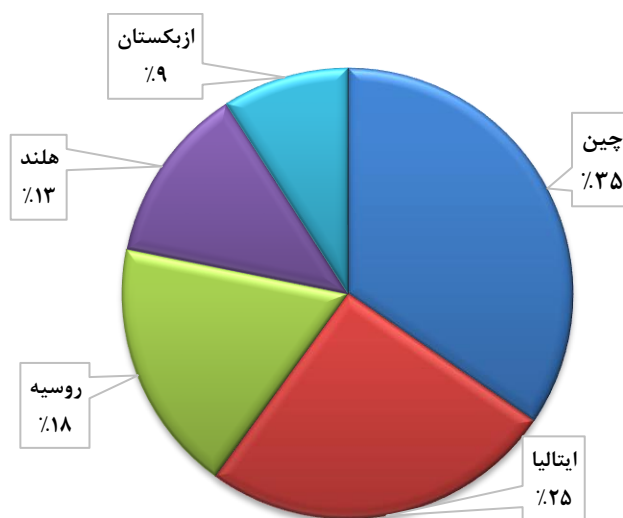
۲-۲-۳- عمده ترین اقلام وارداتی قزاقستان از جهان در سال ۲۰۲۰

واحد ارزش: میلیون دلار

ردیف	تعرفه	کالا	ارزش
۱	۸۴۱۸	یخچال و فریزر ، فریزر و سایر وسایل برودتی یا انجماد	۱۸۶۲
۲	۸۴۱۴	تلمبه‌های هوا یا خلأ	۱۳۴۶
۳	۳۰۰۴	داروها	۱۱۷۵
۴	۸۵۱۷	دستگاه‌های تلفن	۱۰۱۹
۵	۸۴۸۱	انواع شیر و وسایل همانند برای لوله، دیگ آب گرم یا بخار	۸۱۰
۶	۸۷۰۳	اتومبیل‌های سواری و سایر وسایل نقلیه موتوری	۷۷۲
۷	۸۴۲۱	گریز از مرکزها	۷۰۷
۸	۸۸۰۲	سایر وسایل نقلیه هوایی	۶۹۶
۹	۸۴۷۱	ماشین‌های خودکار داده‌پردازی	۶۹۶
۱۰	۸۷۰۷	بدنه (از جمله اتاق راننده)، برای وسایل نقلیه موتوری	۴۷۳
۱۱	۲۷۱۰	روغن‌های نفتی و روغن‌های حاصل از مواد معدنی قیری	۴۵۸
۱۲	۸۷۰۸	اجزاء ، قطعات و متفرعات وسایل نقلیه موتوری	۴۲۴
۱۳	۷۳۰۴	لوله‌ها و پروفیل‌های توخالی، بدون درز، از آهن یا از فولاد (غیر از چدن)	۴۲۳
۱۴	۸۴۱۹	ماشین‌آلات، مجموعه ماشین‌آلات یا تجهیزات آزمایشگاهی	۴۱۸
۱۵	۲۷۱۱	گازهای نفتی و سایر هیدروکربورهای گازی شکل	۴۰۵
۱۶	۷۳۰۸	اسکلت فلزی و اجزاء و قطعات آن	۳۹۱
۱۷	۹۹۹۹	کالاهای غیر مذکور	۳۸۱
۱۸	۷۳۰۹	مخازن و ظروف مشابه از آهن یا فولاد	۳۷۵
۱۹	۲۶۱۶	سنگ معدن و کنسانتره‌های فلزات گرانبها	۳۶۱
۲۰	۴۰۱۱	لاستیک رویی چرخ، بادی، نو، از کائوچو	۳۴۴

۲-۲-۴- مهمترین کشورهای وارد کننده کالا از قزاقستان در سال ۲۰۲۰^۱

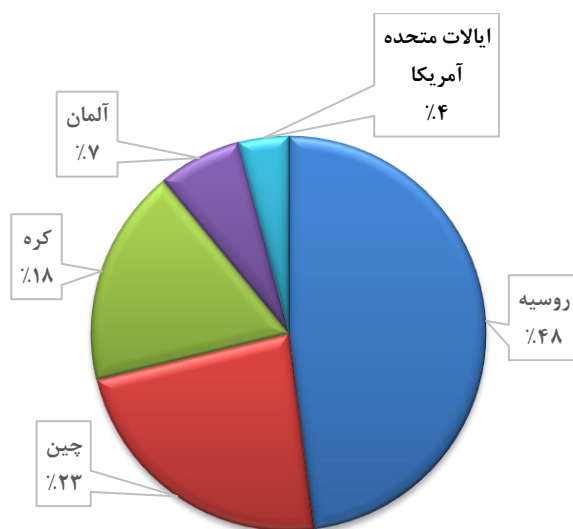
رتبه	کشورهای وارد کننده	ارزش صادرات (میلیون دلار)	درصد از کل دنیا
	دنیا	۴۶۹۵۰	۱۰۰
۱	چین	۹۰۰۴	۱۹
۲	ایتالیا	۶۶۴۵	۱۴
۳	روسیه	۴۸۹۹	۱۰
۴	هلند	۳۱۴۹	۷
۵	ازبکستان	۲۱۳۳	۵
۶	ترکیه	۲۱۳۲	۵
۷	هند	۱۹۹۲	۴
۸	فرانسه	۱۸۵۹	۴
۹	سوئیس	۱۵۲۳	۳
۱۰	یونان	۱۴۰۲	۳

بر اساس اطلاعات موجود کشور چین بیشترین میزان واردات از قزاقستان را در سال ۲۰۲۰ به خود اختصاص داده است. عمده ترین اقلام وارداتی چین از قزاقستان در سال ۲۰۲۰ عبارتند از سوخت های معدنی و روغن های معدنی، مس و مصنوعات آن، سنگ معدن، آهن و فولاد، مواد شیمیایی غیر آلی، روی و مصنوعات آن و دانه های روغنی

۲-۲-۵- مهمترین کشورهای صادرکننده کالا به قزاقستان در سال ۲۰۲۰

رتبه	کشورهای صادرکننده	ارزش صادرات (میلیون دلار)	درصد از کل دنیا
	دنیا	۳۸۰۸۱	۱۰۰
۱	روسیه	۱۳۳۰۰	۳۵
۲	چین	۶۳۴۶	۱۷
۳	کره	۴۸۸۶	۱۳
۴	آلمان	۱۷۸۷	۵
۵	ایالات متحده آمریکا	۱۱۲۴	۳
۶	ترکیه	۹۲۷	۲
۷	ایتالیا	۹۱۴	۲
۸	فرانسه	۸۳۵	۲
۹	ازبکستان	۷۸۰	۲
۱۰	بلاروس	۶۴۷	۲

بر اساس اطلاعات موجود کشور روسیه بیشترین میزان صادرات به قزاقستان را در سال ۲۰۲۰ به خود اختصاص داده است. عمده ترین اقلام صادراتی روسیه به قزاقستان در سال ۲۰۲۰ عبارتند از ماشین آلات و وسایل مکانیکی، سوخت های معدنی، وسایل نقلیه، ماشین آلات و تجهیزات الکترونیکی، محصولات از آهن یا فولاد و پلاستیک

۲-۲-۶- عمده ترین شرکت های واردکننده قزاقی به تفکیک زمینه فعالیت^۱

وب سایت یا ایمیل	نام شرکت	زمینه فعالیت
https://sfrukty.kz/	SOLNCE FRUKTY	پسته و خشکبار
https://mirsuhofruktov.net	MIR SUHOFRUKTOV	

وب سایت یا ایمیل	نام شرکت	زمینه فعالیت
www.foodmaster.kz	FOOD MASTER	لبنیات
www.dep.kz	KAZAKHSTAN DEP	
www.natigemilk.com	NATIGE	

وب سایت یا ایمیل	نام شرکت	زمینه فعالیت
www.kublei.kz	KUBLEI	کنسرو
www.bonfood-distribution.satu.kz	BON FOOD KZ	
www.agrosbt.satu.kz	AGROS BT	

وب سایت یا ایمیل	نام شرکت	زمینه فعالیت
http://www.nicole.kz	NICOLE KZ	گل و گیاه
https://procvetok.kz	PRO CVETOK	
https://greenservice.kz	GREEN SERVICE	
http://cvetochnik.kz/	CVETOCHNIK	

وب سایت یا ایمیل	نام شرکت	زمینه فعالیت
http://www.chemplus.kzi	CHEPLUS KZ, Taraz	مواد شیمیایی
http://www.kazphosphate.kz/en/stru_podr/zmu/index.php	KAZPHOSPHATE, Taraz	
http://www.kazazot.kz/	KAZAZOT Aktau	
http://www.kaizer.kz	Bakarassov KAIZER Almaty	
https://caustic.kz/ru/o-kompanii/produkcziya.html	کارخانه شیمیایی پاولودار CAUSTIC	
http://www.polymerproduction.kz/	POLYMER PRODUCTION KZ Atyrau	
https://www.klpe.kz/en/	TOO «KLPE», Nur-Sultan	

وب سایت یا ایمیل	نام شرکت	زمینه فعالیت
https://www.petrokazakhstan.kz cpkosi@petrokazakhstan.com	PETRO KAZAKHSTAN	مواد پتروشیمی
https://www.kmgaero.kz office@kmgaero.kz	KMG AERO	
https://www.pnhz.kz kanc@pnhz.kz	پالایشگاه فولاد دار	
https://www.anpz.ka	پالایشگاه آتیراو	
https://www.caspibitum.kz info@caspibitum.kz	CASPI BITUM	

وب سایت یا ایمیل	نام شرکت	زمینه فعالیت
http://almaplast.kz	ALMAPLAST	محصولات پلاستیکی
https://alphaplast.kz/	ALPHA PLAST	
http://www.mold.kd	MOLD KZ	
https://creat3d.kz/	CREATED	

۱ - معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه <https://economic.mfa.ir>

وب سایت یا ایمیل	نام شرکت	زمینه فعالیت
https://c-k.kz	CLEANSBERG KAZKHAUSTAN	مواد پلی اتیلن
victor@polietileny.ru http://polietilen.kz	POLIMERCORP kz	
http://biosflexo.lai	BIOSFLEXO	

وب سایت یا ایمیل	نام شرکت	زمینه فعالیت
https://natalyplus.all.biz/	NATALY PLUS	صنایع چوبی
http://www.greenwoodsol.kz/about	GREEN WOOD	
https://too-td-russkij-les.satu.kz/	LESPROMTARA	

وب سایت یا ایمیل	نام شرکت	زمینه فعالیت
https://kazbelmebel.kz	KAZMEBEL	مبلمان
http://www.uskomebel.kz/	USKO KZ	
http://www.mebels.kz/	MEBELS KZ	
http://mebelplus.kz	MEBEL PLUS	

وب سایت یا ایمیل	نام شرکت	زمینه فعالیت
www.opttextil.kz	OPT TEXTILE	منسوجات و پوشاک
www.dltextile.kz	DLTEXTILE	
www.agf.kz	AGF KAZAKHSTAN	
www.tamish.kz	TAMISH KZ	

وب سایت یا ایمیل	نام شرکت	زمینه فعالیت
http://tks.kz/ info@tks.kz	TAU-KEN SAMURYK	مواد معدنی
http://www.kazakhmys.kz/en office@kazakhmys.kz	KAZAKHMYS GROUP	
http://rmk-group.ru	AKTOBE BRONZE COMPANY	
http://www.kazzinc.com kazzinc@kazzinc.com	KAZZINC	
www.erg.kz/ru erg@erg.kz	ERG	

وب سایت یا ایمیل	نام شرکت	زمینه فعالیت
www.ao-shymkent-tsement.kazprom.net	SHYMKENT CEMENT	سیمان
www.heidelbergcement.kz/ru/caspi-cement	KASPI CEMENT	
www.sttech.kz	SAS TOBE	
www.too-zhambylskaya-tsementnaya-proizvodstvennaya.satu.kz	ZHAMBYL CEMENT	

وب سایت یا ایمیل	نام شرکت	زمینه فعالیت
www.c-s-g.kz/ru/	CERAMO STONE GROUP	سنگ ساختمانی و گرانیت
www.granite-stone.kz	GRANITE STONE	
www.tastrade.kz	TAS STONE	

۲-۲-۷- مناطق ویژه اقتصادی در قزاقستان

قزاقستان بمنظور توسعه و گسترش اقتصادی و تجاری خود بطور منظم نسبت به اصلاح قوانین و مقررات و رفع موانع اقتصادی، مالیاتی، سرمایه گذاری و تجاری اقدام می کند. دولت قزاقستان برای جذب سرمایه ها برنامه های حمایتی زیادی را تنظیم و در دست اجرا دارد. یکی از این برنامه ها احداث مناطق ویژه اقتصادی است. احداث و فعال سازی مناطق ویژه اقتصادی یکی از مهمترین ساز و کارهای توسعه صنعتی قزاقستان است و دولت نسبت به توسعه آن توجه ویژه ای دارد. تاسیس مناطق ویژه اقتصادی در سال ۱۹۹۲ طرح و قوانین و مقررات اولیه آن در سال ۱۹۹۶ تصویب شده است. سرمایه گذاران بر اساس قوانین و مقررات از بیشترین مزیت و معافیت های مالیاتی و تعرفه های گمرکی برخوردارند. مهمترین بخش های سرمایه گذاری در این مناطق عبارتند از فلزات آهنی و غیر آهنی- صنایع شیمیایی کشاورزی و غیر کشاورزی- صنایع پتروشیمی- ماشین آلات و تجهیزات صنعتی، کشاورزی و برقی- مواد غذایی.^۱

مناطق ویژه اقتصادی قزاقستان عبارتند از: منطقه ویژه اقتصادی بارابای^۲، منطقه ویژه اقتصادی اُنتوستیک^۳، منطقه ویژه اقتصادی ساری آرکا^۴، منطقه ویژه اقتصادی بندر آکتائو^۵، منطقه ویژه اقتصادی آستانه- شهر جدید^۶، منطقه ویژه اقتصادی پارک شیمیایی تاراز^۷، منطقه ویژه اقتصادی خورگوس- دروازه شرقی^۸، منطقه ویژه اقتصادی پارک فناوری های نوآورانه^۹، منطقه ویژه اقتصادی پاولودار^{۱۰}، منطقه ویژه اقتصادی پتروشیمی ملی تکنوپارک^{۱۱}.

در بخش بعد با هر یک از این مناطق آشنا خواهیم شد.^{۱۲}

۱ - ۱۳۹۷، ایرانپناه، آنه دودی، رایزن بازرگانی وقت ایران در قزاقستان

۲ - SEZ Burabai

۳ - SEZ Ontustik

۴ - SEZ Sary-arka

۵ - SEZ Seaport Aktau

۶ - SEZ Astana-new city

۷ - SEZ Chemical parc Taraz

۸ - SEZ Khorgos-Eastern gate

۹ - SEZ Parc of innovative technologies

۱۰ - SEZ Pavlodar

۱۱ - SEZ National petrochemical technoparc

۱۲ - <http://sezunion.kz/en/o-sez.html>

مناطق ویژه اقتصادی قزاقستان^۱

۲-۲-۷-۱- منطقه ویژه اقتصادی بارابای

۲۰۰۷	ایجاد
۲۰۱۷	دوره
۳۷۰ هکتار؛ ۲۲۱ هکتار جنگل و ۱۴۹ هکتار نوار ساحلی	قلمرو
تکمیل شده	زیر ساخت
۱. ارائه خدمات گردشگری ۲. ساخت و راه اندازی اماکن اقامتی توریستی، آسایشگاه و امکانات تفریحی	فعالیت های اولویت دار
www.sezburabay.kz	وب سایت رسمی

۲-۲-۷-۲- منطقه ویژه اقتصادی اُنتوستیک

۲۰۰۵	ایجاد
۲۰۳۰	دوره
۲۰۰ هکتار، حدود ۱۰۰ هکتار برای سرمایه گذاران جدید	قلمرو
تکمیل شده شامل ۴ راه آهن و یک دفتر گمرک است.	زیر ساخت
تولید محصولات نساجی تمام شده، به جز لباس - تولید سایر محصولات کشفاف و قلاب باف - لباس به جز پوشاک خز و چرم - ریسندگی، بافندگی - تولید محصولات غیر بافته شده، به جز لباس - تولید فرش و قالیچه - تولید پالپ و سلولز - تولید کاغذ و مقوا - تولید محصولات چرمی - تولید لوازم التحریر	فعالیت های اولویت دار
www.sez-ontustik.kz	وب سایت رسمی

۲-۲-۷-۳- منطقه ویژه اقتصادی ساری آرکا

۲۰۱۱	ایجاد
۲۰۳۶	دوره
۵۳۴،۹ هکتار . در حال حاضر حدود ۲۹۰ هکتار برای پروژه ها در دسترس است.	قلمرو
<p>صنعت متالورژی- ساخت کالاهای فلزی به استثنای ماشین آلات و تجهیزات- ساخت موتور و توربین به استثنای موتور هواپیما- اتومبیل و موتور سیکلت- ساخت وسایل نقلیه موتوری - ساخت رایانه ، محصولات الکترونیکی و نوری- ساخت تجهیزات الکتریکی- ساخت محصولات صنایع شیمیایی- ساخت محصولات رزین و پلاستیک- ساخت مصالح ساختمانی و محصولات معدنی غیر فلزی- ساخت تجهیزات هیدرولیکی- ساخت انواع پمپ ها ، کمپرسورها ، درپوش ها و شیرآلات- ساخت انواع شیرآلات - ساخت بلبرینگ ، دنده ، عناصر انتقال دنده ، و درایوها- ساخت اجاق گاز، کوره و مشعل- ساخت تجهیزات بالابر و انتقال بار- ساخت تجهیزات برودتی و تهویه صنعتی- تولید مواد معدنی مایع- ساخت تجهیزات تصفیه برای تصفیه روغن - ساخت ماشین آلات گریز از مرکز - ساخت برج های خنک کننده - ساخت تجهیزات کشاورزی و جنگلداری- ساخت انواع ماشین آلات فلزکاری- ساخت ماشین آلات و تجهیزات برای صنعت متالورژی- ساخت ماشین آلات برای صنعت معدن ، استخراج زیرزمین و ساخت و ساز- ساخت تجهیزات تولید و فرآوری محصولات غذایی، نوشیدنی ها و محصولات توتون و تنباکو- ساخت تجهیزات تولید محصولات نساجی، خیاطی خز و چرم- ساخت ماشین آلات تولید کاغذ و مقوا- ساخت تجهیزات برای پردازش رزین، پلاستیک و سایر مواد پلیمری</p>	
فعالیت های اولویت دار	

۲-۲-۷-۴- منطقه ویژه اقتصادی بندر آکتائو

۲۰۰۳	ایجاد
۲۰۲۸	دوره
۲۰۰۰ هکتار (۶ منطقه فرعی و مناطق ساحلی)	قلمرو
<p>ساخت وسایل برقی خانگی- تولید کالاهای چرمی- تولید محصولات شیمیایی- تولید کالاهای ساخته شده از لاستیک و پلاستیک- تولید محصولات معدنی غیر فولادی متالورژی- تولید کالاهای آماده فلزی- ساخت ماشین آلات و تجهیزات- تولید محصولات پتروشیمی و همچنین کالاهای مرتبط - تولید محصولات دارویی - تولید موتورهای الکتریکی ، ژنراتورها ، ترانسفورماتورها ، دستگاه های توزیع و کنترل برق- تولید کابل های الکتریکی و دستگاههای رسانا</p>	
فعالیت های اولویت دار	
www.sez.kz/en	
وب سایت رسمی	

۲-۲-۷-۵ - منطقه ویژه اقتصادی آستانه - شهر جدید

ایجاد	۲۰۰۲
دوره	۲۰۲۷
قلمرو	۷۶۳۴.۷۱ هکتار
فعالیت های اولویت دار	تولید سایر محصولات معدنی غیر فلزی - تولید ماشین آلات و تجهیزات-تولید دستگاه های الکتریکی خانگی - تولید محصولات لاستیکی و پلاستیکی - تولید محصولات شیمیایی - صنعت فلز - تولید تجهیزات الکتریکی، از جمله تجهیزات نور الکتریکی - تولید اجزای شیشه برای دستگاه های نورپردازی - تولید غذا- تولید خمیر چوب و سلولز، کاغذ و مقوا - تولید مبلمان- تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیمه تریلر - تولید لوکوموتیو راه آهن و تجهیزات حمل و نقل- تولید هواپیما و فضاپیما - تولید قطعات الکترونیکی
وب سایت رسمی	www.astanasez.kz/en

۲-۲-۷-۶ - منطقه ویژه اقتصادی پارک شیمیایی تاراز

ایجاد	۲۰۱۲
دوره	۲۰۳۷
قلمرو	۵۰۵ هکتار
فعالیت های اولویت دار	صنعت تولید - ساخت و راه اندازی تاسیسات
وب سایت رسمی	www.seztaraz.kz/en

۲-۲-۷-۷ - منطقه ویژه اقتصادی خورگوس - دروازه شرقی

ایجاد	۲۰۱۱
دوره	۲۰۳۵
قلمرو	۴۵۹۱ هکتار ، متشکل از: بندر خشک (بندر داخلی) - منطقه صنعتی - منطقه لجستیک
فعالیت های اولویت دار	فعالیت های انبارداری و پشتیبانی برای حمل و نقل - تولید غذا- تولید چرم و محصولات مرتبط- تولید منسوجات- تولید سایر محصولات معدنی غیر فلزی - تولید محصولات شیمیایی- تولید محصولات فلزی، به جز ماشین آلات و تجهیزات - ساخت ماشین آلات و تجهیزات
وب سایت رسمی	www.sezkhorgos.kz/en

۲-۲-۷-۸ - منطقه ویژه اقتصادی پارک فناوری های نوآورانه

ایجاد	۲۰۰۳
دوره	۲۰۲۸
قلمرو	۳۴۳ هکتار
فعالیت های اولویت دار	ایجاد خوشه های نوآوری - شرکت های نوپا- جذب و توسعه پروژه های نوآورانه
وب سایت رسمی	www.sezpit.kz

۲-۲-۷-۹- منطقه ویژه اقتصادی پاولودار

۲۰۱۱	ایجاد
۲۰۳۶	دوره
۳۳۰۰ هکتار	قلمرو
ساخت محصولات صنایع شیمیایی - تولید محصولات پتروشیمی	فعالیت های اولویت دار
www.sezpit.kz	وب سایت رسمی

۲-۲-۸-۱۰- منطقه ویژه اقتصادی پتروشیمی ملی تکنوپارک

۲۰۰۷	ایجاد
۲۰۳۲	دوره
۳۴۷۶ هکتار	قلمرو
ساخت و بهره برداری از تاسیسات صنایع پتروشیمی ، شیمیایی و صنایع وابسته - تولید مواد شیمیایی- تولید محصولات پتروشیمی و محصولات وابسته	فعالیت های اولویت دار
www.atyrau-sez.kz	وب سایت رسمی

۲-۲-۸- نمایشگاه های کشور قزاقستان در سال های ۲۰۲۱-۲۰۲۲

۲-۲-۸-۱- فهرست نمایشگاه های قزاقستان در سال ۲۰۲۲

عنوان نمایشگاه	توضیح	سایت اینترنتی	زمان و مکان نمایشگاه
Global Oil&Gas Atyrau 2022 Exhibition	19th North Caspian Regional Atyrau Oil&Gas Exhibition	www.oil-gas.kz	6 April - 8 April Atyrau, Kazakhstan
AtyrauBuild 2022	19th North Caspian Regional Building and Interiors Exhibition	www.atyraubuild.kz	6 April - 8 April Atyrau, Kazakhstan
KITF 2022	20th Kazakhstan International Exhibition "Tourism & Travel"	www.kitf.kz	20 April - 22 April Almaty, azakhstan
AstanaBuild 2022	22nd Kazakhstan International Building & Interiors Exhibition	www.astanabuild.kz	27 April - 29 April Nur-Sultan, azakhstan
KIOSH 2022	10th Kazakhstan International Occupational Safety and Health Conference and Exhibition	www.kiosh.kz	27 April - 29 April Nur-Sultan, Kazakhstan
Power Astana 2022	The 9th Kazakhstan International Energy, Electrical equipment and Machine building Exhibition	www.powerexpoastana.kz	27 April - 29 April Nur-Sultan, Kazakhstan
ITS 2022	6th Kazakhstan International Information Technologies, Security and Communication Exhibition	www.securex.kz	18 May - 20 May lmaty, Kazakhstan
KIHE 2022	27th Kazakhstan International Healthcare Exhibition	www.kihe.kz	18 May - 20 May Almaty, Kazakhstan
Securex Kazakhstan 2022	10th Kazakhstan International Protection, Security, Rescue and Fire Safety Exhibition	www.securex.kz	18 May - 20 May Almaty, azakhstan
InterFood Astana 2022	22nd Kazakhstan International Exhibition Foodstuffs, Drinks, Packaging And Equipment For Food Industry	www.interfoodastana.kz	25 May - 27 May Nur-Sultan, Kazakhstan
Astana Travel Expo 2022	16TH KAZAKHSTAN INTERNATIONAL TOURISM EXHIBITION IN NUR-SULTAN	www.travelexpo.kz	5 October - 7 October Nur-Sultan, Kazakhstan
ShymkentBuild 2022	6th South Kazakhstan International Building & Interiors Exhibition	www.shymkentbuild.kz	9 March - 11 March 2022 • Shymkent, Kazakhstan

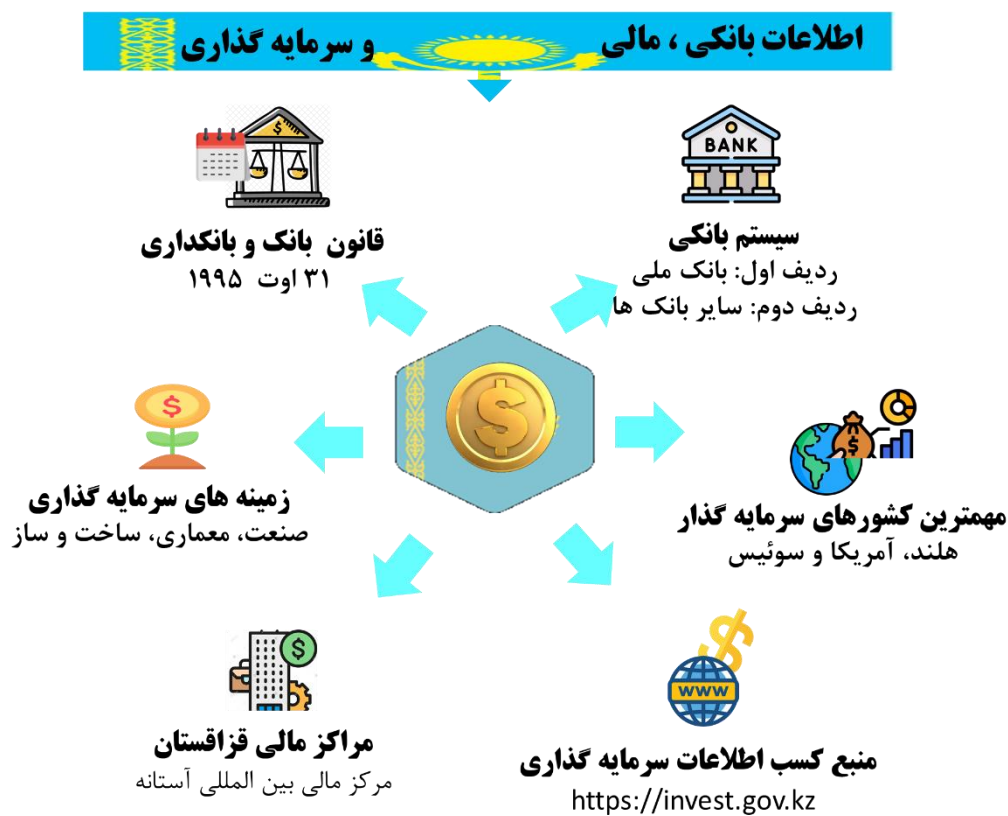
۲-۲-۸-۲- فهرست نمایشگاه های قزاقستان در سال ۲۰۲۱

عنوان نمایشگاه	توضیح	سایت اینترنتی	زمان و مکان نمایشگاه
Aqua-Therm Almaty 2021	13th International exhibition for domestic and industrial heating, water supply, sanitary, air-conditioning, ventilation	www.aquatherm-almaty.kz	7 September - 9 September Almaty, Kazakhstan
KazBuild 2021	27th Kazakhstan International Building & Interiors Exhibition	www.kazbuild.kz	7 September - 9 September Almaty, Kazakhstan
Mining and Metals Central Asia 2021	26th Central Asian International Mining Exploration & Mining Equipment Exhibition	www.miningworld.kz	29 September - 1 October Almaty, Kazakhstan
Kazcomak 2021	17th Kazakhstan International Road and Heavy Construction, Communal Machinery Exhibition	www.kazcomak.kz	29 September - 1 October Almaty, Kazakhstan
KIOGE 2021	27th Kazakhstan International "Oil & Gas" Exhibition and Conference	www.kioge.kz	5 October - 7 October Nur-Sultan, Kazakhstan
TransLogistica Kazakhstan 2021	24th Kazakhstan International Transport & Logistics Exhibition	www.translogistica.kz	13 October - 15 October Almaty, Kazakhstan
AMM 2021	XI International mining and metallurgy Congress «ASTANA MINING & METALLURGY»	www.amm.kz	20 October - 21 October Nur-Sultan, Kazakhstan
Astana Zdorovie 2021	17th International Kazakhstan Exhibition on Healthcare	www.astanazdorovie.kz	27 October - 29 October Nur-Sultan, Kazakhstan
Powerexpo Almaty 2021	19th Kazakhstan International Energy, Electrical Equipment and Machine Building Exhibition	www.powerexpo.kz	27 October - 29 October Almaty, Kazakhstan
AgroWorld Kazakhstan 2021	15th Central Asian International Agriculture Exhibition	www.agroworld.kz	3 November - 5 November Almaty, Kazakhstan
FoodExpo Qazakhstan 2021	23rd Central Asian International Food Industry Exhibition	www.foodexpo.kz	3 November - 5 November Almaty, Kazakhstan
HOREX 2021	16th Central-Asian International Exhibition "Everything for hotels, restaurants, supermarkets"	www.horexexpo.kz	3 November - 5 November Almaty, Kazakhstan
QazPack 2021	The 18th Kazakhstan International Exhibition	www.qazpack.kz	3 November - 5 November Almaty, Kazakhstan

فصل سوم

اطلاعات بانکی و سرمایه گذاری قزاقستان

اینفوگرافیک فصل سوم

مقدمه

بدون شک آشنایی با سیستم های بانکی ، نحوه سرمایه گذاری و مراکز مالی در هر کشوری، برای تجار و سرمایه گذاران از اهمیت بسزایی برخوردار هست. با توجه به این مهم، در این فصل ضمن معرفی سیستم بانکی کشور قزاقستان، اطلاعات کاملی در خصوص وضعیت سرمایه گذاری در این کشور، شرایط آن، زمینه ها، حوزه ها ، فرصت های سرمایه گذاری، پرسش و پاسخ های احتمالی در این حوزه می پردازیم و در انتهای این فصل مرکز مالی بین المللی آستانه AIFC و فعالیت این مرکز را مورد مطالعه و تشریح قرار خواهیم داد.

۳-۱- سیستم های بانکی در قزاقستان^۱

همه بانک های فعال در این کشور ، به جز بانک ملی قزاقستان، در ردیف دوم سیستم بانکی این کشور قرار دارند مبنای قانونی فعالیت بانک های ردیف دوم قانون "بانک و بانکداری جمهوری قزاقستان" مربوط به تاریخ ۳۱ اوت ۱۹۹۵ است. لیست بانک های مذکور به شرح ذیل می باشد:

ردیف	نام بانک
۱	"Al-Hilal" Islamic Bank" Joint Stock Company
۲	"ATFBank", JSC
۳	"Bank CenterCredit", JSC
۴	"Bank Kassa Nova" JSC
۵	"Bank RBK" Bank" JSC (renamed from "Kazakhstan Innovational Commercial Bank", JSC)
۶	"Capital Bank Kazakhstan", JSC
۷	"Citibank Kazakhstan", JSC
۸	"Eurasian Bank", JSC
۹	"Halyk Savings Bank of Kazakhstan", JSC
۱۰	"Home Credit and Finance Bank", SB JSC
۱۱	"House Construction Savings Bank of "The family bank", JSC
۱۲	"Industrial and Commercial Bank of China in Almaty", JSC
۱۳	"Islamic bank "Zaman-Bank", JSC
۱۴	"Kaspi Bank", JSC
۱۵	"Nurbank", JSC
۱۶	"Shinhan Bank Kazakhstan"
۱۷	"Subsidiary Bank "Alfa-Bank", JSC

ردیف	نام بانک
۱۸	"First Heartland Jýsan Bank", JSC (renamed from "Tsesnabank", JSC)
۱۹	"Altyn Bank" JSC (Subsidiary Bank of China Citic Bank Corporation Limited) (renamed from "Altyn Bank" JSC (Subsidiary Bank of JSC "Halyk Bank"))
۲۰	«ForteBank», JSC
۲۱	AB "Kazakhstan-Ziraat International bank" JSC
۲۲	JSC "First Heartland Bank" (renamed from JSC "Bank ExpoCredit")
۲۳	Subsidiary Bank "Sberbank of Russia", JSC (renamed from "TEXAKABANK" JSC)
۲۴	Subsidiary Bank "Bank of China in Kazakhstan", JSC
۲۵	Subsidiary Bank "National Bank of Pakistan" in Kazakhstan, JSC
۲۶	Subsidiary JSC Bank VTB (Kazakhstan)

۳-۲- سرمایه گذاری در قزاقستان

۳-۲-۱- رتبه نخست قزاقستان در رشد خالص سرمایه گذاری مستقیم خارجی در بین

کشورهای در حال گذار (سال ۲۰۲۰)^۱

بر اساس گزارش سرمایه‌گذاری جهانی منتشره از سوی کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل متحد^۲ علی‌رغم تأثیر منفی همه‌گیری کوید ۱۹ بر اقتصاد جهانی، قزاقستان در سال ۲۰۲۰ بیشترین افزایش خالص سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی را در بین کشورهای دارای اقتصاد در حال گذار و کشورهای محصور در خشکی داشته است.

بحران اقتصادی ناشی از ویروس کرونا موجب تغییرات قابل توجهی در ساختار روابط تجاری و اقتصادی بین‌المللی در جهان گردید و بر جریان سرمایه‌گذاری‌های مستقیم خارجی نیز تأثیر گذاشت.

بر اساس گزارش آنکتاد، حجم خالص سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در اقتصاد جهانی در سال گذشته ۳۵٪ کاهش یافت و به ۱ تریلیون دلار رسید که کمترین میزان در ۱۶ سال گذشته بود.

بحران کرونا تأثیر منفی به ویژه بر کشورهای دارای اقتصاد در حال گذار داشته است. طبق پیش‌بینی کارشناسان آنکتاد، بهبود جریان‌های مستقیم خارجی برای این کشورها تنها در سال ۲۰۲۲ پیش‌بینی می‌شود.

در عین حال، بر اساس گزارش آنکتاد، به دلیل اصلاحات ساختاری و سیاست اعمال شده توسط دولت قزاقستان در زمینه جذب سرمایه‌گذاری، این کشور بیشترین افزایش خالص ورودی‌های سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی را در بین

۱- معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه <https://economic.mfa.ir>

کشورهای دارای اقتصاد در حال گذار و کشورهای محصور در خشکی ثبت کرده است. این رشد با سرمایه‌گذاری در صناعی مانند تولید، حمل‌ونقل، ارتباطات از راه دور، فعالیت‌های مالی، انرژی، معدن و غیره حاصل گردید. حجم کل خالص ورود مستقیم سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی به کشورهای در حال گذار در سال گذشته بالغ بر ۲۴ میلیارد دلار و در قزاقستان ۳.۹ میلیارد دلار بوده است. این شاخص فقط در فدراسیون روسیه بیشتر است. رتبه مشابهی در بین کشورهای محصور در خشکی نیز جمع‌آوری شده است که در بین آن‌ها میزان سرمایه‌گذاری مستقیم بالغ بر ۱۵.۴ میلیارد دلار است. در این گروه از کشورها، قزاقستان از نظر خالص FDI در رتبه اول قرار گرفت.

داده‌های گزارش آنکتاد نشان می‌دهد که شرایط مطلوبی برای سرمایه‌گذاران خارجی در قزاقستان با توجه به تأثیر منفی ویروس کرونا بر اقتصاد جهانی وجود دارد. موقعیت برتر این کشور در رتبه‌بندی‌های بین‌المللی و همچنین آمار جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، جذابیت بالای سرمایه‌گذاری در قزاقستان و انگیزه سرمایه‌گذاران برای شروع و اجرای پروژه‌ها را حتی در یک دوره بحرانی تأیید می‌کند.

بر اساس پیش‌بینی کارشناسان آنکتاد، رشد ورود سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در سال ۲۰۲۱ به طور متوسط ۱۰ تا ۱۵ درصد در سراسر جهان و ۵ تا ۲۰ درصد در کشورهای در حال توسعه خواهد بود.

۳-۲-۲- نگاه‌ها به سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در قزاقستان طی سال‌های اخیر^۱

با نظر مثبت به سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، عوامل مثبتی در راستای تقویت اقتصادی ملی کشورها بر آن مترتب خواهد بود. استفاده از این ظرفیت می‌تواند به افزایش تولید ناخالص داخلی، درآمدهای صادراتی، درآمدهای مالیاتی و اشتغال منجر شود. همچنین با استفاده از سرمایه مستقیم خارجی می‌تواند به طور بالقوه به ابتکارات، افزایش بهره‌وری، افزایش درآمدها و مشاغل با ثبات در کشور میزبان منجر شود.

سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در آسیای مرکزی در قیاس با سایر مناطق دنیا بیشتر بر منابع اولیه و خام متمرکز بوده است. مثلاً بین سالهای ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۶ سرمایه مستقیم خارجی صرف شده در آسیای مرکزی ۱۸.۲٪ کل مجموع آن بوده است در حالی که این رقم در آفریقای شمالی ۲۶.۸٪، در آمریکای مرکزی ۳۶٪ و در منطقه بالکان ۴۷.۲٪ بوده است.

۱ - ۱۳۹۹، سفارت ج.ا.ایران در قزاقستان

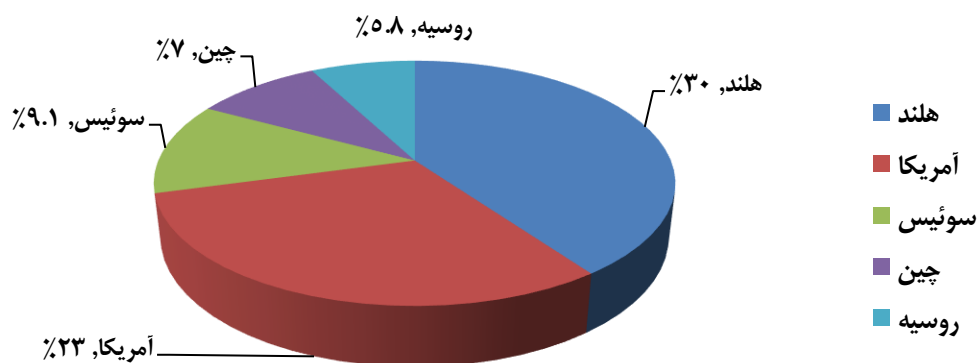
در سال ۲۰۱۷ اقتصاد قزاقستان که بزرگترین اقتصاد در میان کشورهای پنج گانه این منطقه بود، ۶۰٪ مجموعه تولید ناخالص داخلی، ۲۵٪ جمعیت آسیای مرکزی را تشکیل می داد. در این سال ۷۰٪ سرمایه مستقیم خارجی ورودی به منطقه توسط این کشور جذب شد. ازبکستان ۱۶٪، ترکمنستان ۸٪، و قرقیزستان و تاجیکستان هر کدام ۶٪ سرمایه مستقیم خارجی را در آن سال جذب کردند.

به طور کلی عواملی همچون منابع طبیعی، بازارهای جدید برای بخش های غیر تجاری، ثبات سیاست های اقتصادی کلان، حجم بزرگ بازار داخلی، نیروی کار ارزان، قابلیت بالقوه بخش های اقتصادی و بهبود محیط کسب و کار مهمترین عوامل جذب سرمایه گذاران خارجی در کشورهای آسیای مرکزی به شمار می رود.

رتبه قزاقستان در سال ۲۰۱۹ در زمینه فضای کسب و کار ۲۵ بوده است که از دلایل اصلی جذب بیشترین سرمایه در این منطقه توسط این کشور محسوب می شود اما نکته منفی سرمایه مستقیم خارجی این است که با توجه به اینکه بخش اصلی سرمایه آن به لحاظ اشتغال سرمایه محور است، تاثیر آن در بُعد بکارگرفتن نیروی انسانی ناچیز بوده است. در همین حال کیفیت سرمایه مستقیم خارجی هم مهم است. با اینکه جریان سرمایه مستقیم خارجی به قزاقستان به توسعه بخش انرژی و منابع طبیعی این کشور کمک کرده است، تاثیر مثبت آن در سایر بخش های اقتصاد قزاقستان محدود بوده است. مثلاً بخش کشاورزی و صنایع کاربر سرمایه مستقیم خارجی کمتری را دریافت کرده اند. میزان سرمایه مستقیم خارجی در بخش های غیر مواد خام و طبیعی در قزاقستان بین سالهای ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۶ به میزان ۲۸.۵ میلیارد دلار بوده است.

از سال ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۸ مجموع سرمایه مستقیم خارجی در قزاقستان بالغ بر ۲۷۷ میلیارد دلار بوده است. در سال ۲۰۱۷ هلند، آمریکا، سوئیس، روسیه، چین، بلژیک و فرانسه بیشترین سرمایه ورودی خارجی به قزاقستان را داشته اند. این کشورها در مجموع نزدیک به ۸۰٪ از مجموع سرمایه مستقیم خارجی در قزاقستان در سال مزبور را به خود اختصاص داده اند.

پنج کشوری که در سال ۲۰۱۹ بیشترین سرمایه گذاری مستقیم خارجی در قزاقستان را داشته اند به ترتیب هلند با ۷.۳ میلیارد دلار (۳۰٪)، آمریکا با ۵.۵ میلیارد دلار (۲۳٪)، سوئیس با ۲.۲ میلیارد دلار (۹.۱٪)، چین با ۱.۷ میلیارد دلار (۷٪) و روسیه با ۱.۴ میلیارد دلار (۵.۸٪) از کل سرمایه گذاری مستقیم خارجی در قزاقستان را به خود اختصاص داده اند.

نمودار ۵ کشور اول سرمایه گذار مستقیم خارجی در قزاقستان در سال ۲۰۱۹
(درصد از کل سرمایه گذاری)

بر اساس آمار منتشر شده از سوی کمیته آمار قزاقستان در بین سالهای ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۹ بیشترین سرمایه گذاری مستقیم خارجی در این کشور مربوط به اتحادیه اروپا بوده است بر اساس آمار مزبور، سایر سرمایه گذاران عمده از آمریکا و تعدادی از کشورهای آسیایی بوده اند که علی القاعده چین در میان این کشورها قرار دارد اما در آمار منتشر شده زیر به طور مستقیم به این کشور اشاره نشده است.

جدول کشورها و مناطق سرمایه گذاری در قزاقستان از سال ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۹

واحد ارزش : میلیارد دلار

عنوان	۲۰۱۴	۲۰۱۵	۲۰۱۶	۲۰۱۷	۲۰۱۸	*۲۰۱۹
اتحادیه اروپا	۹.۸	۸.۱	۱۰.۶	۹.۳	۱۳.۹	۸.۲
آمریکا	۴.۲	۲.۸	۳.۴	۳.۷	۵.۳	۴.۲
اتحادیه اقتصادی اوراسیا	۱.۸	۰.۶	۰.۹	۱.۳	۱.۶	۴.۴
سایر کشورها	۸.۱	۳.۹	۶.۳	۹.۳	۶.۳	۱.۱

* آمار سال ۲۰۱۹ مربوط به ۹ ماه است

در سال ۲۰۱۷ بخش نفت و گاز ۴۶٪، صنایع فلزی ۲۲٪، بخش تجاری ۱۵٪ به ترتیب بیشترین سرمایه مستقیم خارجی را جذب کرده بودند. به عبارت دیگر ۸۳٪ از مجموع سرمایه خارجی توسط این سه بخش جذب شده است.

۳-۲-۳- سرمایه گذاری ج.ا.ایران در قزاقستان

ایران از بدو استقلال قزاقستان همواره رابطه خوبی با این کشور داشته است. با توجه به نیاز متقابل به محصولات دو طرف و نیز نظر به نیاز قزاقستان به مسیر ایران برای ترانزیت محصولات این کشور به کشورهای حاشیه جنوب خلیج فارس، انگیزه هایی برای سرمایه گذاری متقابل میان دو کشور وجود داشته است. در سالهای اخیر شرکت های ایرانی با حضور پر رنگ تر در قزاقستان به سرمایه گذاری در حوزه صنایع دامی یا در زمین های کشاورزی قزاقستان پرداخته اند. هدف عمده این کار تامین نیازهای کشورمان به محصولات دامی و کشاورزی قزاقستان بوده است. از آن سو، قزاقستان به منظور استفاده بهینه از قابلیت های ترانزیت ج.ا.ایران، علاقه مندی هایی برای ساخت و توسعه تاسیسات بندری در شمال و جنوب کشور در مناطق اینچہ برون و بندرعباس از خود نشان داده است. گرچه ارزش میزان سرمایه گذاری متقابل میان ج.ا.ایران و قزاقستان در قیاس با سایر شرکای تجاری قزاقستان زیاد نبوده است، علایق و نیازهای متقابل میان دو طرف زمینه را برای اقدام بیشتر در این زمینه فراهم کرده است و انتظار این است که در سال های آینده شاهد گسترش همکاری ها در این زمینه مهم باشیم.

۳-۲-۴- شرایط سرمایه گذاری در قزاقستان

قزاقستان به عنوان بزرگترین اقتصاد در میان کشورهای آسیای مرکزی از بدو استقلال تلاش کرده است برای کمک به پیشرفت اقتصادی و رفاه مناطق مختلف کشور منابع قابل توجهی از سرمایه خارجی را جلب کند. با توجه به سیاست خارجی چند وجهی این کشور که حفظ و گسترش روابط با کلیه مناطق و بلوک ها را در الگوی رفتاری خود قرار داده است این کشور توانسته است بیشترین میزان سرمایه مستقیم خارجی را در نزدیک به سه دهه گذشته جذب کند.

در این بخش شرایط، مزایا و خصوصیات سرمایه گذاری در قزاقستان در دو قالب خبری و پرسش و پاسخ ارائه می شود. به طور کلی مجموع شرایطی که سرمایه گذاران برای سرمایه گذاری در این کشور باید مورد توجه قرار دهند در سه بخش روادید، مهیا کردن زمینه اقدام به کسب و کار تجاری و شناسایی زمینه های سرمایه گذاری خلاصه می شود که در ادامه با تفصیل بیشتر به آنها پرداخته می شود.

۳-۲-۴-۱- ورود به قزاقستان

سرمایه گذاران برای ورود به قلمرو قزاقستان می توانند یکی از ویزاهای سرمایه گذاری یا تجارت را انتخاب کنند. ویزاهای سرمایه گذاری برای روسا و یا معاونان رئیس و یا روسای واحدهای ساختاری، اشخاص حقوقی مشغول فعالیت سرمایه گذاری در جمهوری قزاقستان و همچنین اعضای خانواده آنها می باشد.

۳-۲-۴-۲- شریط آغاز کسب و کار تجاری

شریط آغاز کسب و کار تجاری در قزاقستان به شرح ذیل می باشد :

✓ ثبت به عنوان مالیات دهندگان

✓ ثبت به عنوان یک شخص حقوقی

✓ افتتاح حساب بانکی

✓ اخذ مجوز فعالیت تجاری

از طریق درگاه www.elicense.kz می توان در حدود ۵۰۰ نوع فعالیت کارآفرینی در زمینه صنعت، معماری و ساخت و ساز ، صادرات و واردات و سایر موارد را درخواست نمود.

۳-۲-۴-۳- انتخاب زمینه سرمایه گذاری

عمده ترین زمینه های سرمایه گذاری در قزاقستان عبارتند از : صنعت، معماری و ساخت و ساز ، صادرات و واردات.

۳-۲-۴-۴- حوزه های سرمایه گذاری

۳-۲-۴-۴-۱- مناطق ویژه اقتصادی

مناطق ویژه اقتصادی قزاقستان بخشی از قلمرو این کشور است که یک رژیم حقوقی ویژه با همه زیرساخت های لازم جهت انجام فعالیت در حوزه های اولویت دار را دارا می باشد. از اهم ویژگی های آن می توان به موارد ذیل اشاره نمود.

✓ مالیات در آمد شرکت : صفر

✓ مالیات زمین : صفر

✓ مالیات بر املاک : صفر

✓ وجود زیرساخت مقرون به صرفه در بخش های مختلف

✓ برای پروژه هایی که سرمایه گذاری آنها بیش از ۱ میلیون م . ر . پ ۱ است، جذب نیروهای خارجی بدون

سهیمیه و بدون مجوزهای کاری انجام می شود .

۳-۲-۴-۵- پرسشی و پاسخ های مربوط به سرمایه گذاری در قزاقستان

سوال: برای سرمایه گذاری در قزاقستان چه نکاتی را باید در نظر گرفت؟

پاسخ: اولین نکته ای که برای این منظور باید در نظر گرفته شود، نحوه ورود به این کشور و گرفتن روادید در دو قالب سرمایه گذار و تجارت است. هر کدام از این رویدادها شرایط و ویژگی های خاص خود را دارد و به افراد واجد شرایط که در قانون قزاقستان پیش بینی شده است، اعطا می گردد. دومین موضوع نحوه آغاز فعالیت تجاری است که در چارچوب این موضوع، ثبت نام فرد در فهرست مالیاتی، ثبت به عنوان شخص حقوقی، افتتاح حساب بانکی، اخذ مجوز و انتخاب زمینه سرمایه گذاری مطرح خواهد بود.

سوال: روادید سرمایه گذاری به چه کسانی تعلق می گیرد؟

پاسخ: روادید سرمایه گذاری به روسا و یا معاونان رئیس و یا روسای واحدهای اشخاص حقوقی مشغول فعالیت سرمایه گذاری در جمهوری قزاقستان و همچنین اعضای خانواده آنها تعلق می گیرد.

سوال: روادید تجاری شامل چه اشخاصی می شود؟

پاسخ: بنیانگذاران یا اعضای هیات مدیره شرکت های تجاری، اشخاصی که برای انجام مذاکرات تجاری یا انعقاد قرارداد به قزاقستان می آیند، نصب کنندگان، تعمیر کنندگان تجهیزات، ارائه کنندگان مشاوره تجاری یا ارائه کنندگان خدمات حسابرسی مشمول دریافت روادید تجاری اند.

سوال: روادید مهاجرت تجاری به چه کسانی تعلق می گیرد؟

پاسخ: اشخاصی که با هدف انجام فعالیت تجاری منطبق با قانون مهاجرت قزاقستان وارد این کشور می شوند می توانند روادید تجاری مهاجرتی دریافت کنند.

سوال: برای آغاز فعالیت تجاری چه اقداماتی را باید انجام داد؟

پاسخ: ۱- ثبت به عنوان مالیات دهنده ۲- ثبت به عنوان یک شخص حقوقی ۳- افتتاح حساب بانکی ۴- اخذ

مجوز فعالیت تجاری مورد نظر

سوال: چه میزان سرمایه گذاری برای اخذ روادید سرمایه گذاری لازم است :

پاسخ: هنوز میزان مبلغ مربوطه نهایی نشده است. اما از شواهد چنین بر می آید که مبلغی بین ۱۰۰ تا ۲۰۰ هزار دلار

آمریکا برای این منظور، مورد نظر دولت قزاقستان می باشد.

سوال : سرمایه گذاری در مناطق خاص چه ویژگی هایی دارد؟

پاسخ : مناطق ویژه اقتصادی بخش هایی از خاک قزاقستان هستند که شرایط حقوقی خاصی بر آنها حاکم است. این

مناطق همه زیرساخت های لازم برای انجام فعالیت های اولویت دار مورد نظر دولت قزاقستان را دارا می باشند و

تسهیلات مناسبی را در اختیار سرمایه گذاران قرار می دهند. در حال حاضر ۱۳ منطقه ویژه اقتصادی و ۲۴ منطقه ویژه

صنعتی در قزاقستان فعال می باشند و در آنها هیچگونه مالیات و عوارضی از سرمایه گذاران دریافت نمی شود.

سوال : چه تسهیلاتی به سرمایه گذاران خارجی تعلق می گیرد؟

پاسخ: مالیات بر درآمد شرکت های خارجی صفر است . به همین نحو بر زمین و املاکی که در اختیار سرمایه گذار

خارجی قرار می گیرد، مالیاتی تعلق نمی گیرد. زیرساخت های مناطق اقتصادی ویژه برای فعالیت سرمایه گذاران

مقرون به صرفه است. برای پروژه هایی که سرمایه گذاری در آنها بیش از یک میلیون م.ر.پ (هر م.ر.پ معادل ۲۶۵۱

تنگه) باشد، جذب نیروهای خارجی در این پروژه ها بدون محدودیت و بدون نیاز به مجوزهای کاری انجام می شود.

سوال : جذابیت های سرمایه گذاری در قزاقستان چیست؟

پاسخ: این کشور با واقع شدن در میانه آسیا و اروپا از موقعیت جغرافیایی خوبی برخوردار است. دو قاره یاد شده بزرگترین

بازارهای جهانی به شمار می روند، بنابراین به لحاظ ترانزیت این کشور شرایط مطلوبی دارد.

سوال: قزاقستان برای ایجاد انگیزه های بیشتر برای سرمایه گذاران خارجی چه اقداماتی کرده است؟

پاسخ: بر اساس راهبرد جدید دولت قزاقستان، امور مربوط به جذب سرمایه خارجی منظم تر شده است. بر این مبنا از

دسامبر ۲۰۱۸ امور اجرایی مربوط به جذب سرمایه خارجی به وزارت امور خارجه این کشور منتقل شده است. در همین

حال سیاستگذاری در این زمینه در اختیار وزارت اقتصاد ملی قزاقستان قرار دارد.

اطلاعات بیشتر در سایت اینترنتی به نشانی <https://invest.gov.kz> موجود می باشد.

۳-۲-۵- فرصت های سرمایه گذاری در منگستائو قزاقستان^۱

فهرست پروژه های سرمایه گذاری در استان منگستائو قزاقستان عبارتند از

- ✓ تولید موتورهای الکتریکی
- ✓ ساخت کارخانه آب شیرین کن در منطقه کندیرلی با ظرفیت ۵۰ هزار متر مکعب
- ✓ ساخت کارخانه آب شیرین کن در منطقه کوریک با ظرفیت ۵۰ هزار متر مکعب
- ✓ ساخت ایستگاه راه آهن در آکتائو
- ✓ ساخت گلخانه
- ✓ کشت غذاهای دریایی
- ✓ ساخت کارخانه تولید سود سوزآور
- ✓ ساخت پیست اتومبیلرانی

۱ معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه <https://economic.mfa.ir>

۳-۳- مراکز مالی در قزاقستان

۳-۳-۱- نگاهی به رویکرد مرکز مالی بین المللی آستانه (AIFC)^۱

با بازکردن سایت رسمی مرکز بین المللی مالی آستانه (قزاقستان) آنچه که در وهله نخست بازتاب دارد سخنان نظربایف اولین رئیس جمهوری، رهبر و رئیس شورای امنیت ملی این کشور که هدف از تاسیس مرکز مالی آستانه را دایر کردن دیوان مالی مستقل با نظام مالیاتی ترجیحی عنوان می کند. در واقع با توجه به سخنان رهبر این کشور می توان گفت مرکز مالی بین المللی آستانه با هدف ایجاد مرکز مالی بین المللی در قالب مرکز مالی در قزاقستان برای آسیای مرکزی، قفقاز، اتحادیه اقتصادی اوراسیا، خاورمیانه، غرب چین، مغولستان و اروپا شکل گرفته است که با زیرساخت های مدرن و تکنولوژی جدید با مدیریت شرکت های غربی پشتیبانی می شود.^۲

اولین رئیس جمهوری قزاقستان در فرمان افتتاح مرکز مالی آستانه به مسئولین امر در ۱۰ اکتبر ۲۰۱۵، وضوح هدف از تاسیس و ایجاد مرکز مالی بین المللی آستانه را، معرفی این کشور به عنوان یک مرکز پیشرو در امور مالی منطقه بر می شمارد.^۳ وی با ارائه تحلیل های نظری در بخشنامه رسمی خود هدف از تاسیس مرکز مالی آستانه را تداوم راهبرد سیاست "آسمان باز" ارزیابی کرده و در این فرایند اعتقاد دارد ارائه خدمات منظم و مناسب مالی بین آستانه و مراکز مالی بین المللی جهان شرط پیشبرد استراتژی توسعه ای قزاقستان برای رسیدن به ۳۰ کشور پیشرو تا ۲۰۵۰ را هموار می سازد. در فرمان آقای نظربایف آمده است سه چالش عمده فراروی کشورهای منطقه اوراسیایی این کشورها را تهدید می کند و تداوم ثبات و امنیت منطقه را خدشه دار می نماید که عبارتند از:

۱- روند تغییرات آب و هوایی

۲- روند مناقشه برانگیز امنیت غذایی در منطقه اوراسیا

۳- تداوم مناقشه خاورمیانه و اروپا که می تواند فرایند صلح منطقه اوراسیا را با خطر مواجه سازد.

۱- ۱۳۹۸، سفارت ج.ا.ایران در قزاقستان

۲- www.aifc.kz

۳- www.akorda.kz

وی بر این باور است که ماهیت چنین تهدیداتی مستلزم همکاری بین کشورها و نهادهای بین المللی مانند سازمان ملل متحد با نهادهای منطقه ای می باشد و راه اندازی مرکز مالی بین المللی آستانه در مرکز قزاقستان راهبردی است که می تواند به کاهش تهدیدات، چالش ها و درگیری های منطقه ای در سراسر کشورهای اوراسیایی کمک نماید.

بر اساس اعلام مقامات اقتصادی و پولی قزاقستان، مرکز مالی بین المللی آستانه یک منطقه آزاد مالی است که در تاریخ ۲۰ می ۲۰۱۵ از سوی رئیس جمهور وقت قزاقستان آقای نورسلطان نظربایف طی قانون برنامه " ۱۰۰ مرحله ای توسعه " کشور برای دستیابی به توسعه ملی جهت پیوستن به ۳۰ کشور پیشرفته تا سال ۲۰۵۰ به عنوان بخشی از استراتژی برنامه ملت صادر شد.

این امر در تاریخ ۷ دسامبر ۲۰۱۵ از سوی مجلس ملی این کشور تصویب و برای اجرا به مراکز دولتی ابلاغ گردید. مرکز مالی بین المللی آستانه یکی از نقش های اصلی در جذب منابع مالی کشورهای منطقه است. این مرکز به عنوان مرکز مالی برای کشورهای آسیای مرکزی، قفقاز، اتحادیه اقتصادی اوراسیا، خاورمیانه، چین غربی، مغولستان و اروپا شکل گرفته است. مرکز مالی بین المللی آستانه با کمک شرکت های غربی و رایزنی با مرکز مالی دوبی در ۱ ژانویه ۲۰۱۸ افتتاح شد و از زیرساخت های نوآورانه ای که برای اکتوبر ۲۰۱۷ ساخته شده است، استفاده نمود.

مرکز بین المللی آستانه قزاقستان در ادامه روند فعالیتی خود در تاریخ ۴ ژوئیه ۲۰۱۹، فعالیت مرکز بین المللی داوری IAC را بصورت رسمی در AIFC بعنوان سرویس جدید خود Arbitration-mediation یا Arb-med راه اندازی کرد. Arb-med فرایندی است که در آن اختلاف برای اولین بار به داوری ارجاع می شود. اگر دو طرف دعوا نتوانند اختلافات خود را از طریق داوری حل کنند، این شورا می تواند میانجی گری کند.

ارائه خدمات داوری در بخش IAC از سرویس خدماتی داوری Arb-Med اولین نوع خود در مرکز داوری بین المللی در اوراسیا است. بر خلاف خدمات حاکمیتی در دیگر مراکز دادگستری مالی جهان به شمار می آید. در IAC مرکز مالی قزاقستان واسطه ای که منصوب می شود میانجی مستقل از داوران است و تسهیل کننده روند حل اختلاف دو طرف به حساب می آید. طرح نویی است و انتظار می رود که Arb-med در IAC ظرفیت خود را برای حل اختلافات تجاری در مرکز مالی قزاقستان به سرعت و به طور موثر به حداکثر برساند. در کمیته IAC تاکنون ۳۶ نفر از شهروندان قزاقستان در یک موسسه معتبر بریتانیا آموزش دیدند و مدرک معتبر بین المللی برای همکاری با مرکز حل و فصل دعوی مالی دریافت نمودند.

آقای کریستوفر کمپبل هولت، ثبت کننده و مدیر اجرایی دادگاه مرکز مالی بین المللی آستانه و IAC اظهار می دارد :
کمیته IAC دارای ظرفیت مناسبی است و می تواند بعنوان یک انتخاب کاربردی موثر برای حل اختلاف نظر مالی در منطقه اوراسیا معرفی شود. وی افزود : این نوع داوری (Arb-Med) آخرین ابتکار عمل ما است و ما افتخار می کنیم که این سرویس جدید را امروز راه اندازی می کنیم. ما همچنین در حال ایجاد یک انجمن میانجی در قزاقستان هستیم که واجد شرایط برای ارائه بهترین استانداردهای بین المللی میانجی گیری برای کمک به طرفین دعوا برای حل اختلافات تجاری خود به سرعت و به طور موثر در IAC باشد.

مرکز داوری بین المللی IAC در مرکز مالی آستانه یک نهاد قانونی مستقل است. این قوانین رویه ی خود را بر اساس روش انگلیسی و بین المللی پیش بینی کرده است. این کمیته دائمی داوران و کارشناسان برجسته جهان را شامل می شود که سال ها تجربه داوری و میانجی گری در زمینه های بازرگانی و تجارت را دارا هستند. در زمینه های تخصصی شامل نفت و گاز، ساخت و ساز، انرژی، مالی و بانکی اسناد معتبر دارند که گواهینامه داوری آنان در قزاقستان و مراکز بین المللی به رسمیت شناخته می شود و قابل اجرا است.^۱

مرکز مالی بین المللی آستانه آن گونه که در نظرات مقامات مسئول قزاقستان آمده بود در ابتدای سال میلادی ۲۰۱۸ به طور رسمی راه اندازی شد. مرکز مالی در مرکز اوراسیا با حدود ۲۰۰۰ کیلومتر در اطراف آستانه بوجود آمد. مرکز مالی بین المللی آستانه در سیاست کلان خود شش اولویت در نظر گرفته است که آن عبارتند از :

۱- تمرکز در بازار سرمایه

حضور بزرگترین شرکت های قزاقستان در مرکز مالی بین المللی آستانه و همکاری با شرکت های خارجی برای ارتقا سطح همکاری اقتصادی و مالی در منطقه و جهان می تواند عامل مهمی در گسترش ارتباطات مالی منطقه ای باشد. در این راستا توسعه بازار سرمایه مرکز مالی بین المللی آستانه یک مسیر استراتژیک برای پیاده سازی جریان روان مالی و اقتصادی در منطقه محسوب می شود که هدف اصلی سازمانی آن ایجاد بازار سرمایه روان و متعادل با طیف وسیعی از ابزارهای مالی است تا با بهره گیری از ابزارهای فناوری پیشرفته و روش های بین المللی در این مرکز بازار بورس مالی پیشرو ایجاد شود.

۲- تمرکز در مدیریت دارایی

مرکز مالی بین المللی آستانه در نظر دارد مزیت های رقابتی را با هدف تمرکز در مدیریت دارایی نه تنها در قزاقستان بلکه در کل منطقه گسترش دهد. این امر شامل مقدار قابل توجهی از تخصیص منابع موجود دارایی برای مدیریت مالی، محیط مالی مطلوب و همچنین ثبات اقتصادی و سیاسی است. شرکت های پیشرو در زمینه مدیریت دارایی جهانی به AIFC جذب می شوند تا زیرساخت های لازم مالی برای ایجاد یک مرکز مالی موفق در منطقه ایجاد شود.

۳- هماهنگی مراکز مالی اسلامی

یکی دیگر از مهمترین راهکارهای استراتژیک مرکز مالی، هماهنگی با راه حل های مالی مطابق با قوانین اسلامی است. پنج کشور ایران، عربستان سعودی، مالزی، امارات متحده عربی و کویت ۸۰٪ از سهام بازار مالی اسلامی را در اختیار دارند و هدف AIFC تبدیل شدن به یکی از مراکز منطقه ای برای هماهنگی مالی اسلامی با شرایط مطلوب برای عملیات مالی و توسعه موسسات مالی اسلامی در منطقه می باشد.

۴- تمرکز در بهره گیری از تکنولوژی مالی

بهره گیری از تکنولوژی مالی راه حل های مالی جدیدی را با استفاده از تکنولوژی های جدید فراهم می کند و به عنوان سریعترین بخش رشد با سرمایه گذاری کل از ۳.۹ میلیارد دلار (۲۰۱۳) به ۱۹.۱ میلیارد دلار (۲۰۱۵) افزایش یافت. بخش FinTech^۱ دارای پتانسیل زیادی برای افزایش شبکه های مالی در حال رشد است که با افزایش دسترسی به سیستم مالی، افزایش رقابت، کاهش هزینه ها و بهبود مدیریت ریسک پذیری می باشد. یکی از مهمترین هدف مرکز فعالیت های راهبردی این مرکز توسعه فناوری نوین در ایجاد سرعت و کاهش آسیب پذیری کارگزاری مالی و پولی در منطقه آسیای مرکزی با بهره گیری از زیرساخت های مدرن و مقررات انعطاف پذیر و ارتقا سرمایه گذاری می باشد.

۵- بانکداری خصوصی

در آسیای مرکزی و اتحادیه اقتصادی اوراسیا ثروت قابل توجهی وجود دارد و عمدتاً مردم و نهادهای اقتصادی، دارایی های خود را در سپرده گذاری و یا استفاده از خدمات بانک های خارجی بکار می گیرند. در این ارتباط به دلیل تعداد

^۱ - تکنولوژی مالی FinTech تکنولوژی و نوآوری جدید است که با هدف رقابت با روش های مالی سنتی در ارائه خدمات مالی آمده است. استفاده از تجهیزات هوشمند برای بانکداری و خدمات سرمایه گذاری نمونه هایی از فناوری هایی است که هدف آن ایجاد خدمات مالی برای عموم مردم است.

محدودی از راه حل های سرمایه گذاری موجود در بازار محلی کشورهای منطقه ای، مرکز مالی بین المللی آستانه ظرفیت آن را دارد که از توسعه بخش خصوصی بانکی در راستای توسعه بازار و تخصیص مدیریت دارایی حمایت بعمل آورد.

۶- فرایند مالی سبز^۱

تعریفی جدید از روند نوین صنعت مالی پویا در جهان با تفکر موضوعیت بخشیدن به اقتصاد سبز و توسعه پایدار، تسریع در روند ساختاری و معاملات مالی و پولی با توجه به راهبرد حفظ محیط زیست "مالی سبز" وجود دارد یکی دیگر از اهداف بنیادی مرکز مالی بین المللی آستانه تحقق پردازش مالی و ارائه خدمات مالی "سبز" به عنوان حرکت در مسیر حمایت از سرمایه گذاری هایی که محیط زیست را پشتیبانی کرده و جلوگیری از سرمایه گذاری در بخش تکنولوژی های مضر در طبیعت و عدم اجرای پروژه ها، صنایع و کسب و کار منفی را مد نظر قرار می دهد.

مرکز مالی بین المللی آستانه الگوی دویی را سرلوحه حرکت خود قرار داد و تعداد زیادی از کارشناسان غربی شاغل در مرکز دویی را برای همکاری دعوت نمود. اگرچه مقامات قزاقستان بر این باورند که راه دشواری در پیش رو دارند اما با در نظر گرفتن روند موفقیت در مراکز مالی بزرگ دنیا همچون مرکز مالی نیویورک، لندن، توکیو و دویی در دهه های گذشته امیدوارند که راهبرد مالی در تاسیس مرکز مالی منطقه ای در آستانه به رونق اقتصادی رهنمون شود. این امر در نظر رییس جمهوری وقت قزاقستان هم وجود داشت. وی در اوایل سال ۲۰۱۷ در نشست انجمن اقتصادی آستانه (AEF) با اشاره به طرح خود برای ایجاد مرکز مالی بین المللی آستانه آن را یک پروژه بلندپروازانه خواند ولی تحقق توسعه با توجه به ظرفیت و موقعیت قزاقستان به عنوان یک مرکز پیشرو در امور مالی را دور از دسترس ندانست.

شاید تاسیس مرکز مالی بین المللی آستانه به عنوان گام مهمی در تبدیل پایتخت قزاقستان به مرکز جذب سرمایه گذاری مالی آسیای مرکزی در وهله نخست بینجامد و این مرکز فرصتی بی سابقه برای این کشور در راستای تقویت اقتصاد و جذب سرمایه گذاری بین المللی در سطح منطقه ای و جهانی را رقم بزند. باید منتظر زمان بود تا دید که رویای نظریات در تاسیس مرکز مالی منطقه ای که با صدور فرمان در سال ۲۰۱۵ انجام شد و تاسیس مرکز مالی بین المللی را در ابتدای سال ۲۰۱۸ رقم زد چه ثمره و ارمغانی برای مردم قزاقستان و کشورهای منطقه به همراه خواهد داشت.

فصل چهارم

حمل و نقل، لجستیک و بنادر قزاقستان

اینفوگرافیک فصل چهارم در یک نگاه

راه آهن (سال ۲۰۱۸)
مسافرین : ۱۹ میلیون نفر
محموله ها: ۲۲۰ میلیون تن
خطوط ریلی : ۱۶ کیلومتر

خطوط لوله - واحد کیلومتر
(سال ۲۰۱۷)
میعانات : ۶۵۸
گاز : ۱۵۲۵۶
نفت : ۸۰۱۳

حمل و نقل هوایی (سال ۲۰۱۹)
مسافرین : ۷ میلیون نفر
محموله ها: ۴۹ میلیون تن
ناوهای ثبت شده در سال ۲۰۲۰: ۱۲

جاده - واحد هزار کیلومتر
(سال ۲۰۱۷)
کل : ۹۵
آسفالت شده: ۸۲
آسفالت نشده: ۱۳

بنادر
آکتائو- باتینو - کوریک-
اسکمن و پولادو

مقدمه

لازمه تجارت موفق، آشنایی با سیستم های حمل و نقل یک کشور می باشد. در خصوص قزاقستان مسلماً آشنایی با بنادر این کشور با توجه به اینکه یک مسیر ویژه و با اهمیت برای ج.ا. ایران می باشد از اهمیت بالایی برخوردار است. بر این اساس در این فصل نگاه ویژه ای به بنادر قزاقستان و معرفی یکی از مهمترین بنادر این کشور به نام بندر کوریک خواهیم داشت و ظرفیت ها و فرصت های این بندر را مورد تشریح و بررسی قرار خواهیم داد. در انتهای فصل نیز موضوع جدیدی را مورد بررسی قرار می دهیم که مرتبط با فعالیت های نوآورانه شرکت های حمل و نقل و لجستیک می باشد.

۴-۱- وضعیت حمل و نقل در قزاقستان

قزاقستان به عنوان قطب اصلی حمل و نقل و لجستیک در منطقه می باشد این کشور اتصال دهنده بازارهای بزرگ چین و جنوب آسیا به بازارهای روسیه و اروپای غربی از طریق جاده، راه آهن و دریای خزر می باشد. قزاقستان به عنوان یک کشور محصور در خشکی، دسترسی مستقیمی به بازارهای اروپای غربی ندارد، اگرچه از مجاورت دو بازار عمده چین و روسیه برخوردار است. در ادامه به سیستم های حمل و نقل در قزاقستان می پردازیم.^۱

۴-۱-۱- حمل و نقل هوایی

تعداد مسافران و بارهای حمل شده توسط سیستم حمل و نقل هوایی قزاقستان از سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۹ و همچنین تعداد ناوهای هوایی ثبت شده به شرح ذیل می باشند:

تعداد مسافران حمل شده^۲

واحد: میلیون نفر

۲۰۱۹	۲۰۱۸	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵
۶.۸	۵.۹	۶.۹	۵	۵

میزان بارهای حمل شده^۳

واحد: میلیون تن

۲۰۱۹	۲۰۱۸	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵
۴۸۸۹۸	۴۹۶۴۳	۴۹۵۰۸	۳۸۸۹۴	۳۷۶۶۹

تعداد ناوهای هوایی ثبت شده: ۱۲ (مربوط به سال ۲۰۲۰)^۱

۱ - <https://www.trade.gov>

۲ - world bank

۳ - world bank

۴-۱-۲-راه آهن

تعداد مسافران و کالاهای حمل شده توسط سیستم حمل و نقل ریلی قزاقستان از سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۸ و همچنین طول خطوط ریلی این کشور به شرح ذیل می باشد :

تعداد مسافران استفاده کننده از سیستم راه آهن قزاقستان^۲

واحد : هزار نفر

۲۰۱۸	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵
۱۹	۱۹	۱۸	۱۷

کالاهای حمل شده از طریق راه آهن در قزاقستان^۳

واحد : میلیون تن

۲۰۱۸	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵
۲۱۹.۹۲۷	۲۰۶.۲۵۸	۱۸۸.۱۵۹	۱۸۹.۷۵۹

خطوط ریلی قزاقستان^۴

واحد : هزار کیلومتر

۲۰۱۸	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵
۱۶	۱۶	۱۵	۱۵

۴-۱-۳-خطوط جاده ای^۵

اطلاعات مربوط به خطوط جاده ای قزاقستان در سال ۲۰۱۷ به شرح ذیل است:

کل : ۹۵۴۰۹ کیلومتر

آسفالت شده: ۸۱،۸۱۴ کیلومتر

آسفالت نشده: ۱۳،۵۹۵ کیلومتر

۱ - indexmundi

۲ - world bank

۳ - world bank

۴ - world bank

۵ - indexmundi

۴-۱-۴- خطوط لوله^۱

اطلاعات خطوط لوله انتقال محصولات مانند گاز طبیعی، نفت خام یا فرآورده های نفتی و حجم آن در سال ۲۰۱۷ بشرح ذیل است:

میعانات : ۶۵۸ کیلومتر

گاز : ۱۵۲۵۶ کیلومتر

نفت : ۸۰۱۳ کیلومتر

محصولات تصفیه شده : ۱۰۹۵ کیلومتر

آب : ۱۹۷۵ کیلومتر

۴-۱-۵- معرفی بنادر قزاقستان^۲

کشور قزاقستان دارای تعدادی بندر می باشد که عبارتند از بندر آکتائو- بندر باتینو - بندر کوریک- بندر اُسکمن و بندر پاولادو . یکی از مهمترین بنادر قزاقستان بندر کوریک می باشد که در ادامه به معرفی این بندر و فرصت های آن برای کشورمان اشاره می نمائیم.

۴-۱-۵-۱- موقعیت جغرافیایی بندر کوریک^۳

بندر کوریک در سواحل شرقی دریای خزر، ۵۰ کیلومتری جنوب آکتائو و ۱۷ کیلومتری روستای کوریک در استان منگستائو قزاقستان واقع شده است. بندر کوریک دسترسی مستقیم به ریل های سراسری راه آهن دارد. این بندر دارای موقعیتی مناسب است از جمله در طرح جدید جاده ابریشم (یک کمربند یک راه - چین) به عنوان کریدور شرق به غرب که شرق آسیا را به اروپا وصل می کند و نیز کریدور شمال- جنوب که محور اتصال روسیه به هند می باشد. بندر کوریک دو هدف عمده دارد: افزایش تجارت قزاقستان به کشورهای حوزه خزر و بالابردن ظرفیت های ترانزیتی دریای خزر. مجتمع ترابری این بندر از دسامبر سال ۲۰۱۶ سرویس دهی خود را آغاز و در مارس ۲۰۱۷ بطور رسمی افتتاح گردیده است. انتظار می رود حجم محموله انتقالی در این بندر تا سال ۲۰۳۰ به ۱۰ میلیون تن در سال برسد. در حال حاضر ظرفیت حمل و نقل کانتینری این بندر ۳ میلیون تن و ظرفیت حمل و نقل مایعات در این بندر ۲.۹ میلیون تن در

۱ - indexmundi

۲ - <http://ports.com>

۳ - ۱۳۹۹، سرکنسولگری ج.ا.ایران در آکتائو

سال است. (۲۶۰۰ هزار تن برای نفت و مشتقات آن و ۳۰۰ هزار تن برای LPG به صورت سالانه) که قرار است از سال ۲۰۲۲ افتتاح گردد. این ظرفیت بندر کوریک به کشور قزاقستان در خصوص سرویس دهی به صنایع نفت و گاز کمک شایانی خواهد کرد.

موقعیت جغرافیایی بندر کوریک^۱

۴-۱-۵-۲- بخش های مختلف بندر کوریک

بندر کوریک شامل قسمت های مختلفی می باشد از جمله :

- ✓ **پایانه محموله های فله ای و میعانات:** این پایانه مخصوص محصولات نفتی و مشتقات آن، گاز مایع یا LPG در یک محدوده ۲۶ هکتاری ایجاد شده است. عمق آب در اسکله این بخش از بندر کوریک ۷ متر است . ظرفیت سالانه این بخش معادل ۲۶۰۰۰۰۰۰ تن برای محصولات نفتی و ۳۰۰۰۰۰۰ تن برای میعانات گازی در سال می باشد.
- ✓ **پایانه بارگیری مجدد:** این بخش جهت بارگیری کالاهای معمولی، فله ای و کانتینری مورد استفاده قرار می گیرد.
- ✓ **پایانه کشتی های رو-رو :** شامل دو بخش بارگیری و تخلیه کشتی های رو-رو کانتینربر و واگن بر است. این قسمت ها هر کدام ظرفیت تخلیه و بارگیری همزمان دو کشتی رو-رو و به صورت روزانه و

<https://kuryk.kz> - ۱

توانایی انجام امور مربوط به ۵ کشتی رو-رو را دارا می باشند. ظرفیت سالانه قسمت واگن بر ۴.۰۰۰.۰۰۰ تن و قسمت کامیون بر ۲.۰۰۰.۰۰۰ تن در سال است.

✓ **بخش تعمیرات و تولید:** این بخش شامل محلی برای تعمیرات کشتی و نیز تولید برخی از ابزارها و

اسکلت های فلزی مورد نیاز برای صنایع گاز و نفت قزاقستان است که در دریای کاسپین کاربرد دارد.

✓ **بخش های خدماتی:** یکی از مهمترین بخش های خدماتی این بندر شرکت سارژا^۱ می باشد. این شرکت

مجری خدمات پروژه بندر کوریک است و انواع خدمات مختلف در این بندر را به فعالین ارائه می نماید، از

جمله انبار کردن انواع محموله ها در انبارهای مختص به هر نوع کالا، انجام تمام تشریفات گمرکی برای ورود

و خروج کالا، بیمه و ...

۴-۱-۵-۳- مزیت های بندر کوریک

- ✓ در دو فاز مجزا طراحی شده است و از سال ۲۰۱۷ فاز اول آن افتتاح شده است و با ظرفیت بالا در حال فعالیت است.
- ✓ مسافت کمتر نسبت به سایر بنادر به مراکز تجاری کلیدی در کشورهای مختلف دارد برای مثال زمان حمل و نقل تا کشور آذربایجان از این بندر نسبت به سایر بنادر قزاقستان ۱۰ تا ۱۵ درصد کاهش یافته است.
- ✓ از جمله مهمترین مزایای بندر کوریک عمق بالای آب در اسکله های بارگیری است که اصطلاحاً به آن درافت کشتی گفته می شود. هرچه درافت کشتی در اسکله بنادر بیشتر باشد پهلوگیری کشتی در اسکله در شرایط مختلف جوی آسانتر خواهد بود و علاوه بر این بارگیری کشتی و میزان آن با توجه به ظرفیت کشتی همگی به عمق آب در اسکله بستگی دارد. برای مثال در بندر آکتائو عمق آب اسکله ۴.۵ متر می باشد این در حالی است که در بندر کوریک عمق آب در اسکله به حدود ۸ متر و در دهانه بندر ۶.۵ متر است. این موضوع یکی از نکات مهم در برتری بندر کوریک به سایر بنادر شمالی دریای خزر برشمرده می شود؛ چرا که در خصوص سایر بنادر مشکل پایین بودن عمق آب مشکلات عدیده ای را برای پهلوگیری و بارگیری کشتی ها فراهم نموده است.
- ✓ امکان بارگیری و فعالیت در بندر در تمام فصول سال وجود دارد. عمق مناسب آب در اسکله، یخ نزدن آب دریا در سراسر سال، بادگیر نبودن سواحل بندر باعث شده است بندر کوریک در سراسر سال مهابی خدمات رسانی در بخش حمل و نقل باشد. موارد و مشکلات یاد شده معمولاً دربانوردی را در سواحل شرقی خزر از ماه سپتامبر تا ژانویه دشوار و دچار مشکل می کند.
- ✓ ظرفیت بالایی جهت توسعه فعالیت های کشتیرانی و انبار کردن کالا در این بندر وجود دارد. بندر کوریک برای توسعه فعالیت های خود در زمینه خدمات کشتیرانی و انبارش کالا هیچ محدودیتی ندارد. برای مثال هکتارها زمین ساحلی در دست این بندر است که می تواند برای توسعه فعالیت های خود از آن استفاده کند. علاوه بر این تمامی امکانات و زیرساخت برای این بندر جهت گسترش فعالیت های خود در دسترس است.

۴-۱-۵-۴-۱. ج. ایران و فرصت های بندر کوریک

متعاقب توضیحات پیرامون این بندر و برشمردن مزایای آن، آنچه برای ما مشخص است اهمیت این بندر و ظرفیت بالای آن در دریای خزر و البته غیبت کشورمان برای بهره برداری از فرصت های آن است. این بندر در حال حاضر بزرگترین اسکله برای پهلوگیری کشتی های رو-رو در خزر را داراست.

کریدور شرق به غرب تمام کالاهای رسیده از سمت شرق آسیا را به غرب قزاقستان می رساند این کالاها عمدتاً از طریق دریا و بنادر آکتائو و کوریک به کرانه های غربی دریای خزر حمل می شوند. عمده این حمل و نقل ها توسط کشتی های رو-رو صورت می گیرد. کشتی های رو-رو به مثابه یک پل، شرق و غرب دریای خزر را به هم متصل می نمایند.

برای جلوگیری از مشکلات کشورمان جهت حمل و نقل جاده ای با آسیای میانه و حذف مسیر ترکمنستان می توان با استفاده از چند کشتی رو-رو در مسیر بندر امیرآباد ساری به بندر کوریک، ترکمنستان را در ترانزیت به آسیای میانه حذف نمود.

۴-۱-۵-۵-۴- ملاحظات در خصوص بندر کوریک

- ✓ پروژه بندر کوریک به توسعه ظرفیت های جریان حمل و نقل و لجستیک از طریق خزر کمک خواهد کرد. این بندر در مسیر جاده ابریشم واقع و شرق آسیا را به اروپا متصل می نماید. این بندر به لحاظ لجستیکی نسبت به سایر بنادر قزاقستان یک برتری دارد که بخاطر موقعیت آن است، چرا که کمترین فاصله زمانی را با کرانه های غربی این دریا دارا می باشد و همین امر فاصله زمانی حمل محموله ها را از این بندر کاهش می دهد.
- ✓ بنظر می رسد در حال حاضر کماکان بندر کوریک بیشتر از همه تمرکز خود را بر روی حمل و نقل غلات، محصولات نفتی، کود، مواد شیمیایی و سایر محموله های فله ای قرار داده است.
- ✓ فلسفه ایجاد بندر کوریک با کریدور شرق به غرب گره خورده است. طرح یک کمربند یک راه از شرق آسیا به کرانه خزر می رسد و با ظرفیت بالای بندر کوریک و اتصال آن به ریل های سراسری راه آهن تمامی محموله ها از مسیر دریا توسط کشتی های رو-رو به آذربایجان، گرجستان، ترکیه، اکراین و اروپا می رسد. این فرصت موقعیتی ویژه و مهم به کشور قزاقستان خواهد داد که دارای نقشی مهم و استراتژیک در منطقه باشد.

✓ در خصوص استفاده ایران از ظرفیت های ترانزیت دریای خزر، با توجه به زیرساخت های موجود از جمله بنادر مناسب در قزاقستان؛ لازم و ضروری بنظر می رسد، برای رفع سختگیری های کشور ترکمنستان و عدم وجود راه های مواصلاتی مناسب در این کشور برای اتصال ایران به آسیای میانه، ترانزیت کالا از طریق کشتی های رو-رو از مسیر دریا به آکتائو صورت پذیرد و سپس از این بندر به کل آسیای میانه ترانزیت گردد. می توان به این مسیر ترانزیت در راستای کریدور شمال- جنوب جان تازه ای بخشید و از این فرصت بهره برداری نمود؛ بدین صورت که کالاهای وارداتی از جنوب آسیا جهت ترانزیت از بنادر جنوب ایران به بنادر شمال ایران و سپس از طریق کشتی های رو رو به آکتائو قزاقستان منتقل و از این بندر در سراسر آسیای میانه توزیع گردند.

۴-۱-۶- فعالیت‌های نوآورانه شرکت‌های شبکه حمل و نقل و لجستیک در قزاقستان^۱

یکی از مهمترین بخش‌های تحقق اهداف راهبردی توسعه نوآورانه اقتصاد قزاقستان، شبکه حمل و نقل و لجستیک می‌باشد که به عنوان پایه تأمین رقابت‌پذیری اقتصاد و ارتقای رفاه مردم کشور عمل می‌کند. در این بخش وضع کنونی و چالش‌های توسعه نوآورانه شبکه حمل و نقل و لجستیک جمهوری قزاقستان مورد بررسی قرار می‌گیرد و تحلیل داده‌های سطح توسعه عملکرد نوآورانه شبکه حمل و نقل و لجستیک کشور ارائه می‌گردد. بر اساس تحلیل انجام شده، مسیرهای اصلی حل مسائل ارتقای عملکرد نوآورانه سیستم حمل و نقل و لجستیک داخلی تهیه شده است.

اهمیت موضوع

در مرحله کنونی توسعه اقتصاد قزاقستان، بکارگیری و توسعه نوآوری‌ها نه تنها عامل مهمی در افزایش کارایی فعالیت‌های شرکت‌های سیستم حمل و نقل و لجستیک است، بلکه مسیر اولویت‌دار سیاست اقتصادی ملی و دولتی می‌باشد. توسعه نوآورانه عامل مهمی در راستای متنوع‌سازی اقتصاد است که به نوبه خود به شکل‌گیری اقتصاد رقابت‌پذیر از نوع نوآورانه منجر می‌شود. سیستم حمل و نقل و لجستیک یکی از اجزای کلیدی زیرساخت‌های قزاقستان است و تأثیر قابل توجهی بر سطح توسعه اقتصاد کشور دارد. در این بخش قصد داریم ضمن تحلیل و بررسی توسعه نوآورانه سیستم حمل و نقل و لجستیک جمهوری قزاقستان به شناسایی عوامل بازدارنده فعالیت‌های نوآورانه و تهیه توصیه‌های مربوط به توسعه پتانسیل نوآورانه سیستم حمل و نقل و لجستیک بپردازیم.

نتایج مطالعات

بخش حمل و نقل جمهوری قزاقستان یکی از بخش‌های اقتصاد کشور است که توسعه پویایی دارد. در ۱۰ سال اخیر تعداد شرکت‌های به ثبت رسیده در زمینه خدمات حمل و نقل و لجستیک با افزایش بیش از ۶۵٪، در پایان سال ۲۰۱۸ به ۱۶۵۸۰ واحد رسید، که حدود ۴٪ کل تعداد شرکت‌ها در کشور است. نقش بخش حمل و نقل در ایجاد اشتغال مردم قزاقستان رو به افزایش است. در اواخر سال ۲۰۱۸ در این بخش ۶۲۴۷۱۸ نفر مشغول به کار بودند و سهم این بخش در ایجاد اشتغال مردم کشور به ۷.۲٪ رسید.^۲

۱ - معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه <https://economic.mfa.ir>

۲ - <https://stat.gov.kz/edition/publication/collectio>

عامل مهم قابل توجه در توسعه شرکت‌های خدمات حمل و نقل و لجستیک قزاقستان، سهم فزاینده آن در اقتصاد و درآمدهای کشور است. حجم سالانه محصولات و خدمات شرکت‌های حمل و نقل و لجستیک از سال ۲۰۰۹ به ۲۵۴.۲٪ افزایش یافته است، در سال ۲۰۱۸ سرعت رشد ۴.۶٪ بود که حدود ۳ برابر بیشتر از سال ۲۰۰۹ است. حجم سرمایه‌گذاری در سرمایه اصلی شرکت‌های بخش حمل و نقل و انبارداری با افزایش ۲۸۵٪ از سال ۲۰۰۹، در سال ۲۰۱۸ به ۱۷۹۰۶۴.۴ میلیون تنگه رسید^۱.

برای شناسایی پتانسیل نوآورانه شرکت‌های سیستم حمل و نقل و لجستیک قزاقستان سطح فعالیت نوآورانه آنها در سال‌های اخیر را تحلیل و بررسی می‌کنیم. طبق اطلاعات کمیته آمار وزارت اقتصاد ملی جمهوری قزاقستان در سال ۲۰۱۸ سطح عملکرد نوآورانه شرکت‌های خدمات حمل و نقل و لجستیک به ۷.۵٪ رسید که حدود ۲ برابر بیشتر در مقایسه با سال ۲۰۱۴ است.

با وجود حرکت مثبت رشد، سطح عملکرد نوآورانه شرکت‌های خدمات حمل و نقل و لجستیک طی ۵ سال اخیر، از نظر این شاخص در یکی از پایین‌ترین جایگاه قرار گرفته است. با پیشی گرفتن از بخش ساختمان‌سازی برترین‌های عملکرد نوآورانه بخش آموزش (۵۹.۹٪)، بهداشت و خدمات اجتماعی (۳۲.۷٪)، بخش تولید (۱۵.۸٪)، صنعت معدن (۱۴.۹٪) و مخابرات (۱۳.۹٪) هستند.

تعداد شرکت‌های نوآور حمل و نقل و لجستیک هر سال در حال افزایش می‌باشد و در مقایسه با سال ۲۰۱۴ تقریباً ۲.۵ برابر افزایش یافت و در سال ۲۰۱۸ افزایش شرکت‌های نوآورانه ۱۳۶ واحد بود.

بر اساس اطلاعات آماری در سال ۲۰۱۸ سطح عملکرد نوآورانه از نظر نوآوری محصولاتی و فرایندی شرکت‌های خدمات حمل و نقل و لجستیک در مقایسه با سال ۲۰۱۴ با افزایش بیش از دو برابر به ۴.۸٪ رسید، که نشان دهنده این است که به رغم توسعه پویای شرکت‌های خدمات حمل و نقل و لجستیک، آن‌ها پتانسیل پایین فعالیت‌های نوآورانه دارند.

از نظر سطح عملکرد نوآورانه شرکت‌ها مربوط به نوآوری محصولات و فرایند بر اساس صنایع، شرکت‌های خدمات حمل و نقل و لجستیک در قزاقستان در جایگاه یازدهم قرار دارند، با پیشی گرفتن از بخش ساختمان‌سازی و خرده و عمده فروشی؛ تعمیرات خودرو و موتورسیکلت.

طی پنج سال اخیر حجم محصولات نوآورانه ایجاد شده و فروخته شده در این صنعت حدود ۱۰۰ برابر افزایش یافته است و در سال ۲۰۱۸ به ۵۱۱۷۶.۱ میلیون تنگه رسید. سهم این بخش در ایجاد محصولات نوآورانه در کشور ۴.۳٪ است، و در حجم محصولات نوآورانه فروخته شده ۴.۲٪.

هزینه‌ها برای انجام نوآوری در شرکت‌های خدمات حمل و نقل و لجستیک از سال ۲۰۱۴ با افزایش ۱۶٪، در سال ۲۰۱۸ به ۷۲۰۲۲.۶ میلیون تنگه رسید.

علاوه بر این، ویژگی‌های منطقه‌ای نوآوری نیز بر توسعه فعالیت‌های نوآورانه شرکت‌های خدمات حمل و نقل و لجستیک قزاقستان تأثیرگذار هستند. بنابراین در بخش استان‌ها شرکت‌های استان قزاقستان شرقی (۱۵.۵ درصد)، استان کاراگاندی، شهر نور سلطان (۱۴.۷) بیشترین فعالیت نوآورانه را دارند، که سطح آن ۵ درصد بیشتر از میانگین کشور است. شرکت‌های استان‌های ترکستان (۶.۵)، قزاقستان غربی (۵.۳) و منگستاو (۴.۰ درصد) کمترین شاخص را دارند.

ایجاد ساختارها و نهادهای تخصصی، تشکیل‌دهنده زیربنای فعالیت‌های نوآورانه مهمترین بُعد حمایت از توسعه نوآورانه و شرایط لازم برای ارتقای توان رقابتی بخش‌های اقتصاد کشور می‌باشند. از جمله می‌توان شرکت سهامی "QazTechVentures" (آژانس ملی توسعه فناوری سابق) (۲۰۱۲) - شرکت سهامی "بنیاد علم" (۲۰۱۶) - بانک توسعه قزاقستان (۲۰۰۱) - بنیاد توسعه کارآفرینی "دامو" (۱۹۹۷) - شرکت سهامی "موسسه توسعه صنعت قزاقستان" - "مرکز ملی توسعه لجستیک حمل و نقل" وابسته به شرکت سهامی "شرکت ملی راه آهن قزاقستان" (۲۰۱۱) - انجمن حمل و نقل و لجستیک (2012) "Kazlogistics" یاد کرد.

همچنین در این کشور پارک‌های فناوری ملی و منطقه‌ای ایجاد شدند که با موفقیت فعالیت می‌کنند. از جمله اهداف این پارک‌های فناوری می‌توان به این موارد اشاره نمود:

✓ ایجاد رشته‌های جدیدی که به توان رقابتی اقتصاد قزاقستان در آینده کمک خواهند کرد

✓ تعریف، شناسایی و توسعه ظرفیت‌ها و توان نوآورانه استان‌ها

✓ تأمین نیاز اقتصاد استان‌ها به محصولات نوآورانه

پارک‌های ملی علمی-فناوری عبارتند از: پارک فناوری‌های نوآورانه "آلاتائو" (شهرک آلاتائو)، پارک فناوری بین‌المللی طرح‌های نوپای فناوری اطلاعات Astana Hub، پارک فناوری ملی صنعت پتروشیمی (شهر آتیرائو)، پارک فناوری‌های هسته‌ای "توکاماک" (شهر کورچاتف)، پارک فناوری نظارت فضایی (آلماتی، آستانه و پریازورسک).

از جمله پارک های فناوری استانی می توان به پارک فناوری آلماتی (آلماتی)، پارک فناوری "آلگوریتیم" (اورالسک)؛ پارک فناوری "بیزنس سیتی" (کاراگاندا)، پارک فناوری "آلتای" (اوست کامنگوسک) اشاره نمود که نتایج خوبی از فعالیت های خود را نشان می دهند.

بزرگترین و معروفترین میدان های طرح های نوپا Astana Hub - آلماتی و TechGarden پایتخت مورد حمایت دولت هستند.

به طور کلی، در جریان مطالعه مشخص شد که به جز عوامل عمومی-سیستمی (کمبود منابع مالی، عمدتاً منابع داخلی؛ کمبود منابع مالی از منابع مالی خارجی؛ هزینه های بسیار بالا برای نوآوری؛ کمبود پرسنل مجرب؛ کمبود اطلاعات در مورد فناوری ها و غیره)، عوامل خصوصی نیز بر فعالیت شرکت های خدمات حمل و نقل و لجستیک تأثیر منفی می گذارند. از آنجا که شرکت های شبکه حمل و نقل و لجستیک عمدتاً بر ارائه خدمات حمل و نقل و انباری و مصرفی متمرکز هستند، به عواملی چون کاهش سطح توانایی پرداخت مردم بسیار حساس هستند. این به نوبه خود باعث کمبود منابع در حال گردش شرکت ها، عدم امکان خرید تجهیزات با فناوری های بالای گران قیمت و جذب کادر متخصصی که علاقه مند به اجرای سیاست های توسعه نوآورانه شرکت ها باشند، می شود.

با جمع بندی ارزیابی میزان توسعه فعالیت های نوآورانه شرکت های سیستم حمل و نقل و لجستیک در قزاقستان می توان چند جنبه مهم را مشخص کرد:

۱- پتانسیل نوآورانه شرکت های خدمات حمل و نقل و لجستیک در مقایسه با شرکت های سایر بخش ها به طور قابل توجهی پایین است، که نشان دهنده ضرورت تهیه و اجرای سیاست هدفمند نوآورانه در سیستم حمل و نقل و لجستیک است.

۲- در متن ساختار بخش های مختلف صنایع، سطح عملکرد نوآورانه شرکت های خدمات حمل و نقل و لجستیک در مقایسه با صنعت تولید، کشاورزی، اطلاع رسانی و مخابرات، بهداشت، آموزش، بسیار ضعیف است، داده های ۵ سال اخیر نشان دهنده آن است، که تأثیر عمده بر رقابت پذیری و کارایی شرکت های این بخش دارد.

۳- توسعه ناهموار فعالیت های نوآورانه شرکت ها بر اساس استان ها، که به نوبه خود ناهمواری توسعه اقتصادی و ظرفیت های منابع استان ها (بالاترین شاخص استانی از نظر سطح عملکرد نوآورانه ۱۵.۵ درصد است) را مشخص می کند، ۴ برابر بیشتر از استانی با کمترین سطح (۴٪) می باشد.

۴- با وجود سطح نسبتاً بالای هزینه‌ها برای اجرای نوآوری، حجم محصولات تولید و فروخته شده توسط شرکت‌های خدمات حمل و نقل و لجستیک پایین مانده است. در این زمینه استفاده غیر بهینه از منابع مالی مشاهده می‌شود. اکنون حل مسأله جذب شرکت‌های خدمات حمل و نقل و لجستیک به فرآیند توسعه نوآورانه اقتصاد، بدون نقش هماهنگ‌کننده و پشتیبانی مالی از سوی دولت، آسان نخواهد بود. این در حالی است که استفاده از راهکارهای مشارکت دولت و بخش خصوصی به عنوان ابزار موثر همکاری ساختارهای دولتی با شرکت‌های سیستم حمل و نقل و لجستیک در فرآیند اجرای پروژه‌های نوآورانه، باید وسیع‌تر باشد. به منظور تسریع سرعت روند توسعه نوآورانه، تشدید همگرایی علم و تجارت، تشویق به مشارکت راهبردی بین دانش و تولید، فراهم نمودن ورود سرمایه‌گذاری به بخش‌های نوآوری ضروری است. همچنین فراهم کردن افزایش پتانسیل اقتصادی کشور و افزایش رفاه مردم آن ضرورت دارد که امکانات تأمین منابع فرآیندهای توسعه نوآورانه اقتصاد را گسترش خواهد داد.

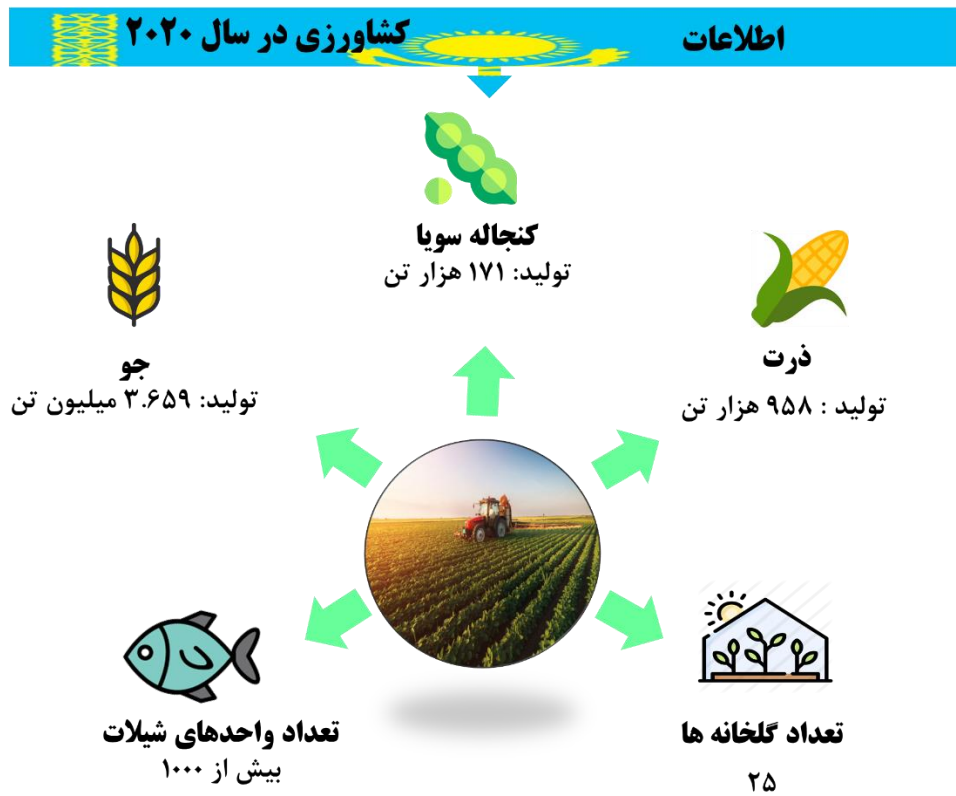
در نتیجه تحلیل انجام شده، تأثیرگذاری شرکت‌های خدمات حمل و نقل و لجستیک بر شاخص عملکرد نوآورانه در قزاقستان مشخص شد. این در حالی است که سطح توسعه نوآورانه شرکت‌های سیستم حمل و نقل و لجستیک بسیار پایین است که تأثیر منفی بر عدد میانی این شاخص در بین شرکت‌های قزاقستان دارد.

در جریان مطالعه دلایل اصلی عملکرد پایین شرکت‌های سیستم حمل و نقل و لجستیک در جمهوری قزاقستان شناسایی شدند و توصیه‌ها جهت فعال‌سازی توسعه نوآورانه شرکت‌های بخش حمل و نقل و لجستیک در کشور تهیه گردید. اجرای اقدامات پیشنهادی یکی از پیش شرط‌های نائل شدن به اهداف راهبردی در ورود به جمع ۳۰ کشور پیشرفته جهان و قرار گرفتن در رده‌های برتر در فضای اقتصادی جهانی می‌باشد.

فصل پنجم

کشاورزی و شیلات

اینفوگرافیک فصل پنجم در یک نگاه

مقدمه

یکی از مهمترین بخش های اقتصاد هر کشوری ، بخش کشاورزی می باشد و این موضوع در خصوص قزاقستان با توجه به پتانسیل و ظرفیت های فراوان این کشور جهت کشت فراسرزمینی، احداث کشتارگاه و ... از اهمیت بالایی برخوردار هست. نظر به اهمیت موارد فوق الذکر در این فصل ضمن بررسی وضعیت کشاورزی این کشور به بررسی عمده تولیدات آن در حوزه کشاورزی ، معرفی شرکت های فعال این کشور در حوزه نهاده های دامی و همچنین پروژه های کشاورزی قزاقستان می پردازیم. در انتهای این فصل وضعیت شیلات، پرورش، صادرات و واردات انواع ماهی و آبزیان خواهیم پرداخت .

۵-۱- وضعیت کشاورزی در قزاقستان

کشاورزی قزاقستان یکی از مهمترین بخش های فعال در حوزه اقتصاد این کشور می باشد زیرا این کشور ضمن برخورداری از تنوع آب و هوایی مطلوب، دارای زمین های مناسب برای کشت محصولات می باشد. نکته قابل توجه این هست که بیش از نیمی از مساحت این کشور برای کشت و زرع مطلوب بوده و این موضوع اهمیت این کشور را در حوزه کشاورزی دوچندان نموده است.

بی شک پتانسیل های فراوان این کشور در حوزه کشاورزی بسیار چشمگیر و قابل توجه بوده است به صورتی که این کشور بعنوان یکی از تولید کنندگان عمده غلات در جهان شناخته می شود. شایان ذکر است که این کشور در حوزه های دامپروری، شیلات، کشتارگاه، کشت فراسرزمینی و سایر فعالیت های کشاورزی نیز خوش درخشیده است.

قزاقستان در میان ۱۰ کشور برتر صادر کننده ی گندم و از جمله برترین کشورها در زمینه صادرات آرد گندم می باشد. نزدیک به ۷۰٪ زمین های زراعی شمال کشور زیر کشت گندم، غلات، جو و ارزن می باشند. برنج، پنبه و تنباکو بیشتر در قسمت های جنوبی کشور کشت می شوند. قزاقستان همچنین به خاطر باغ ها و تاکستان ها و خربزه هایش شهرت فراوان دارد. دامداری یکی دیگر از حوزه های مهم کشاورزی در قزاقستان به شمار می آید. در ادامه به مهمترین موارد مطروحه اخیر کشور قزاقستان در حوزه کشاورزی و شیلات می پردازیم.^۱

۵-۱-۱- عمده ترین تولیدات کشاورزی قزاقستان^۱

براساس جدول ذیل تولید محصولات از جمله گندم، شیر، سیب زمینی و جو جزء بیشترین تولیدات کشاورزی این کشور در سال ۲۰۱۹ می باشد. در بخش های بعدی به بررسی برخی از محصولات کشاورزی این کشور از نظر تولید، صادرات، واردات و ... می پردازیم.

محصول	واحد هزار تن
گندم	۱۱۲۹۶
شیر	۵۸۱۹
سیب زمینی	۳۹۱۲
جو	۳۸۳۰
هندوانه	۱۳۴۰
خربزه و طالبی	۱۰۴۱
بذرکتان	۱۰۰۷
پیاز	۹۱۶
ذرت	۸۹۶
دانه آفتابگردان	۸۳۹

۵-۱-۲- تولید و صادرات ذرت^۲

در سال ۲۰۱۹ تولید ذرت در قزاقستان به میزان ۸۹۶ هزار تن بوده است که ۸۰۰ هزار تن مصرف داخلی را تشکیل داده است. در سال ۲۰۲۰ میزان تولید ذرت در قزاقستان ۹۵۸ هزار تن بوده است که در مقایسه با ۲۰ سال قبل، سه برابر شده است اما با سال قبل (۲۰۱۹) تفاوت چندانی نداشته است. سر جمع می توان گفت در مدت دو دهه تولید ذرت در قزاقستان سالانه به طور متوسط ۶.۳٪ رشد داشته است.

در سال ۲۰۱۹ مساحت زمین هایی که برای کشت ذرت مورد استفاده قرار گرفته است به میزان ۱۵۰ هزار هکتار بوده است و میزان صادرات آن نیز بالغ بر ۱۷ میلیون دلار بود.

۱- <https://economic.mfa.ir>، معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه

۲- <https://economic.mfa.ir>، معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه

با توجه به کاهش بهره وری کاشت گندم، از سال ۲۰۱۳ وزارت کشاورزی قزاقستان به تشویق پروژه‌هایی برای کاشت ذرت بجای گندم پرداخته است.

بمنظور افزایش تولید محصولات کشاورزی، بیش از افزایش زمین‌های زیرکشت بر روش‌های افزایش برداشت توجه ویژه ای گردید. در کل برداشت محصول ذرت در قزاقستان از متوسط جهانی آن کمتر است. جداول زیر آمار تولید ذرت و صادرات و واردات آن در قزاقستان را نشان می‌دهد.

آمار تولید ذرت در قزاقستان و مساحت زمین‌های زیر کشت از سال ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۹^۱

سال زراعی	مساحت زیر کشت (هزار هکتار)	میزان تولید محصول (هزار تن)
۲۰۱۲	۹۶	۴۸۲
۲۰۱۳	۱۰۰	۵۲۰
۲۰۱۴	۱۰۸	۵۶۹
۲۰۱۵	۱۲۶	۶۶۴
۲۰۱۶	۱۳۸	۷۳۴
۲۰۱۷	۱۳۵	۷۶۲
۲۰۱۸	۱۳۶	۷۸۴
۲۰۱۹	۱۵۰	۸۹۶

صادرات ، واردات و تولید ذرت در قزاقستان طی سالهای ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۸^۲

سال زراعی	حجم صادرات (تن)	میزان تولید محصول (میلیون دلار)	حجم واردات (تن)	ارزش واردات (هزار دلار)
۲۰۱۲	۱۳۰۱۲	۴۸۲	۴۹۵	۸۱۵
۲۰۱۳	۱۲۴۶۹	۵۲۰	۴۱۷	۱۳۰۰
۲۰۱۴	۶۲۱۹	۵۶۹	۸۰۷	۲۰۰۱
۲۰۱۵	۲۵۸۶۸	۶۶۴	۷۰۵۱	۳۳۷۶
۲۰۱۶	۲۹۱۶۲	۷۳۴	۲۲۵۷۱	۶۳۸۷
۲۰۱۷	۲۲۴۶۵	۷۶۲	۷۲۰	۱۳۷۰
۲۰۱۸	۳۵۲۵۲	۷۸۴	۱۱۷۴	۳۰۹۱

۵-۱-۳- تولید و صادرات جو^۱

تولید جو در سال ۲۰۲۰ به میزان ۳۶۵۹ میلیون تن و حجم جو صادراتی قزاقستان در همین سال به میزان ۱.۲ میلیون تن بوده است. به این ترتیب یک سوم جو تولیدی این کشور به دنیا صادر شده است.

در فصل زراعی سال ۲۰۱۸ میزان تولید این محصول در قزاقستان بالغ بر ۳.۹۷ میلیون تن بوده است که ۱.۷ میلیون تن آن به دنیا صادر شده است. در سال ۲۰۱۹ میزان تولید این محصول بالغ بر ۳.۸ میلیون تن بوده است که ارزش صادراتی این محصول در آن سال به میزان ۳۰۰ میلیون دلار بوده است. جو در قزاقستان هم برای مصارف انسانی و هم برای مصارف حیوانی کاربرد دارد. بر اساس آمارهای شورای بین‌المللی غلات (IGC) در سال ۲۰۲۰، قزاقستان از نظر تولید جو در رده دهم جهانی قرار داشت. جدول زیر مساحت زمین‌های زیرکشت و میزان تولید جو در قزاقستان را طی ۸ سال گذشته نشان می‌دهد.

آمار تولید سالانه جو در قزاقستان^۲

سال زراعی	مساحت زیر کشت (میلیون هکتار)	میزان تولید محصول (میلیون تن)
۲۰۱۲	۱.۵	۲.۶
۲۰۱۳	۱.۶	۱.۵
۲۰۱۴	۱.۸	۲.۵
۲۰۱۵	۱.۹	۲.۴
۲۰۱۶	۲	۲.۷
۲۰۱۷	۱.۹	۳.۲
۲۰۱۸	۲	۳.۹
۲۰۱۹	۲.۵	۳.۸

۱ - <https://economic.mfa.ir>، معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه

۲ - Faostat 2020

۵-۱-۴- تولید و صادرات کنجاله سویا^۱

در ماه ژوئیه ۲۰۱۹ معاون اول وزیر کشاورزی قزاقستان اعلام کرد که اراضی زیر کشت سویا در راستای اجرای برنامه توسعه ۵ ساله به ۱.۵ میلیون هکتار افزایش خواهد یافت. در این راستا قصد بر این است که برداشت این محصول به ۲۵ کیلوگرم در هکتار برسد. بدین ترتیب دولت قزاقستان برداشتی به میزان بیش از ۳ میلیون تن را برای سویا برنامه‌ریزی کرده است. در سال ۲۰۲۰ میزان تولید کنجاله سویا در قزاقستان به ۱۷۱ هزارتن رسید که در مقایسه با سال قبل از آن تغییری نداشت. بیشترین میزان تغییر در تولید مربوط به سال ۲۰۱۸ بوده است که در قیاس با سال قبل از آن بیش از ۱۰٪ رشد داشته است. جدول زیر میزان تولید کنجاله سویا در قزاقستان را ظرف ۲۲ سال گذشته نشان می‌دهد.

آمار تولید کنجاله سویا در قزاقستان^۲

سال زراعی	میزان تولید (هزار تن)	نرخ رشد
۱۹۹۹	۱	-
۲۰۰۰	۱	۰
۲۰۰۱	۲	۱۰۰
۲۰۰۲	۲	۰
۲۰۰۳	۶	۲۰۰
۲۰۰۴	۱۰	۶۶.۶۷
۲۰۰۵	۱۳	۳۰
۲۰۰۶	۱۶	۲۳.۰۸
۲۰۰۷	۱۶	۰
۲۰۰۸	۶۲	۲۸۷.۵۰
۲۰۰۹	۶۲	۰
۲۰۱۰	۶۹	۱۱.۲۹
۲۰۱۱	۸۵	۲۳.۱۹
۲۰۱۲	۱۰۵	۲۳.۵۳
۲۰۱۳	۱۲۴	۱۸.۱۰
۲۰۱۴	۱۴۴	۱۶.۱۳
۲۰۱۵	۱۴۸	۲.۷۸
۲۰۱۶	۱۵۵	۴.۷۳
۲۰۱۷	۱۵۵	۰

۱ - <https://economic.mfa.ir>، معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه

۲ Department of agriculture united states

سال زراعی	میزان تولید (هزار تن)	نرخ رشد
۲۰۱۸	۱۷۱	۱۰.۳۲
۲۰۱۹	۱۷۱	۰
۲۰۲۰	۱۷۱	۰

میزان صادرات کنجاله سویا در قزاقستان در سال های ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ هر سال ۴۵ هزار تن بوده است که بیشترین میزان صادرات در ۲۰ سال گذشته محسوب می شود. به این ترتیب مشاهده می شود که حدود یک چهارم کنجاله سویای تولیدی در قزاقستان صادر می شود. جدول زیر آمار کنجاله سویای صادر شده از سوی قزاقستان ظرف ۲۲ سال گذشته را نشان می دهد.

آمار صادرات کنجاله سویا در قزاقستان^۱

سال زراعی	میزان صادرات (هزار تن)	نرخ رشد
۱۹۹۹	۰	-
۲۰۰۰	۰	-
۲۰۰۱	۰	-
۲۰۰۲	۰	-
۲۰۰۳	۲	-
۲۰۰۴	۵	۱۵۰
۲۰۰۵	۸	۶۰
۲۰۰۶	۸	۰
۲۰۰۷	۱۵	۸۷.۵۰
۲۰۰۸	۹	-۴۰
۲۰۰۹	۹	۰
۲۰۱۰	۶	-۳۳.۳۳
۲۰۱۱	۲۱	۲۵۰
۲۰۱۲	۲۰	-۴.۷۶
۲۰۱۳	۲۴	۲۰
۲۰۱۴	۲۱	-۱۲.۵۰
۲۰۱۵	۱۹	-۹.۵۲
۲۰۱۶	۲۲	۱۵.۷۹
۲۰۱۷	۲۸	۲۷.۲۷
۲۰۱۸	۱۵	-۴۶.۴۳
۲۰۱۹	۴۵	۲۰۰
۲۰۲۰	۴۵	۰

۵-۱-۵- تقویم کشت محصول در قزاقستان (جو بهاره، گندم بهاره، گندم زمستانه)^۱

این جدول بیانگر تقویم زمانی کشت، رشد و برداشت محصولات جو و گندم بهاره و همچنین گندم زمستانه بر اساس ماههای سال میلادی می باشد.

Kazakhstan

Crop Calendar

(*major foodcrop)

Barley (Spring)

Wheat* (Spring)

Wheat (Winter)

Sowing

Growing

Harvesting

۵-۱-۶- شرکت‌های عمده صادراتی نهاده‌های دامی در قزاقستان^۲

ردیف	نام شرکت	محصول	ایمیل و آدرس سایت اینترنتی
۱	"МИК - KZ" - International Investment Company	جو	http://mik-kz.ru kz@mik-kz.ru
۲	AO AsiaAgrofood	ذرت و جو	https://www.asiaagrofood.kz/ru/contacts zerno@asiaagro.kz
۳	TOO "AGRO-BIO-AULIEKOL"	جو	agro-bio-a.kz agro-bio-a@mail.ru
۴	"Euroasia Agro"		http://euroasiaagro.kz/en info@euroasiaagro.kz
۵	GOODZHEM German Feed Mill	کنجاله سویا	http://goodzhem.kz/en/ info@goodzhem.kz
۶	TOO "ArpoKopM"(Agrokorm)	ذرت/ کنجاله سویا	https://kazvek.kz/profile/view/u/23442.html

FAO - ۱

۲- <https://economic.mfa.ir>، معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه

ردیف	نام شرکت	محصول	ایمیل و آدرس سایت اینترنتی
۷	ТОО БайтерекАгроТрейд» BaiterekAgroTraid	کنجاله سویا	https://bayterekagrotrade.satu.kz/p1327302-soevyj-zhmyh.html
۸	flagma		https://astana.flagma.kz/yachmen-so234632-1.html

۵-۱-۷- افزایش قیمت محصولات کشاورزی در قزاقستان^۱

بر اساس آخرین اخبار قیمت اکثر محصولات کشاورزی در قزاقستان به دلیل رشد صادرات در ماههای اخیر افزایش یافته است. طبق اعلام Energyprom.kz بر اساس نتیجه بررسی‌های سه ماهه اول سال ۲۰۲۱، میزان صادرات سیب زمینی ۳.۴ برابر بیشتر از واردات آن بوده است. پیاز نیز تقریباً دو برابر بیشتر از مقدار واردات، به میزان ۱۲.۸ هزار تن صادر شده است. صادرات هویج (۲۱ برابر، تا ۱.۵ هزار تن)، فلفل (۵۱ برابر، تا ۳۰.۹ تن) و بادمجان (۶۰ برابر، تا ۶ تن) نیز در سه ماهه اول سال ۲۰۲۱ به شدت افزایش یافت. با چنین حجم بالایی از صادرات، در داخل کشور قیمت سیب زمینی در یک ماه بیش از ۱۱.۱٪ و هویج ۱۶.۱٪ (۳۹.۶٪ از ابتدای سال) افزایش یافته است.

صادرات زیاد با قیمت پایین در سال جاری باعث کاهش سه برابری ذخایر محصولات داخلی از ابتدای سال تاکنون شده است. لذا برای جبران عدم تعادل حاصل، در مدت مشابه ۲۸ هزار تن سیب زمینی وارداتی از ایران و پاکستان خریداری شد. به طور کلی، طی چهار ماه، واردات سیب زمینی ۶۷ برابر نسبت به مدت مشابه سال گذشته افزایش یافته و قیمت واردات از ابتدای سال تا کنون به میزان ۴۷٪ افزایش یافته است.

براساس اداره آمار ملی جمهوری قزاقستان با رشد سریع صادرات، میزان تولید ناخالص سیب زمینی در سال ۲۰۲۰ فقط برابر ۴ میلیون تن بوده است که تنها ۲.۴٪ بیشتر از سال ۲۰۱۹ بود. همچنین برداشت ناخالص هویج نیز ۶.۶ درصد، معادل ۶۴۳.۹ هزار تن افزایش یافته است.^۲

۱- <https://economic.mfa.ir>، معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه

۲- <https://kapital.kz/economic/96528/kartofel-za-mesyats-podorozhal-na-11-morkov-na-16.html>

۵-۱-۸- رشد تولید محصولات گلخانه ای در استان مگستائو^۱

شرایط نامساعد آب و هوایی جهت کشاورزی و زراعت در منطقه مگستائو قزاقستان باعث شده است طی چند سال اخیر فعالین این بخش درصدد برآیند با شیوه های مدرن کشاورزی و با استفاده از تکنولوژی های جدید و کاربرد ابزار علمی و یافته های کارشناسی، به رونق این کسب و کار کمک کنند. تاسیس گلخانه در این منطقه یکی از زمینه های جذاب و سود ده برای سرمایه گذاری محسوب می شود که مورد حمایت دولت این کشور نیز قرار دارد.

منطقه مگستائو قزاقستان دارای آب و هوایی سرد و خشک و شرایط اقلیمی بیابانی است و از کمبود منابع آبی زیر زمینی رنج می برد. این منطقه فاقد شرایط آب و هوایی مناسب و خاک حاصلخیز می باشد، همین امر باعث شده است که شرایط برای ایجاد مزارع بزرگ در فضای باز مهیا نباشد و نیازهای این منطقه به محصولات کشاورزی و زراعی عمدتاً از نقاط دیگر تامین شود.

یکی از نتایج و نمودهای مهم این تغییر رویه در زراعت و کشاورزی که با حمایت کامل و همه جانبه دولت از این روند نیز همراه شده است؛ ایجاد گلخانه های متعدد در منطقه مگستائو می باشد؛ به نحوی که مطابق با اطلاعات به دست آمده از مراجع محلی تنها طی یکسال ۲۵ گلخانه جدید در این منطقه از قزاقستان تاسیس شده است.

در این خصوص اعلام شده است؛ در برخی از گلخانه های تاسیس شده کشاورزان موفق شده اند در یک فصل تا ۱۵۰ تن خیار و ۵۰ تن گوجه فرنگی برداشت نمایند. در این رابطه مدیرکل کشاورزی استان مانگستائو اعلام کرده است؛ در آینده نزدیک علاوه بر سبزیجات و صیفی جات، مراکز صنعتی پرورش ماهی نیز در این منطقه دایر خواهد شد و در کنار آن ایجاد خط تولید کنسرو ماهی نیز در دستور کار این نهاد قرار گرفته است. علاوه بر این، بر اساس اظهارات مقامات استانی مگستائو، مقر گردیده در این منطقه به زودی یک کارخانه آرد بزرگ نیز افتتاح شود که ظرفیت تولید روزانه آن بیش از ۸۰ تن آرد خواهد بود.

شایان ذکر است، هم اکنون بیشتر تقاضای این منطقه برای محصولات زراعی از طرف کشورهای حوزه قفقاز، ترکیه و ج.ا.ایران تامین می شود، ولی بنظر می رسد دولت قزاقستان به صورت جدی درصدد است حداقل بخش زیادی از نیازهای خود به محصولات کشاورزی را با استفاده از ظرفیت های داخلی تامین نماید. قزاقستان در این رابطه در مورد برخی محصولات بویژه هویج، خیار و سیب زمینی بسیار موفق عمل کرده است.

همچنین در زمینه تاسیس گلخانه و پرورش محصولات گلخانه ای با توجه به قیمت این محصولات در بازار قزاقستان، به نظر می رسد می تواند برای سرمایه گذاران با بازدهی بالا و سود قابل ملاحظه همراه باشد. این درحالی است که زمین داران محلی نیز از سرمایه گذاری در این حوزه استقبال می کنند به علاوه دولت قزاقستان نیز به شدت از ایجاد گلخانه و رونق کشاورزی صنعتی حمایت می کند. در این خصوص ضمن در اختیار گذاشتن زمین های کشاورزی، کمک های مالی و فنی، وام های قابل ملاحظه ای نیز به کشاورزان و سرمایه گذاران پرداخت می شود.

۵-۱-۹- اجرای پروژه های کشاورزی جدید در استان منگستائو^۱

مطابق با برنامه های اعلامی از سوی استانداری منگستائو؛ مقامات این منطقه قصد دارند ۱۱ پروژه کشاورزی را در این منطقه اجرا نمایند. طبق برآوردهای انجام شده ارزش این پروژه ها بیش از ۸.۳ میلیارد تنگه (حدود ۲۰ میلیون دلار) خواهد بود.

منطقه منگستائو قزاقستان دارای آب و هوایی سرد و خشک و شرایط اقلیمی بیابانی و فاقد منابع آب کافی برای کشاورزی سنتی است. این منطقه همچنین فاقد شرایط آب و هوایی مناسب و خاک حاصلخیز بوده، از این رو شرایط برای ایجاد مزارع بزرگ در فضای باز مهیا نیست و نیازهای این منطقه به محصولات کشاورزی و زراعی عمدتاً از نقاط دیگر تأمین می گردد.

رئیس اداره کشاورزی منطقه مانگیستائو اخیراً اظهار داشت در صورت تحقق پروژه ها در این منطقه؛ سالانه ۵ هزار تن مرغ، ۳۵۰ تن محصول گلخانه ای، ۱۵ هزار تن خوراک دام، ۱۳۲ تن محصولات غذایی هیدروپونیک، به طور متوسط ۳۹۶۰ تن محصولات لبنی، ۹۶۰ تن آرد، ۲۰ تن فرآورده ماهی و ۴۰ تن یونجه تولید خواهد شد. همچنین پیش بینی می شود که یک انبار غذا در ژوئن سال جاری با هدف ذخیره حداکثر ۲۰۰۰ تن محصولات تولیدی راه اندازی شود.

طبق آماري که رئیس بخش کشاورزی استان مانگیستائو ارائه می دهد، هم اکنون ۲ هزار و ۶۸۷ مزرعه فعال در منطقه وجود دارد. علاوه بر این یک واحد مرغداری به ارزش ۶ میلیارد تنگه در منطقه توپکاراگان در حال ساخت می باشد.

هیدروپونیک یا آب کشت، یکی از روش های خلاقانه تولید محصولات کشاورزی بدون خاک و سم و با کمترین نیاز به آب (با استفاده از محلول مغذی) است. بنا به گزارشات منتشره یکی از شیوه های جدید کشاورزی که در استان منگستائو قزاقستان با توجه به شرایط آب و هوایی خاص آن مدنظر است، همین روش می باشد.

^۱ economic.mfa.ir. معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه

شرایط نامساعد آب و هوایی جهت کشاورزی و زراعت در این منطقه باعث شده است طی چند سال اخیر فعالین این بخش در منگستانو درصدد برآیند با شیوه‌های مدرن کشاورزی و با استفاده از تکنولوژی‌های جدید و کاربرد ابزار علمی و یافته‌های کارشناسی، به رونق این کسب و کار کمک کنند.

یکی از نتایج و نمودهای مهم این تغییر رویه در زراعت و کشاورزی که با حمایت کامل و همه‌جانبه دولت از این روند نیز همراه شده است؛ ایجاد گلخانه‌های متعدد در منطقه منگستانو می‌باشد؛ به نحوی که مطابق با اطلاعات به دست آمده از مراجع محلی تنها طی یکسال گذشته بیش از ۲۵ گلخانه جدید در این منطقه از قزاقستان تأسیس شده است.

۵-۱-۱۰- وضعیت صنعت شیلات در قزاقستان (پرورش، صادرات و واردات انواع ماهی

و سایر آبزیان)^۱

جمهوری قزاقستان علاوه بر دریای خزر، بیش از ۴۸۲۶۲ دریاچه دارد که مساحت تعداد ۴۵۲۴۸ دریاچه کمتر از ۱ کیلومتر مربع بوده و ۲۱ دریاچه با مساحت بیش از ۱۰۰ کیلومتر مربع وجود دارند. مساحت کل مجموعه آبگیرهای محلی حدود ۷۰۰ هزار هکتار است. بیشترین تعداد دریاچه‌ها در استان‌های کوستانای و آق‌ملا متمرکز می‌باشند. همچنین منابع قابل توجهی در دلتای رودخانه سیردریا وجود دارند.^۲

دولت قزاقستان چندی پیش به منظور توسعه پرورش، تولید و صید ماهی به وزارت اکولوژی، زمین‌شناسی و منابع طبیعی و همچنین استانداری‌ها دستور داد که تا اول نوامبر سال ۲۰۲۰ برنامه‌های خود در این راستا را تهیه نمایند. مخازن آبی که قابلیت ماهیگیری، پرورش ماهی یا تخم‌ریزی دارند باید شناسایی گردند که می‌تواند مکان‌های بالقوه‌ای چون مخازن خنک‌کننده نیروگاه‌های برق آبی و حرارتی، مناطق آبی حفاظت‌شده و قطعاتی از اراضی با استفاده از منابع آبی زیرزمینی را نیز در برگیرد.

به گفته مسئولین، ظرفیت کل بازار ماهی در قزاقستان در سال ۲۰۱۹ معادل ۶۶ هزار تن بوده است که شامل ۴۵ هزار تن از طریق ماهی‌گیری، ۷۰۴ هزار تن از پرورش ماهی، ۴۳٫۵ هزار تن واردات و ۳۰ هزار تن صادرات می‌گردد.^۳ (تفاوت واردات و صادرات ۱۳٫۵ هزار تن است که همراه با ماهیگیری و پرورش ماهی ۶۵٫۹ هزار تن می‌شود).

۱ - ۱۳۹۹، سفارت ج.ا.ایران در قزاقستان

۲ - <http://365-tv.ru/index.php/analitika/kazakhstan/1166-obzor-rybovodcheskoj-otrasli-kazakhstan>

۳ - بر اساس آمار رسمی کمیته آمار وزارت اقتصاد ملی قزاقستان، در سال ۲۰۱۹ میزان واردات ماهی، صدف دار و بی‌مهرگان (گروه کالای ۰۳) ۳۸٫۱ هزار تن به ارزش ۹۲٫۸ میلیون دلار و صادرات این اقلام معادل ۲۴٫۵ هزار تن به ارزش ۵۰٫۵ میلیون دلار بوده است که نشان می‌دهد واردات ۱۳٫۶ هزار تن بیش از صادرات بوده است.

مقصد صادرات قزاقستان در زمینه ماهی و فرآورده های آن ۳۶ کشور را شامل و ارزش آن ۶۰ میلیون دلار در سال است. مهمترین نوع ماهی های صادراتی را فیله ماهی، ماهی خشک و دودی و همچنین ماهیان منجمد شده تشکیل می دهد و فیله ماهی سوف در کشورهای اتحادیه اروپا (آلمان و هلند) یک مارک مشهور مورد قبول می باشد. هم اکنون در قزاقستان بیش از ۱۰۰۰ واحد شیلات وجود دارد که ۱۶۴۶ مخزن آبی به آنها تعلق دارند. از این تعداد ۱۸۰ مزرعه پرورش ماهی هستند. بیشترین سهم از ۴۵ هزار تن ماهی صید شده در قزاقستان در سال ۲۰۱۹ را استانهای آتیرائو، آلماتی، قزاقستان شرقی و قیزیل اوردا داشته اند.

در زمینه پرورش ماهی در کشور قزاقستان استان ترکستان با میزان ۵ هزار تن ماهی (۶۸.۷٪) بیشترین سهم را دارد و استان های آلماتی با ۱۰۰۰ تن (۱۲.۸٪)، قزاقستان شمالی با ۳۸۰ تن و قزاقستان شرقی با ۳۰۰ تن در رتبه های بعدی قرار دارند.

دولت در زمینه خوراک ماهی در سال ۲۰۱۹ مبلغ ۴۰۷ میلیون تنگه معادل یک میلیون دلار یارانه پرداخت نموده که ۳۳۲ میلیون تنگه (۸۱.۵٪) از آن به استان ترکستان اختصاص داده شده است.

یکی از مهمترین تولید کنندگان ماهی های پرورشی در استان ترکستان، شرکت تعاونی خامیت است که در سال ۲۰۱۹ بیش از ۱۹۰۰ تن محصول نهایی تولید نموده که ۱۳۰۰ تن از آن صادر شده و فیله سوف آن در کشورهای اروپایی مشتریان خود را دارد.

از دیگر شرکت های معتبر قزاقستان در زمینه پرورش ماهی و شیلات می توان به شرکت های ایسبکوف^۱، کینگ فیش^۲ و شایگز یونی ورسال^۳ اشاره نمود.

مصرف سرانه ماهی در قزاقستان به مراتب کمتر از توصیه سازمان بهداشتی جهانی (WHO) که حداقل ۱۶ کیلوگرم در سال است می باشد. قزاق ها در سال کمتر از ۴ کیلوگرم ماهی مصرف می کنند و این در حالی است که مردم کشورهای همسایه آن مثل روسیه و چین به ترتیب ۲۰ و ۴۰ کیلوگرم مصرف سرانه ماهی دارند و این امر در جذب بازارهای این کشورها برای صادرات ماهی از قزاقستان تا سقف ۳ میلیون تن در سال کمک شایانی خواهد نمود.

قزاقستان ماهیان اقیانوسی، میگو و صدف را از کشورهای نروژ، روسیه، ایسلند، چین و کشورهای حوزه بالتیک وارد نموده و علاوه بر مصرف داخلی، آنها را وارد چرخه فرآوری در کشور کرده و سپس اقدام به صادرات آن می نماید.

LLP K. Isbekov - ۱
kingfish - ۲
shygy universal- ۳

در مخازن آبی قزاقستان قابلیت پرورش طیف وسیعی از ماهیان سرد آبی و گرم آبی وجود دارد. به عنوان مثال سد مخزنی شردارا^۱ در استان ترکستان مساعد پرورش گونه های ماهی کپور و ماهیان خاویاری است. در شرق کشور و در اوست کامینوگورسک، سد مخزنی باکتیرما^۲ برای پرورش قزل آلا و گونه های ماهی سفید، در استان آلمانی مخازن آبی بارتاگای^۳ و کاپشاگای^۴ برای پرورش قزل آلا و گونه های کپور، مخازن آبی استان های شمالی (قزاقستان شمالی، آق ملا و کوستانای) برای پرورش گونه های ماهی سفید و ماهیان خاویاری می باشند و در استان منگستائو و در خزر می توان ماهیان خاویاری و ماهی سفید و در استان قیزیل اوردا در دریای آرال می توان به پرورش گونه های کپور پرداخت.

بر اساس برآوردی که توسط وزارت محیط زیست، زمین شناسی و منابع طبیعی قزاقستان به عمل آمده، حداکثر تا ۶۰۰ هزار تن ماهی می توان در مخازن آبی قزاقستان پرورش داد. بیش از ۸۰٪ از این مقدار را می توان با استفاده از روش پرورش قفسی گونه های ماهی قزل آلا و ماهیان خاویاری در منطقه میانی آبی خزر در استان منگستائو عملی نمود و بدین ترتیب، ظرفیت بالقوه صادرات محصولات شیلات به میزان بیش از ۳۰۰ هزار تن در سال وجود خواهد داشت. تولید ماهیان خزری می تواند جایگزین واردات ماهی از حوزه بالتیک و نروژ شود. به علاوه تاکنون ۴۹٪ از آبگیرها و مخازن آبی در اختیار مشاغل قرار نگرفته است که انتقال آن به تولید کنندگان در رسیدن به این هدف موثر خواهد بود.

۱ - shardara

۲ - سد مخزنی shardara در پشت سدی که در سال ۱۹۶۶ بر روی مسیر دریا ساخته شده ایجاد گردیده، سومین مخزن آبی بزرگ قزاقستان می باشد که طول و عرض آن ۸۰*۲۵ کیلومتر و حجم آن ۵.۷ کیلومتر مربع است.

۳ - Buktarma

۴ - سد مخزنی Buktarma بزرگترین مخزن آبی قزاقستان است و در پشت سدی که بر روی رودخانه آیرتیش ساخته شده قرار داشته و با مساحت ۵۴۹۰ کیلومتر مربع، یکی از ۱۰ مخزن آبی مصنوعی بزرگ در جهان به شمار می رود.

۵ - Bartogai

۶ - مخزن آبی Bartogai در پشت سدی که بر روی رودخانه چیلک ساخته شده و طول و عرض آن ۳*۶ کیلومتر و حجم آن ۳۲۰ میلیون متر مکعب است.

۷ - kapshagai

۸ - مخزن آبی kapshagai برای تنظیم جریان رودخانه ایلی ایجاد شده و دومین مخزن آبی بزرگ قزاقستان با طول ۱۸۰ کیلومتر و عرض ۲۲ کیلومتر و مساحت ۱۸۴۷ کیلومتر مربع می باشد

فصل ششم

معدن

مقدمه

بدون شک یکی از ثروت‌ها و گنجینه‌های هر کشوری، برخورداری از ذخایر و منابع معدنی غنی می‌باشد. شاید بتوان گفت این موضوع یکی از مهمترین موارد مدنظر برای شرکت‌های فعال در حوزه اکتشاف، استخراج و بهره‌برداری معادن می‌باشد. خوشبختانه قزاقستان یکی از کشورهای غنی از نظر معادن و جز عمده تولیدکنندگان برتر روی، سرب، نقره، اورانیوم، مس و کروم در جهان می‌باشد. نظر به اهمیت این موضوع در این فصل به ارائه اطلاعات معدنی قزاقستان و جایگاه این کشور در جهان پرداخته و وضعیت صنعت روی و ذغال سنگ این کشور را مورد بررسی قرار می‌دهیم. در این بخش همچنین قوانین و مقررات سرمایه‌گذاری در معادن قزاقستان، مراحل دریافت مجوز بهره‌برداری از معادن و مدارک لازم جهت فعالیت و ... که بی‌شک مورد نیاز هر شرکت فعال در این حوزه است را توضیح خواهیم داد.

۶-۱- اطلاعات معدنی

قزاقستان سرشار از منابع معدنی مانند مس، زغال سنگ، طلا، روی و سنگ آهن است. صنعت معدن یکی از بخش‌های در حال رشد و رقابتی اقتصاد این کشور است. قزاقستان از نظر مقدار تولید مواد معدنی دومین کشور بزرگ در بین کشورهای مستقل مشترک‌المنافع است. این کشور یکی از تولیدکنندگان برتر روی، سرب و نقره است. از زمان فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، قزاقستان به عنوان پیشروترین تامین‌کننده اورانیوم، نفت و فلزات غیر آهنی در جهان شناخته شده است. نفت و گاز تقریباً ۷۰٪ از ارزش صادرات را تشکیل می‌دهند. قزاقستان همچنین با افزایش تولید در سال‌های اخیر به ویژه طلا و نقره در بخش تولید فلزات گرانبها در حال رشد بوده است. صادرات این کشور در حوزه مواد معدنی از جمله اورانیوم، مس، کروم، سرب و روی حدود ۲۷٪ تولید ناخالص داخلی قزاقستان را شامل می‌شود.

بخش معدن در کشور قزاقستان طی سال‌های اخیر رشد قابل توجهی نموده و سرمایه‌گذاری‌های زیادی به خود جذب کرده است. این بخش رتبه دوم جذب سرمایه را داراست و حوزه مهم و رو به پیشرفت در صنعت این کشور به حساب می‌آید.^۱ در جدول ذیل عمده‌ترین کشورهای تولیدکننده معدن در جهان و جایگاه قزاقستان در آن را نشان می‌دهد.

۱ - ۱۳۹۹، سفارت ج.ا. ایران در قزاقستان

۶-۲- عمده ترین کشورهای فعال در تولیدات معدنی در جهان طی سالهای

۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ و جایگاه قزاقستان^۱

با توجه به جدول ذیل کشور قزاقستان هشتمین کشور از نظر تولیدات معدنی در جهان می باشد که این نشان از پتانسیل و ظرفیت های این کشور در زمینه معدن می باشد.

واحد: هزار تن

ردیف	نام کشور	۲۰۱۹	۲۰۲۰
۱	چین	۴۲۱۰	۴۲۰۰
۲	استرالیا	۱۳۳۰	۱۴۰۰
۳	پرو	۱۴۰۰	۱۲۰۰
۴	هند	۷۲۰	۷۲۰
۵	ایالات متحده آمریکا	۷۵۳	۶۷۰
۶	مکزیک	۶۷۷	۶۰۰
۷	بولیوی	۵۲۰	۳۳۰
۸	قزاقستان	۳۰۴	۳۰۰
۹	کانادا	۳۳۶	۲۸۰
۱۰	روسیه	۲۶۰	۲۶۰
۱۱	سوئد	۲۴۵	۲۲۰

۶-۳- وضعیت صنعت فلز روی در قزاقستان^۲

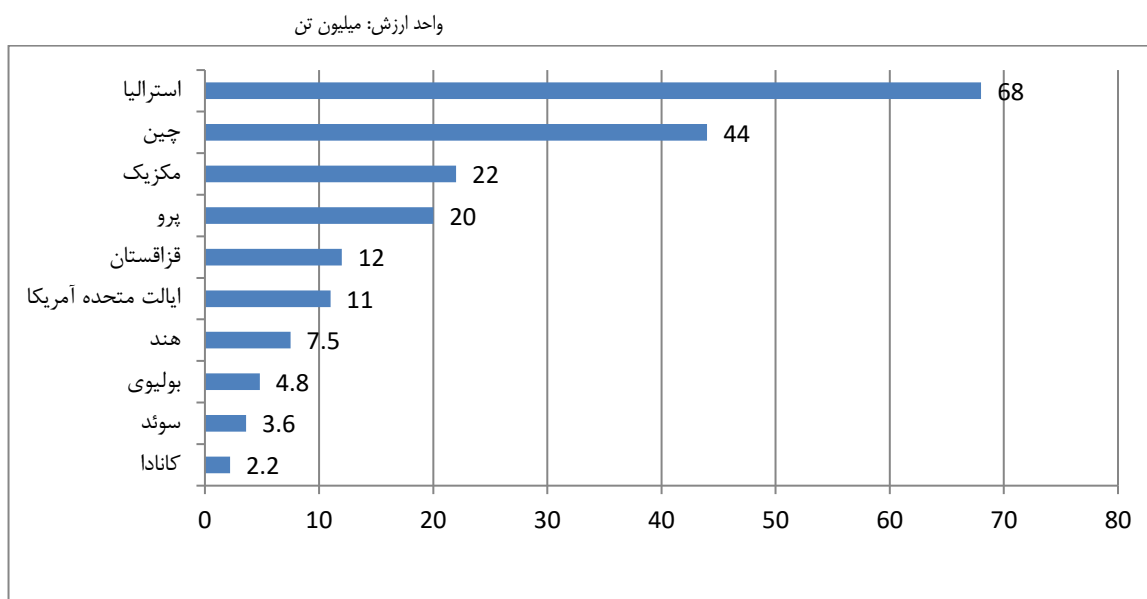
به طور خاص علاوه بر وضعیت مساعد قزاقستان در اکثر منابع معدنی از جمله اورانیوم، مس، طلا و سرب که بدان اشاره شد. روی نیز در سالهای اخیر توانسته نقش مهمی در سبد صادراتی این کشور برای خود باز کند. تقریباً تمام تولید سرب و روی قزاقستان (بیش از ۹۰٪) صادر می شود که همین امر قزاقستان را در ردیف کشورهای صادرکننده سرب و روی جهان قرار داده است. مصرف کنندگان اصلی روی قزاقستان عبارتند از چین با ۳۳.۳٪ از حجم تولید، ترکیه با ۳۰.۸٪ از حجم تولید و هلند با ۱۵.۳٪ از حجم تولید هستند همچنین روسیه و اوکراین ۱۱.۳٪ روی تولید شده در قزاقستان را خریداری می کنند.

۱- www.statista.com/statistics-

۲- ۱۳۹۹، سفارت ج.ا. ایران در قزاقستان

قزاقستان حدود ۹.۵٪ منابع روی دنیا را دارد و تقریباً جز ۱۰ تولید کننده اصلی این ماده معدنی در دنیا می باشد. در برخی از منابع حتی میزان ذخایر آن تا ۱۳٪ کل منابع روی دنیا ذکر شده است. (کل منابع ثابت شده روی در دنیا ۱.۹ میلیارد تن می باشد) رتبه بندی کشورها به لحاظ دارا بودن ذخایر روی به شرح نمودار ذیل می باشد.

۶-۳-۱- ذخایر جهانی روی در سال ۲۰۲۰ و جایگاه قزاقستان^۱

در نقشه پراکندگی جغرافیایی منابع روی در قزاقستان، استان قزاقستان شرقی یکی از استان های مهم در زمینه این ماده معدنی است. این منطقه را با توجه به وجود معادن روی، مس و نیکل می توان غنی ترین منطقه به لحاظ فلزات غیر آهنی نامید. این استان با تولید سالانه ۳۲۵۴۰۰ تن رهبر تولید روی است. گفته می شود تا ۱۷ الی ۲۰ سال آینده معادن این منطقه قابلیت بهره برداری را دارند. از چهار معدن کشف شده در این منطقه دو معدن ملایفسکی^۲ و چکمار^۳ به ترتیب دارای ۱ و ۲ میلیون تن روی هستند. در استان های کارگاندا و قیزیل اوردا منطقه شایرم و شالیکا نیز به ترتیب با ۶ و ۵ میلیون تن ذخیره روی در حال توسعه می باشند.^۴

۱- www.statista.com/statistics-1

۲- maleevslope

۳- chekmar

۴- ۱۳۹۹، سفارت ج.ا. ایران در قزاقستان

نقشه پراکندگی جغرافیای معادن قزاقستان

پراکندگی جغرافیایی منابع روی در قزاقستان

میزان ذخایر تخمین زده شده	نام و محل معدن	نام استان
۱ میلیون تن روی	ملایفسکی	قزاقستان شرقی
۲ میلیون تن روی	چکمار	قزاقستان شرقی
۶ میلیون تن ذخیره	ژایرم ۱	کاراگاندا
۵ میلیون تن ذخیره	شالکیا	قیزیل اوردا

شایان ذکر است تولید روی در دهه ۱۹۸۰ به اوج خود رسید. اما در سال های اخیر میزان تولید روی این کشور حدود ۷۵٪ کاهش یافته است که البته این نسبت مربوط به دوران قبل از استقلال می باشد و در دوره فعلی رشد صنعت روی در قزاقستان نسبت به سایر صنایع معدنی بیشتر می باشد. عمده ترین تولید کننده های روی در قزاقستان شرکت های زیر می باشد.^۲

Zhairem - ۱

۲- ۱۳۹۹، سفارت ج.ا. ایران در قزاقستان

عمده ترین شرکت های تولید کننده روی در قزاقستان

نام شرکت	فعالیت ها
کازینک ^۱	<p>یک تولید کننده عمده روی در این کشور است. این شرکت در منطقه قزاقستان شرقی واقع شده است. اکثر سهام این شرکت متعلق به شرکت گلنکور سوئیس^۲ می باشد. این شرکت همچنین مقادیر قابل توجهی مس و فلزات گرانبها و سرب تولید می کند. کازینک خود را به عنوان یکی از پنج تولید کننده روی با کمترین هزینه در جهان معرفی می کند.</p> <p>کازینک بیشتر شرکت های استخراج معدن سرب و روی و متالوژی کشور را اداره می کند. این شرکت همچنین در زمینه تولید مس و فلزات گرانبها فعال است. این شرکت در حال حاضر ۲۲۰۰۰ هزار نفر پرسنل دارد که در بخش های مختلف مشغول به کار هستند. استراتژی توسعه این شرکت در واقع پیوستن به صفوف تولید کنندگان پیشگام سرب و روی در جهان می باشد.</p>
شالکیا ^۳	<p>یک شرکت معدنی با حق اکتشاف و تولید است، این شرکت قرارداد حق استخراج سنگ معدن از معدن شالکیا در منطقه قیزیل اورددا قزاقستان را دارا است. معدن شالکیا (روی و سرب) در ۱۷ کیلومتری شمال شرقی شهر در منطقه قیزیل اورددا در جنوب جمهوری قزاقستان واقع شده است. بر اساس تحقیقات صورت گرفته کل ذخایر روی شالکیا (نوامبر ۲۰۰۶)، بیش از ۳۰٪ از کل ذخایر جمهوری قزاقستان را تشکیل می دهد و پنجمین ذخیره بزرگ روی در دنیا را دارد و چیزی حدود ۶.۵ میلیون تن ذخیره ثابت شده دارد.</p> <p>نزدیک ترین شهرک به آن که نام شالکیا نیز دارد در ۴ کیلومتری جنوب معدن واقع شده و در زمان اتحاد جماهیر شوروی برای تامین مسکن خانواده معدن کاران ساخته شده است. در حال حاضر، جمعیت روستا حدود ۵ هزار نفر است. معدن شالکیا به یک راه آهن دسترسی دارد که به ایستگاه راه آهن ژاناکرگان^۴ متصل است در واقع بزرگراه اصلی بین قیزیل اورددا و ترکستان است. ایستگاه راه آهن یانی- کرگان بخشی از سیستم اصلی راه آهن است که با سایر مناطق قزاقستان و همچنین ازبکستان، روسیه و چین متصل است.</p>
کازماینرال ^۵	<p>این شرکت و شرکت کازینک دو تولید کننده اصلی روی در قزاقستان هستند. نام قبلی این شرکت کازخمی ها^۶ می باشد. تمرکز اصلی این شرکت بر تولید مس می باشد اما مقادیر قابل توجهی روی، نقره و طلا را به عنوان محصولات جانبی تولید می کند. به عنوان نمونه در سال ۲۰۱۴ به مقدار ۱۲۱ هزار کیلوگرم کنسانتره روی تولید کرده است که این مقدار در سال های اخیر بیشتر شده است.</p>
نوازینک ^۷	<p>یکی از زیر مجموعه کارخانه تولید روی روسیه به نام چلیابینسک^۸ است که در منطقه کارگاندا روی تولید می کند.</p>

- Kazzinc ۱
- Glencore international AG - ۲
- Shalkiyazinc LTD JSC- ۳
- Zhanakorgan- ۴
- kaz minerals- ۵
- kazakhmys- ۶
- nova zinc- ۷
- Chelyabinsk- ۸

۶-۴- منابع معدنی استان آکمولا^۱

استان آکمولا در شمال قزاقستان واقع شده است. این استان ۲۳٪ طلا، ۵.۵٪ اورانیوم، ۳.۱٪ تیتانیوم، ۳٪ آهن، ۱.۷٪ منگنز و ۱.۲٪ ملونینوم از ذخایر معدنی کشور قزاقستان را در خود جای داده است.

استان آکمولا تنها ذخیره کشف شده الماس قزاقستان در منطقه کوم دیکول، که دارای ۲۲ قیراط در هر تن می باشد. در نیمه اول سال ۲۰۱۹، ۴ مجوز اکتشاف و بهره برداری از معادن این استان صادر شده است. اشخاص حقیقی و حقوقی و افراد خارجی در قزاقستان می توانند به بهره برداری از ذخایر زیرزمینی به صورت استیجاری و بدون حق مالکیت معدن بپردازند.

۶-۴-۱- ذخایر فلزی استان آکمولا^۲

۳۲ معدن طلا، ۱۴ معدن اورانیوم، ۴ معدن سنگ آهن، ۱ معدن تیتانیوم، ۱ معدن زیرکونیوم و ۳۴۲ معدن با ذخایر غیر فلزی در استان آکمولا واقع شده است.

استان آکمولا رتبه دوم از لحاظ معادن طلای کشف شده و رتبه سوم از نظر ذخایر پیش بینی شده در قزاقستان را دارا می باشد. ذخایر کشف شده در معادن بزرگ این استان تمرکز دارد. به عنوان نمونه در معدن واسیلوسکویه میزان طلای موجود در سنگ های استخراجی ۳.۸۸ گرم در هر تن است.

سایر ذخایر معدنی به نام های آکسو^۳، آکب بیت^۴، ژلومبت^۵، کوارتستوبه^۶، کورکی^۷، بستوبه^۸، اوزبوی^۹ در این استان قرار دارد.

در استان آکمولا ذخایر مواد اولیه تولید مصالح ساختمانی مانند کاتولین برای سرویس های چینی بهداشتی، گرانیت، ماسه، سنگ دیوریت، شن، سنگ آهن، قله سنگ، سنگ ساختمانی شناسایی شده است.

در استان آکمولا ۱۱۳ حوزه ذخیره آب شور زیرزمینی مورد اکتشاف قرار گرفته است.

۱ - ۱۳۹۹، سفارت ج.ا. ایران در قزاقستان

۲ - ۱۳۹۹، سفارت ج.ا. ایران در قزاقستان

۳ - Aksu

۴ - Akbeit

۵ - Zholumbet

۶ - Kvartsitovye

۷ - Gorki

۸ - Bestube

۹ - Uzboy

شرکت های بزرگی که در زمینه استخراج معادن کشف شده در این استان فعال هستند شرکت های کاز زینک، ساگا کریک گلد، اوریبون مینرال، بولاندینسکی استون کواری و برخی از شرکت های کوچک و متوسط است.

۶-۴-۲- ذخایر غیر فلزی استان آکمولا^۱

معادن ذخایر غیر فلزی در استان آکمولا شامل معدن سنگ ساختمانی نولاندیسکویه، معدن سنگ کائولین آکوسیسیکویه، معدن سنگ آهکی تاسکولسکی می باشد. فعالیت های ساختمانی در نورسلطان قزاقستان، بهره برداری از معادن در استان آکمولا در زمینه هایی چون شن، ماسه و شن و خاک را شدت بخشیده است.

۶-۴-۳- ذخایر معدنی غیر فلزی و ساختمانی استان آکمولا^۲

مناطق ذیل در استان آکمولا دارای ذخایر معدنی غیر فلزی و ساختمانی می باشند:

مناطق	ذخایر معدنی غیر فلزی و ساختمانی
سلینوگراد	خاک رس، سنگ آهک، سنگ ساختمانی، شن و ماسه
آرشالینسکی	خاک رس، سنگ ساختمانی، گرانیت، شن، ماسه سنگ
زرنندینسکی	خاک رس، سنگ ساختمانی، کائولین
شورتاندینسکی	خاک رس، سنگ ساختمانی، شن
بورابای	خاک رس، سنگ ساختمانی، ماسه
بیرژن سال	خاک رس، سنگ ساختمانی، سنگ نما
یرمیتائو	کوارتزیت، شن، سنگ ساختمانی، خاک رس
آستراخان	سنگ ساختمانی، سنگ خرد شده
کوکشتائو	مخلوط شن و ماسه، شن، خاک رس
آکولسکی	خاک رس، شن، سنگ های آذرین
کورگال ژینسکی	سنگ کوارتز، سنگ ساختمانی
سندیکتائو	خاک رس، سنگ نما، سنگ ساختمانی

۱ - ۱۳۹۹، سفارت ج.ا. ایران در قزاقستان

۲ - ۱۳۹۹، سفارت ج.ا. ایران در قزاقستان

۶-۵- وضعیت زغال سنگ در قزاقستان^۱

با تأمین بی‌وقفه نیازهای صنعت، خدمات شهری و حوزه اجتماعی با سوخت‌های فسیلی، صنعت معدن زغال‌سنگ به عنوان یک بخش مهم اقتصادی در قزاقستان باقی می‌باشد

در نیمه اول سال ۲۰۲۱، قزاقستان ۵۲،۴۱۷ هزار تن زغال‌سنگ تولید کرد که کمی کمتر از مدت مشابه سال گذشته (۵۲،۶۶۱ هزار تن) بود. روند اصلی که امروزه بر صنعت زغال‌سنگ تأثیر می‌گذارد، کربن‌زدایی اجباری و عمومی بخش انرژی است. صنعت انرژی جهان، در حال دگرگونی و تلاش برای حل یک معضل است و آن این هست که چگونه می‌توان نه تنها انرژی مقرون‌به‌صرفه و قابل اعتماد، بلکه انرژی پاک را نیز به دست آورد. مصرف‌کنندگان اکنون می‌خواهند نه تنها قیمت‌گذاری، بلکه منابع تولید را نیز کنترل کنند.

این روند به ویژه برای قزاقستان اهمیت دارد، زیرا در اقتصاد این کشور ۷۰ درصد انرژی توسط کارخانه‌های زغال‌سنگ تولید می‌شود. یک کیلووات ساعت برق تولید شده در نیروگاه زغال‌سنگ فقط ۹ تنگه هزینه دارد، در حالی که تعرفه نیروگاه‌های بادی ۲۱.۵۳ تنگه/کیلووات ساعت، مبدل‌های انرژی خورشیدی ۱۶.۹۶ تنگه و نیروگاه‌های بیوگاز ۳۲.۱۵ تنگه است. بنابراین، صرف نظر از هزینه‌های زیست‌محیطی، صنعت زغال‌سنگ همچنان به قزاق‌ها برق با نرخ مقرون‌به‌صرفه ارائه می‌دهد.

از سال گذشته، صادرات سوخت جامد به آرامی افزایش یافته است و در نیمه اول سال ۲۰۲۱، ۱۵۳۵۰.۹ هزار تن زغال سنگ صادر شده است که ۷ درصد بیشتر از مدت مشابه سال گذشته است. حجم صادرات به ازبکستان در این مدت ۱۷۵،۵۶۷ تن (افزایش ۱۰۴٪)، لهستان ۲۴،۵۹۱ تن (افزایش ۲۲۸٪)، ترکیه ۱۲۰،۲۶۷ تن (افزایش ۲۱۵٪)، سوئیس ۲،۱۴۲،۳۲۴ تن (افزایش ۳۲٪) بوده است. در حال حاضر برای زغال‌سنگ قزاقستان در بازارهای جدید شامل: مراکش، ایتالیا و بلغارستان تقاضا وجود دارد.

با اینحال روند رو به رشدی در جهان برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و توسعه منابع انرژی تجدیدپذیر وجود دارد. لذا این کشور همچنین مسیر کاهش ردپای کربن محصولات خود را دنبال می‌کند و ثبات اکولوژیکی محیط‌زیست مسأله شماره یک همه معدنچیان زغال‌سنگ قزاقستان است.

^۱ - economic.mfa.ir، معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه

۶-۶- قوانین و مقررات سرمایه گذاری در بخش معدن^۱

قانون سرمایه گذاری خارجی در معدن در ۲۷ ژانویه ۱۹۹۶ به امضا رسید و در آگوست ۱۹۹۹، ۳۱ ژوئیه ۲۰۰۱، ۲۰۰۵ و در سالهای ۲۰۰۶-۲۰۱۷ اصلاحاتی در جهت تسهیل سرمایه گذاری در معدن انجام شد. سایت وزارت دادگستری قزاقستان به نشانی www.adilet.gov.kz/en جهت کسب اطلاعات پیرامون قوانین و مقررات مالکیت، مدت و نرخ اجاره، چگونگی اخذ امتیاز بهره برداری، استخدام کارگر، مجوز کار و اقامت، مشارکت شرکت ها و دولت در پروژه ها، وضعیت مالیات ها و مناقصه ها در دسترس می باشد.

۶-۶-۱- مراحل دریافت مجوز بهره برداری از معادن^۲

- ۱) ارائه طرح جانمایی شده منابع زیرزمینی برنامه مدیریت ذخایر زیر زمینی
- ۲) در صورت وجود طرح در برنامه مدیریت ذخایر زیرزمینی، متقاضی بایستی درخواست برای برگزاری مناقصه را ارسال نماید.
- ۳) کمیته معدنی وزارت اکولوژی، زمین شناسی و منابع طبیعی قزاقستان مسئول صدور مجوز اکتشاف و بهره برداری از منابع معدنی در قزاقستان است.
- ۴) کمیته معدنی بر نحوه استفاده از مجوز اکتشاف و استفاده از فضای منابع زیرزمینی نظارت می نماید.
- ۵) کمیته معدنی برنامه کار اکتشاف منابع معدنی جامد به غیر از اورانیوم را پس از تایید گروه کاری قراردادهای مورد تایید نهایی قرار می دهد.
- ۶) این کمیته دسترسی به اطلاعات زمین شناسی ذخایر معدنی از جمله اطلاعات مربوط به بلوک واگذار شده برای اکتشاف را فراهم می نماید.
- ۷) دسترسی به طرح زمین شناسی منطقه شامل گزارش های زمین شناسی، گزارش نتایج کاوش، گزارش برآورد منابع و ذخایر معدنی و اطلاعات در زمینه فرآوری و تحلیل در سامانه اطلاعات زمین شناسی موجود است.
- ۸) دسترسی به این سامانه توسط موسسه دولتی کازئواینفرم بر اساس درخواست شرکت متقاضی ایجاد می شود.

۱ - ۱۳۹۸، ایران پناه، آنه دوردی، رایزن بازرگانی سابق ج.ا.ایران در قزاقستان
۲ - ۱۳۹۹، سفارت ج.ا. ایران در قزاقستان

۹) مجوز اعطا شده برای یک اکتشاف بلوک ذخایر زیرزمینی اعطا می شود و هر فرد می تواند مجوزهای متعددی برای اکتشاف دریافت نماید به جز مواردی که در قانون استثنا شده است.

۱۰) بر اساس قانون جدید بهره برداری از منابع زیرزمینی، حق استفاده برای اشخاص و شرکت ها شامل افراد خارجی صادر می شود. در ابتدا سرمایه گذاران نقشه اکتشاف را دریافت می کنند و در صورت اکتشاف ذخایر قابل بهره برداری و توجیه اقتصادی آن، حق اختصاصی برای بهره برداری دریافت می نمایند.

۱۱) مدارک که بر اساس آن وضعیت مالی متقاضی مورد بررسی قرار می گیرد مشتمل بر اظهارنامه بانکی، اظهارنامه مالی مشخص کننده حجم دارایی های متقاضی، نامه آژانس های رتبه دهی مالی بر اساس استاندارد رتبه بندی استاندارد پورز یا استانداردهایی که در موسسات رتبه دهی در قزاقستان فعالیت می نمایند. ۱۲) در حوزه مواد معدنی فلزی و غیر فلزی در صورتی یک یا مجموعه از چند بلوک زیرزمینی توسط چند متقاضی برای اکتشاف مورد درخواست قرار گیرد که برای آن تصمیم به واگذاری یا قبول درخواست صورت نگرفته است، برای اعطای مجوز میان متقاضیان مزایده برگزار خواهد شد.

۱۳) از زمان صدور نظر مثبت در مورد اجازه اکتشاف و بهره برداری، مجوز ظرف ۵ تا ۱۰ روز صادر می شود. ۱۴) تعهدات در نظر گرفته شده از سوی دولت قزاقستان برای سرمایه گذار در بخش معدن شامل مواردی چون استفاده از ظرفیت کار و خدمات در بهره برداری سالانه از معدن به میزان ۵۰٪، تامین مالی آموزش نیروی قزاقستانی در مدت بهره برداری از معدن، تامین هزینه های پژوهش، توسعه انسانی و علمی و مشارکت در توسعه اجتماعی-اقتصادی و توسعه زیرساخت های منطقه ای در مدت بهره برداری از معدن اعلام شده است.

۶-۶-۲- مدارک لازم برای درخواست مجوز اکتشاف و بهره برداری از معادن^۱

شخصی که علاقه مند به دریافت مجوز برای استخراج مواد معدنی است باید درخواست در فرم مخصوص به همراه اسناد ذیل را به کمیته معدنی وزارت اکولوژی، زمین شناسی و منابع طبیعی قزاقستان ارائه نماید.

۱) برای اشخاص حقیقی: نام و نام خانوادگی و نام پدر درخواست کننده، محل سکونت، تابعیت و مدارک هویتی

۲) برای اشخاص حقوقی: نام درخواست کننده، محل اقامت، اوراق دولتی ثبت شرکت (اوراقی که نشان دهد شرکت به عنوان شخصیت حقوقی در کشور خارجی ثبت شده است).

۳) در صورت داشتن وکیل، ارائه وکالتنامه از سوی فردی که از ناحیه او مبادرت به ثبت درخواست اکتشاف و بهره برداری می نماید.

۴) مشخص نمودن محل معدن که درخواست کننده قصد اکتشاف در آن را دارد (نقشه و مشخصات جغرافیایی محل)

۵) گزارش زمین شناسی محل با رعایت ملاحظات شامل ساختار زیرزمینی، مشخصات ایزوله بودن ذخیره معدنی، نوع سنگ ها، عمق و تاثیر ضخامت محل ذخیره، میزان تخلخل، میزان فشار آب تحتانی و فوقانی، شدت جریان آب، فناوری اکتشاف و بهره برداری، شرایط دفن، ذخیره سازی و دفع مواد بایستی تهیه شود.

۶) مشخصات مواد سمی، ضایعات جامد و مایع، فاضلاب و آب های صنعتی و اشاره به نوع محصول و فناوری تولید آن، خصوصیات فیزیکی، ترکیب شیمیایی، درجه اشتعال، درجه انفجار، درجه حلالیت سازگاری با سایر مواد در هنگام ذخیره، مهمترین آلاینده های رادیونوکلئید و ویژگی های سیستم حمل و نقل مواد معدنی بایستی از سوی درخواست کننده ارائه شود.

۷) مشخص نمودن مدت بهره برداری از معدن

۸) تعیین هدف از بهره برداری از محل ذخیره معدنی

۹) توضیحی از قلمرو سایت زیرسطحی همراه با محاسبات (اندازه) منطقه و مختصات جغرافیایی نقاط گوشه.

۱۰) کپی اسناد ضمیمه شده به فرم تقاضا باید به تایید محضری برسد.

۱۱) در صورت ارائه درخواست از سوی اتباع خارجی، اسناد ضمیمه فرم درخواست بایستی ترجمه روسی و قزاقی برای هر مدرک داشته و صحت آن توسط محضر به تایید برسد.

اسناد زیر بایستی به درخواست پیوست باشد.

۱) کپی اسناد که اطلاعات مربوط به درخواست کننده را تأیید می کند.

۲) اسناد دارای اطلاعات مربوط به قلمرو، نقشه موقعیت قلمرو، طرح اجمالی (موقعیتی)، نقشه توپوگرافی سطح

۳) سندی که صلاحیت درخواست کننده را تأیید می کند.

۴) پیش نویس برنامه کارهای معدنی

- ۵) پیش نویس برنامه پایان بهره برداری
- ۶) گزارش ارزیابی منابع و ذخایر منابع معدنی قطعه زیرزمینی
- ۷) گزارش اجرای تعهدات پروانه برای سایت اکتشاف برای دوره گزارش
- ۸) سند تأیید پرداخت هزینه های استفاده از زمین (پرداخت اجاره) برای دوره گزارش فعلی تحت مجوز
- ۹) اسناد که وجود توانایی های مالی، حرفه ای و فنی برای انجام عملیات استخراج مواد معدنی جامد را تأیید می کند.

۶-۳-۶- مالیات های وضع شده بر فعالیت های معدنی^۱

مالیات و پرداخت های ویژه ای برای استفاده کننده های زیرزمینی شامل موارد زیر است:

- ۱) مالیات سود اضافی
- ۲) حق امتیاز
- ۳) اشتراک
- ۴) کشف تجاری
- ۵) بهره مالکانه
- ۶) سهم جمهوری قزاقستان در تقسیم تولید (محصول)

حق امتیاز: پرداخت های ثابت است و مبلغ تعیین شده در قرارداد استفاده از زیرزمین پرداخت می شود.

اشتراک: پرداخت یکبار مصرف برای حق انجام فعالیت های استفاده از زیرزمین در قلمرو قرارداد است و پس از انعقاد قرارداد تاسیس می شود. مقدار اولیه اشتراک توسط دولت قزاقستان تعیین می شود و مبلغ نهایی در قرارداد با در نظر گرفتن ارزش اقتصادی سپرده های منتقل شده برای استفاده از زیرزمین تعیین می شود، اما پایین تر از مبلغ اولیه نمی شود.

فصل هفتم

صنعت خودرو

اطلاعات صنعت خودروسازی

مقدمه

صنعت خودرو جز آن دسته صناعی می باشد که تاثیر بسزایی بر اقتصاد و اشتغال یک کشور دارد. بنا به اعتقاد کارشناسان اقتصادی صنعت خودرو به لکوموتیو صنایع در اقتصاد کشورها مشهور است و دومین صنعت مهم در بسیاری از اقتصادهای موفق به حساب می آید. با توجه به اهمیت موضوع در این فصل ضمن نگاهی به صنعت خودروسازی قزاقستان، مواردی از جمله آمار تولید خودرو در این کشور، میزان صادرات و واردات آن، فروش قطعات و تجهیزات خودرویی، هزینه های شده جهت تولید خودرو، اسامی تولید کنندگان خودرو در این کشور و پرداخت های مالیاتی را مورد بررسی قرار می دهیم.

۷-۱- نگاهی به صنعت خودروسازی در قزاقستان^۱

یکی از صناعی که در بسیاری از کشورها به گسترش فناوری کمک نموده و همچنین برای پاسخگویی به نیاز اشتغال مورد توجه قرار دارد، صنعت خودروسازی است در ادامه به تشریح وضعیت صنعت خودروسازی قزاقستان می پردازیم.

۷-۲- آمار تولید خودرو در سال ۲۰۲۰

خودروهای سواری: ۴۴۰۸۰ دستگاه

خودروهای باری: ۴۲۲۴ دستگاه

خودروهای مسافربری: ۱۰۸۵ دستگاه

۱ - economic.mfa.ir، معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه

۲ - economic.mfa.ir، معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه

۷-۳- معرفی عمده ترین تولید کنندگان خودرو در قزاقستان^۱

(۱) شرکت "ساری آرکا اوتو پروم"، شهر کوستانای

سال تاسیس	تولیدات	ظرفیت پروژه ای (تعداد خودرو در سال)	شرکا	بازار فروش
۲۰۱۱	خودروهای سواری، کامیون، وسایل نقلیه ویژه و اتوبوس	۳۴۷۰۰	JAC Heavy Duty Import and Export Co Anhui Ankai ،Ltd Automobile Co Ltd Yutong Hongkong ، Limited شرکت سهامی UzAuto Motors	قزاقستان، اتحادیه اقتصادی اوراسیا، کشورهای مستقل مشترک المنافع

(۲) شرکت "هیوندای ترانس اتو"، شهر آلماتی

سال تاسیس	تولیدات	ظرفیت پروژه ای (تعداد خودرو در سال)	شرکا	بازار فروش
۲۰۱۱	اتوبوس، کامیون و وسایل نقلیه ویژه	۱۰۰۰۰	Hyundai Motor Company Motor Manufacturing Rus Xiamen Golden Dragon Bus Co شرکت سهامی "کارخانه خودروسازی مینسک".	قزاقستان، اتحادیه اقتصادی اوراسیا، کشورهای مستقل مشترک المنافع

(۳) شرکت "کاماز-اینجینیرینگ" شهر کوکشتائو

سال تاسیس	تولیدات	ظرفیت پروژه ای (تعداد خودرو در سال)	شرکا	بازار فروش
۲۰۰۵	کامیون و وسایل نقلیه ویژه	۱۰۰۰۰	شرکت کاماز، شرکت نیفاز	قزاقستان

۴) شرکت "سیم آژ" شهر سیمی

سال تاسیس	تولیدات	ظرفیت پروژه ای (تعداد خودرو در سال)	شرکا	بازار فروش
۲۰۰۶	کامیون و وسایل نقلیه ویژه	۱۰۰۰۰	Shaanxi، شرکت سهامی "کارخانه خودروسازی اورال"، Foton Motor، Group، گروه گاز، Dongfeng Motor Corp، کارخانه تراکتورسازی مینسک.	قزاقستان

۵) شرکت "دوو باس قزاقستان" شهر سیمی

سال تاسیس	تولیدات	ظرفیت پروژه ای (تعداد خودرو در سال)	شرکا	بازار فروش
۲۰۰۷	اتوبوس	۱۲۰۰	Daewoo Bus Corporation، گروه گاز	قزاقستان و روسیه

۶) شرکت "QazTehna" شهر ساران، استان کاراگاندی

سال تاسیس	تولیدات	ظرفیت پروژه ای (تعداد خودرو در سال)	شرکا	بازار فروش
۲۰۲۰	اتوبوس و وسایل نقلیه ویژه	۱۲۰۰ اتوبوس و ۴۰۰ وسیله نقلیه ویژه	Zhengzhou Yutong Bus Co	قزاقستان، اتحادیه اقتصادی اوراسیا، کشورهای مستقل مشترک المنافع

۷) شرکت "اورالسک آگرو رییم ماش"، شهر اورالسک

سال تاسیس	تولیدات	ظرفیت پروژه ای (تعداد خودرو در سال)	شرکا	بازار فروش
۱۹۵۵	کامیون و وسایل نقلیه ویژه	۱۰۰۰۰	شرکت کاماز، Iveco	قزاقستان و روسیه

۸) شرکت "هیوندا ترانس قزاقستان"، شهر آلماتی

سال تاسیس	تولیدات	ظرفیت پروژه ای (تعداد خودرو در سال)	شرکا	بازار فروش
۲۰۱۸	خودروهای سواری	۳۰۰۰۰	Hyundai Motor Company	قزاقستان، اتحادیه اقتصادی اوراسیا، کشورهای مستقل مشترک المنافع

۹) شرکت "آزیا اوتو"، شهر اوسکمن

سال تاسیس	تولیدات	ظرفیت پروژه ای (تعداد خودرو در سال)	شرکا	بازار فروش
۲۰۰۲	خودروهای سواری و وسایل نقلیه ویژه	۶۰۰۰۰	Hyundai Motor Company	قزاقستان، اتحادیه اقتصادی اوراسیا، کشورهای مستقل مشترک المنافع

۷-۴- میزان فروش خودرو و قطعات و تجهیزات خودرویی مونتاژ داخلی^۱

بر اساس گزارش‌های منتشر شده در سال ۲۰۲۰ مجموع فروش خودروهای سواری در قزاقستان با افزایش ۴۸ درصدی به ۶۷۰۱۸ دستگاه رسید. در همین سال فروش قطعات و تجهیزات خودرویی مونتاژ داخلی به ارزش ۵۳۵.۹ میلیارد تنگه (هر دلار معادل ۴۲۶ تنگه) رسید. شرکت "ساری آرکا اوتو پروم" در پایان سال ۲۰۲۰ با ۳۲۷.۸ میلیارد تنگه و ۶۱.۲٪ فروش، بالاترین میزان فروش را داشته است.

۷-۵- هزینه های صرف شده جهت تولید خودرو^۱

هزینه صرف شده برای تولید خودرو در قزاقستان در سال ۲۰۱۰ به میزان ۱۵.۸ میلیارد تنگه و در سال ۲۰۲۰ به میزان ۶۱۳ میلیارد تنگه بوده است. به این ترتیب از سال ۲۰۱۰ میزان مبلغ صرف شده برای تولید خودرو ۳۸.۷ برابر افزایش یافته است.

۷-۶- سهم خودروسازی در صنعت تولید^۲

در حال حاضر سهم خودروسازی در صنعت تولید ۴.۷ درصد است.

۷-۷- در آمد شرکت های قزاقی از فروش لوازم و تجهیزات خودرو^۳

طبق گزارش کمیته درآمدهای دولتی وزارت دارایی جمهوری قزاقستان، مجموع پرداخت های تولیدکنندگان تجهیزات خودرویی به بودجه کشور با ۲.۴ برابر افزایش به ۱۱.۸ میلیارد تنگه رسید (در مقابل ۵ میلیارد تنگه در سال ۲۰۱۹).

نام شرکت	درآمد حاصله (میلیارد تنگه)	درصد اختصاصی
ساری آرکا اوتو پروم	۳۲۸	۶۱.۲
آزیا اوتو	۱۱۴	۲۱.۲
کاماز اینجنیرینگ	۲۶	۴.۹
دوو باس قزاقستان	۲۲	۴.۱
هیوندا ترانس اتو	۱۸	۳.۳
هیوندا ترانس قزاقستان	۱۵	۲.۸
سیم آز	۱۳.۴	۲.۵

۱ - economic.mfa.ir، معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه

۲ - economic.mfa.ir، معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه

۳ - economic.mfa.ir، معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه

۷-۸- پرداخت های مالیاتی تولید کنندگان خودرو در قزاقستان^۱

بر اساس جدول ذیل بزرگترین مالیات دهنده در این صنعت، کارخانه "آزیا اوتو" می باشد.

درصد اختصاصی	میزان مالیات پرداختی (میلیون تنگه)	نام شرکت
۳۶.۴	۴۲۹۸	آزیا اوتو
۳۱.۸	۳۷۶۱	ساری آرکا اوتو پروم
۱۱	۱۲۹۵	سیم آز
۹.۸	۱۱۶۴	کاماز اینجنیرینگ
۶.۳	۷۴۳.۳	هیوندا ترانس اتو
۲.۹	۳۳۷.۲	هیوندا ترانس قزاقستان
۱.۲	۱۳۹.۲	اورالسک آگرو ریم ماش
۰.۷	۸۲	دوو باس قزاقستان

۷-۹- وضعیت واردات خودرو به قزاقستان^۲

طبق آمار منتشر شده از سوی کمیته آمار قزاقستان، این کشور در سال ۲۰۲۰ مجموعاً ۴۸۴۰۲ دستگاه خودرو وارد کرده است. بخش عمده واردات قزاقستان از کشورهای ازبکستان و روسیه می باشد. در سال ۲۰۲۰ حدود ۲۰ هزار دستگاه خودرو از روسیه و حدود ۱۸ هزار دستگاه از ازبکستان وارد قزاقستان شده است. جدول زیر آمار خودروهای وارداتی به قزاقستان در ۶ سال گذشته را نشان می دهد.

سال	تعداد (هزار دستگاه)
۲۰۱۵	۷۷
۲۰۱۶	۲۳
۲۰۱۷	۲۹
۲۰۱۸	۲۸
۲۰۱۹	۴۰
۲۰۲۰	۴۸

۱ - economic.mfa.ir، معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه

۲ - economic.mfa.ir، معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه

۷-۱۰- صادرات خودرو از قزاقستان به جهان^۱

بر اساس آمار منتشرشده از سوی کمیته آمار قزاقستان، در سال ۲۰۱۹ تولیدکنندگان خودرو در قزاقستان ۲۸۵۰ دستگاه خودروی سواری به ارزش ۵۶.۲ میلیون دلار را به جهان صادر کردند و در سال ۲۰۲۰ توانستند حجم صادرات را به بیش از ۷ هزار دستگاه برسانند. در این سال تعداد ۷۰۴۷ خودرو از قزاقستان به کشورهای دیگر صادر شده است. درآمد حاصل از محل خودروهای صادراتی در سال ۲۰۲۰ به میزان ۱۳۰.۷۴ میلیون دلار بوده است.

در همین حال بر اساس آمار اتحادیه خودروی قزاقستان در سال ۲۰۲۰ آمار صادرات خودرو این کشور از ۸ هزار دستگاه هم فراتر رفته است. کلیه خودروهای صادراتی به کشورهای اتحادیه اقتصادی اوراسیا و کشورهای همسایه صادر شده است. طبق آمار اتحادیه یاد شده، خودروهای صادراتی شامل ۳۹۸۳ دستگاه هیوندای، ۲۴۴۶ دستگاه شورلت، ۱۶۳۹ دستگاه JAC (مجموعاً ۸۰۶۸) بوده‌اند.

مطابق با آمار اتحادیه خودرو قزاقستان، در ۵ ماه اول سال ۲۰۲۱ تعداد ۳۲۲۱۸ دستگاه خودرو در قزاقستان تولید شده است. از این میان تعداد ۲۸۳۲۲ دستگاه خودروی سواری، ۴۵۲ دستگاه اتوبوس و ۲۹۹ دستگاه تریلر بوده‌اند. تعداد خودروهای تولیدی در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته حدود ۱۴٪ افزایش یافته است. بخش اعظم ارقام تولیدی که برخی از آنها صادر شده‌اند شامل شورلت (۱۳۳۸۴ دستگاه)، هیوندای (۹۸۲۱ دستگاه)، کیا (۳۱۹۲ دستگاه)، جک (۲۳۱۰ دستگاه) و گاز (۱۴۷۲ دستگاه) می‌گردند.

در میان کشورهای طالب خودروهای تولیدی قزاقستان در سال ۲۰۲۱، هیوندای قزاقستان به بلاروس و هیوندای، جک و شورلت به ازبکستان و روسیه صادر می‌شوند.

۷-۱۱- استان‌های مرکز تولید خودرو در قزاقستان^۱

نام استان	نام شرکت	تعداد دستگاه‌های تولید شده	ارزش (میلیارد تنگه)
کوستانای	ساری آرکا اوتو پروم	۴۰۰۵۰	۳۳۰.۳
قزاقستان شرقی	سیم آز آزیا اوتو دوو باس قزاقستان	۲۴۸۵۴	۱۴۹
آلماتی	هیوندای قزاقستان هیوندا ترانس اتو	۸۹۵۶	۱۰۰.۴
آکمولا	کاماز اینجینیرینگ	۲۳۲	۳۱.۲
دیگر استان‌ها		۲۳۳۴	۱.۹

فصل هشتم

اطلاعات فرهنگی قزاقستان

اینفوگرافیک فصل هشتم در یک نگاه

مقدمه

از نظر ادوارد تایلور^۱ فرهنگ در واقع مجموعه پیچیده‌ای از دانش‌ها، باورها، هنرها، قوانین، اخلاقیات، عادات و هرچه که فرد به عنوان عضوی از جامعه خویش فرا می‌گیرد، تعریف شده است. بدون شک هر کشوری فرهنگ، آداب و رسوم، هنجارها و باورهای خاص به خود را دارد. مسلماً حضور موفق در بازار یک کشور مستلزم بررسی وضعیت فرهنگی، نگرش‌ها و رفتارهای مردم آن کشور می‌باشد. خوشبختانه پیشینه روابط فرهنگی ج.ا.ایران و قزاقستان به سالهای خیلی قبل بر می‌گردد و این موضوع نکته مثبتی برای توسعه روابط تجاری با این کشور خواهد بود. نظر به اهمیت موضوع فرهنگ، در این فصل برآنیم به بررسی خصوصیات فرهنگی مردم قزاقستان و نگرش آنان نسبت به ایرانیان، تنوع قومی و مذهبی، عادات غذایی و نوشیدنی مردم این کشور، وضعیت رسانه‌ها و مطبوعات پردازیم. همچنین در این فصل به موضوعاتی از قبیل سیاست فرهنگی این کشور و همچنین پیشینه روابط فرهنگی و مشترکات فرهنگی ج.ا.ایران و قزاقستان پرداخته خواهد شد.

۸-۱- شکل‌گیری تمدن در قزاقستان^۲

اواسط قرن ششم بعد از میلاد، قبل از حمله مغول به سرزمین قزاقستان، دولت‌های متحد خان‌های ترک شامل: تُرک‌ش‌ها، قره‌خانها و کارلوک‌ها وجود داشتند. در سال ۱۲۱۸ میلادی مغول‌ها سرزمین دشت قبچاق را اشغال کردند و در سال ۱۲۴۲ دولت قدرتمند اردوی طلایی را به وجود آوردند. در اواسط قرن پانزدهم، یعنی در سال ۱۴۶۵ میلادی جانی بیگ و کیری، دولت اردوی طلایی را منهدم و دولت خانی قزاقی به وجود آمد. در سال ۱۷۱۸ میلادی پس از مرگ "تاوکه خان" و در آستانه حمله جونگاراها دولت خانی قزاقی به سه حکومت خانی تقسیم گردید^۳

ارتباطات میان قزاق‌ها و روس‌ها در قرن هیجدهم به تدریج قوت گرفت و قزاق‌ها رفته رفته تحت سلطه روس‌های تزاری قرار گرفتند. با این حال، آنان برای رهایی از یوغ سلطه روس‌ها چندین بار در نیمه دوم قرن هیجدهم دست به قیام زدند ولی سلطه مطلق روس‌ها تا اواسط قرن نوزدهم بر کلیه سرزمین‌های پهناور قزاقستان برقرار گشت و قدرت خان‌های قزاق به تدریج از میان رفت. در قرن نوزدهم اسلام رشد بی سابقه‌ای در قزاقستان یافت.

۱ - Edward Tylor

۲ - رایزنی فرهنگی سفارت ج.ا.ایران در قزاقستان

۳ - در میان مورخان اختلاف در پیدایش سه بخش یا حکومت خانی وجود دارد برخی از مورخان این سه بخش را به زمان پیش از ورود مغولان در منطقه می‌دانند، اما برخی دیگر مربوط به زمان تشکیل حکومت قزاق‌ها در قرن ۱۵ میلادی می‌دانند اما منابع معتبر تشکیل سه حکومت خانی را در قرن ۱۸ میلادی اعلام کرده‌اند.

روس های تزاری تصور می کردند اسلام برای قبایل پراکنده و چادرنشین قزاق، وحدت ایجاد کرده و آنها را به سوی یکدیگر می کشاند و در نتیجه، نظارت و سیطره بر آنها با سهولت بیشتری صورت می پذیرد. از این رو بود که در برابر رشد و توسعه مساجد در قزاقستان عکس العمل شدیدی نشان نمی دادند. به این جهت از اواسط قرن نوزدهم به بعد، اسلام و رشد افکار اسلامی در قزاقستان، بر عکس آنچه که روس ها، تصور می کردند به یک اهرم ظلم ستیز تبدیل و بلای موجودیت روس ها گردید. از این پس مساجد فقط با اجازه رسمی دولت ساخته می شد ولی در مقابل دست مبلغان مسیحی برای تبلیغ، آزاد گذارده شد. موج نفرت از روس ها کم کم در میان قزاق ها بالا گرفت، به گونه ای که چندین شورش آنان در اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم با شدت سرکوب شد. از همین رو قزاق ها در انقلاب بلشویکی ۱۹۱۷ به عنوان حرکتی بنیان برافکن علیه تزارها، حضور فعال داشتند.

۸-۲- فرهنگ در قزاقستان و ذکر موارد مرتبط^{۲۱}

قزاقستان از نظر نژادی و مذهبی یکی از متنوع ترین ها در جهان است. این موضوع به علت جغرافیای آن، قرار گرفتن در بین ادیان بزرگ جهان، سیاست های قومی اتحاد جماهیر شوروی و اسکان مهاجران اروپایی در طول قرن بیستم می باشد. در ادامه به موارد مرتبط با فرهنگ قزاقستان اشاره می گردد.

۸-۲-۱- خصوصیات فرهنگی مردم قزاقستان و نگرش نسبت به ایرانیان

در مقایسه با اتباع دیگر کشورهای آسیایی، رابطه قزاق ها با ایرانیان دوستانه تر است. وجود اشتراکات و پیوندهای تاریخی، فرهنگی بین ج.ا.ایران و قزاقستان نیز زمینه مناسبی برای گسترش مناسبات تجاری دو کشور فراهم کرده است. مردم قزاقستان معمولاً با همه ملیت ها در صورتی که برای آن ها مفید باشد وارد تجارت می شوند. آن ها نسبت به زبان خود تعصب دارند و تمایل دارند در مذاکرات به جای زبان روسی به زبان قزاقی گفتگو کنند. به طور کلی قزاق ها ترجیح می دهند در مذاکرات خود صریح و بدون تعارف درباره مسائل صحبت کنند. قزاق ها مردمانی مهمان نوازند. مهمانی ها در فرهنگ مردم قزاقستان مناسبت های اجتماعی تلقی می شوند که نباید با عجله برگزار شود. در صورت دعوت شدن به منزل یک قزاق باید به خاطر داشت که هدیه بردن در مهمانی ها بسیار مرسوم است. این هدیه می تواند هر چیزی اعم از انواع کیک، شیرینی یا خشکبار باشد.

۱ - سفارت قزاقستان در واشنگتن

۲ - کتاب الگوی مصرف، اندازه بازار و فرصت های تجاری در کشور قزاقستان، اتاق بازرگانی، صنایع معادن کشاورزی خراسان رضوی با همکاری اتاق مشترک ایران و قزاقستان

۸-۲-۲- پایتخت فرهنگی^۱

وزارت ورزش و فرهنگ قزاقستان در ۱۸ مه سال ۲۰۲۱ گزارش داد که در پایان جشنواره ملی روحانی کازینا^۲ در جریان سی امین سالگرد استقلال قزاقستان کوکشتا^۳ به پایتخت فرهنگی این کشور تبدیل شد.

۸-۲-۳- فرهنگ اسب سواری

اهلی سازی اسب ها برای اولین بار توسط مردم بوتای در قزاقستان انجام شد. این آغاز فرهنگ جدید اسب سواری در میان عشایر باستان قزاقستان بود. فرهنگ سوارکاری در این کشور لباس، چکمه و زره پوش قزاق ها را تغییر داد و همچنین عشایر زین ها و رکاب های بلند را اختراع کردند.

۸-۲-۴- عادت های غذایی و نوشیدنی^۴

غذاهای سنتی قزاقستان به شدت از سبک زندگی عشایری مردم تاثیر پذیرفته است. گوشت در انواع مختلف، همواره یکی از مواد اولیه غذاهای مردم بوده است با این حال اخیراً سبزیجات، میوه ها، ماهی، غذاهای دریایی، غذاهای پختنی و شیرینی به لیست مواد غذایی محبوب مردم اضافه شده است.

معمولاً چای به همراه غذاهای سنتی و در تشریفات مذهبی نوشیده می شود. البته نوشیدن قهوه نیز بین تجار حرفه ای، افراد مهاجر، دانشجویان و افراد جوان رواج یافته اما بر خلاف چای، محبوبیت قهوه بستگی به شرایط اقتصادی مصرف کنندگان دارد.

۸-۲-۵- تنوع قومی^۵

بر اساس آخرین آمارها گروه های قومی در قزاقستان بدین شرح است: قزاق ها ۶۳.۱٪، روس ۲۳.۷٪، ازبک ها ۲.۹٪، اوکراینی ها ۲.۱٪، اینگورها ۱.۴٪، تاتارها ۱.۳٪، آلمانی ها ۱.۱٪

۱- <https://astanatimes.com>

۲- hani Kazyna

۳- Kokshetau

۴- کتاب الگوی مصرف، اندازه بازار و فرصت های تجاری در کشور قزاقستان، اتاق بازرگانی، صنایع معادن کشاورزی خراسان رضوی با همکاری اتاق مشترک ایران و قزاقستان

۵- <https://worldpopulationreview.com>

۸-۲-۶- تنوع مذهبی^۱

اسلام برجسته ترین دین در قزاقستان است بیش از ۷۰٪ از مردم این کشور مسلمان هستند. در میان مسلمانان، اهل سنت و حنفی عمده ترین ها هستند. همچنین سهم دین مسیحیت در این کشور ۲۶٪ می باشد و ۴٪ باقی مانده مربوط به سایر ادیان می باشند.

۸-۲-۷- رادیو و تلویزیون^۲

در قزاقستان حدود ۱۲۷ شبکه رادیو و تلویزیونی ماهواره ای، سراسری، محلی و کابلی فعالیت می کنند. اکثر این شبکه ها نزدیک به دولت هستند و برنامه های مختلفی در زمینه های هنری، فرهنگی و اجتماعی به زبان قزاقی و روسی پخش می کنند.

شبکه تلویزیونی قزاقستان 4kz، خبر، بالاپان، کزاسپورت، کانال یک اوراسیا، علم و فرهنگ، قزاق تی وی و آستانا تی وی مهمترین شبکه های سراسری دولتی هستند که برنامه های خود را به زبان روسی و قزاقی و از طریق ماهواره نیز پخش می کنند.

۸-۲-۸- مطبوعات و رسانه های مجازی^۳

براساس آمار سال ۲۰۱۴ در مجموع ۱۸۹۸ عنوان رسانه گروهی چاپی، روزنامه، هفته نامه، ماهنامه و گاهنامه در قزاقستان وجود دارد که ۱۳۶۷ عنوان روزنامه و ۵۳۱ عنوان مجلات می باشند. از این تعداد، تنها ۳ نشریه "یگیمن قزاقستان" (۲۰۰ هزار تیراژ) "کاز پراودا" (۱۰۵ هزار تیراژ)، "لیتر" (۳۳ هزار تیراژ)، بصورت روزانه منتشر و توزیع سراسری می شوند.

دیگر نشریات مهم سراسری قزاقستان عبارتند از: "کورسیو"، "ژاس آلاش"، "کاراوان" و "ورمیا". اکثر جراید در قزاقستان به زبان روسی منتشر و به اخبار، برنامه های فرهنگی، هنری و تبلیغات اختصاص دارند. در سالهای اخیر با توسعه استفاده از اینترنت، تیراژ جراید کاغذی کاهش یافته و حتی بسیاری از افراد تنها به انتشار نسخه اینترنتی بسنده می کنند.

۱- <https://worldpopulationreview.com>

۲- سفارت ج.ا.ایران در قزاقستان

۳- سفارت ج.ا.ایران در قزاقستان

بزرگترین خبرگزاری ها و منابع خبری قزاقستان مانند "کازینفرم"، "نوماد"، "زی نیوز"، "تنگری نیوز"، "بی نیوز"، "کانیوز"، "زاگون"، و "توتال کی زد" بوده و از اینترنت به طور گسترده برای فعالیت خود استفاده می کنند. زبان غالب این رسانه ها، روسی است و سایت های دولتی در کنار آن از زبان قزاقی نیز استفاده می کنند. سایت های متعلق به دولت در دامنه داخلی اینترنتی KZ قرار دارند.

۸-۲-۹- سینما

می توان سینمای قزاقستان را در اوایل قرن بیستم جستجو کرد. قزاقستان در صنعت فیلم فعالیت های درخشانی دارد. و این کشور به وجود بازیگران برجسته سینما و فیلم سازی تبدیل شده است.

۸-۲-۱۰- تعطیلات رسمی

۲-۱ ژانویه: سال نو

۸ مارس روز جهانی زن: یک روز جهانی است که موفقیت های اقتصادی، سیاسی و اجتماعی زنان در گذشته، حال و آینده را جشن می گیرد.

۲۲ مارس نوروز: سال نو، زمانی است برای خانواده و دوستان جهت جشن، گرمی داشتن خاطرات گذشته و پیش بینی سال بهتر. در این روز اقوام برای شادی در پایان زمستان سخت و استقبال از بهار، دور یک میز جمع می شوند و هدیه رد و بدل می کنند.

۱ مه: روز وحدت

۹ مه: روز پیروزی

۶ جولای روز آستانه: در این روز قزاقستان "تولد" پایتخت خود یعنی آستانه را جشن می گیرند (آستانه در مارس ۲۰۱۹ به نور سلطان تغییر نام یافت).

۳۰ آگوست روز قانون اساسی: در چنین روزی قزاقستان قانون اساسی خود را امضا و تصویب نمود و بابت همین این روز گرمی داشته می شود.

۱۶ دسامبر روز استقلال: قزاقستان تنها در مدت زمان کوتاهی توانسته است به کشوری پایدار، قدرتمند و مورد احترام تبدیل شود. بابت این روز جشن هایی در سراسر کشور برگزار می شود که شامل کنسرت ، کنفرانس ، نمایشگاه و اعیاد است.

۸-۲-۱۱- سرود ملی

قزاقستان من^۱ سرود ملی کشور قزاقستان می باشد که در ۷ ژانویه ۲۰۰۶ تصویب شد. این آهنگ براساس آوازی هم آوا در سال ۱۹۵۶ توسط شمشی کالدایاکوف^۲ و جامکن نجیم دنوف^۳ نوشته شده است.

۸-۳- قانون جمهوری قزاقستان "فرهنگ" ۴

ماده ها	فصل
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ماده ۱. مفاهیم و اصطلاحات اصلی مورد استفاده در این قانون ✓ ماده ۲. قانون جمهوری قزاقستان "فرهنگ" ✓ ماده ۳. اصول سیاست دولتی در حوزه فرهنگ ✓ ماده ۴. وظایف اصلی دولت در حوزه فرهنگ 	<p>فصل ۱.</p> <p>مقررات کلی</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ماده ۵. مدیریت دولتی فعالیت ها در حوزه فرهنگ ✓ ماده ۶. صلاحیت دولت قزاقستان ✓ ماده ۷. صلاحیت نهادهای مربوطه ✓ ماده ۸. صلاحیت نهادهای اجرایی محلی، شهری و پایتخت ✓ ماده ۹. صلاحیت نهادهای اجرایی محلی، منطقه ای و استانی ✓ ماده ۹-۱۰. روش و ترتیب برگزاری مراسم فرهنگی و تفریحی 	<p>فصل ۲.</p> <p>مدیریت دولتی در حوزه فرهنگ</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ماده ۱۰. حق شهروندان برای فعالیت های خلاق در حوزه فرهنگ ✓ ماده ۱۱. حق و تعهدات افراد حقیقی در حوزه فرهنگ ✓ ماده ۱۲. وظایف دولت جهت تامین حق شهروندان برای فعالیت در حوزه فرهنگ ✓ ماده ۱۲-۱. حداقل استانداردهای اجتماعی در حوزه فرهنگ 	<p>فصل ۳.</p> <p>حقوق و وظایف شهروندان در حوزه فرهنگ</p>

۱ - Menir Qazaqstanym

۲ - Shamshi Kaldayakov

۳ - Jumeken Najimedenov

۴ - رایزنی فرهنگی سفارت ج.ا.ایران در قزاقستان، سال ۲۰۱۴

ماده ها	فصل
<p>✓ ماده ۱۳. این ماده حذف شده است</p> <p>✓ ماده ۱۴. حقوق و مسئولیت های هنرمندان و شاغلین فرهنگی</p> <p>✓ ماده ۱۵. حمایت اجتماعی از هنرمندان و فعالان فرهنگی</p> <p>✓ ماده ۱۶. اتحادیه های خلاق</p> <p>✓ ماده ۱۷. عضویت در اتحادیه های خلاق</p> <p>✓ ماده ۱۸. انجمن های خلاق و غیر حرفه ای (آماتور)</p>	<p>فصل ۴.</p> <p>وضعیت حقوقی هنرمندان و کارمندان امور فرهنگی، اتحادیه های خلاق و غیر حرفه ای (آماتور)</p>
<p>✓ ماده ۱۹. روش و ترتیب فعالیت در حوزه فرهنگ</p> <p>✓ ماده ۱۹-۱. شوراها هنری</p> <p>✓ ماده ۲۰. سازمان های فرهنگی</p> <p>✓ ماده ۲۰-۱. ارزیابی سازمان های فرهنگی - عمومی</p> <p>✓ ماده ۲۱. وضعیت سازمان های فرهنگی</p> <p>✓ ماده ۲۲. تفاتر</p> <p>✓ ماده ۲۲-۱. سیرک</p> <p>✓ ماده ۲۳. آژانس های برگزار کننده کنسرت</p> <p>✓ ماده ۲۴. کتابخانه</p> <p>✓ ماده ۲۵. موزه</p> <p>✓ ماده ۲۶. فرهنگ روستایی</p> <p>✓ ماده ۲۷. سازمان های فرهنگی و تفریحی</p> <p>✓ ماده ۲۸. فیلمبرداری</p> <p>✓ ماده ۲۸-۱. فیلم ملی</p> <p>✓ ماده ۲۸-۲. صدور گواهی پخش فیلم</p> <p>✓ ماده ۲۸-۳. شاخص های فیلم</p> <p>✓ ماده ۲۸-۴. زبان پخش فیلم ها</p> <p>✓ ماده ۲۸-۵. انواع فیلم ها</p> <p>✓ ماده ۲۸-۶. نگهداری مواد اولیه فیلم و وقایع فیلم ها</p> <p>✓ ماده ۲۹. مسافرت گروه های فرهنگی خلاق</p> <p>✓ ماده ۳۰. خلاقیت هنری ملی</p> <p>✓ ماده ۳۱. تامین مالی فعالیت های فرهنگی</p>	<p>فصل ۵.</p> <p>فعالیت های فرهنگی</p>

ماده ها	فصل
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ماده ۳۲. ارزش های فرهنگی ✓ ماده ۳۳. ثبت میراث فرهنگی ملی ✓ ماده ۳۴. رژیم خاص میراث فرهنگی ملی ✓ ماده ۳۵. صادرات و واردات اموال فرهنگی ✓ ماده ۳۶. روش و شرایط صادرات موقت اقلام با ارزش فرهنگی 	<p>فصل ۶.</p> <p>ارزش های فرهنگی و میراث فرهنگی ملی</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ماده ۳۷. همکاری بین المللی فرهنگی ✓ ماده ۳۸. مشارکت در سازمان های بین المللی فرهنگی 	<p>فصل ۷</p> <p>همکاری بین المللی فرهنگی</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ماده ۳۹. مسئولیت نقض قانون فرهنگی ✓ ماده ۴۰. نظم در اجرای این قانون 	<p>فصل ۸.</p> <p>مقررات نهایی</p>

۸-۴- سیاست های فرهنگی جمهوری قزاقستان^۱

۱) دیدگاه کلی درباره توسعه حوزه فرهنگ در جمهوری قزاقستان

- ✓ تجزیه و تحلیل وضع کنونی (مسائل کلیدی در حوزه فرهنگ، تجارب جهانی در سیاست فرهنگی)
- ✓ لزوم تهیه سیاست فرهنگی بلند مدت
- ✓ اهداف و وظایف کلیدی سیاست فرهنگی

۲) اصول اساسی سیاست فرهنگی در جمهوری قزاقستان

- ✓ اصول اساسی اجرای سیاست فرهنگی
- ✓ روش های اصلی اجرای سیاست فرهنگی
- ✓ دوره های اجراء و نتایج مورد انتظار

۳) فهرست قوانینی که از طریق آن سیاست فرهنگی اجرا خواهد شد

^۱ - رایزنی فرهنگی سفارت ج.ا.ایران در قزاقستان، (با اصلاحات و اضافات در مورخ ۲۲ ژانویه ۲۰۱۶)

۸-۵- پیشینه روابط فرهنگی ج.ا.ایران و قزاقستان^۱

با فروپاشی شوروی، ج.ا.ایران یکی از اولین کشورهایی بود که در روز استقلال قزاقستان یعنی ۱۶ دسامبر ۱۹۹۱ (۲۵ آذر ماه ۱۳۷۰) استقلال جمهوری قزاقستان را به رسمیت شناخت و دو کشور روابط سیاسی خود را آغاز نمودند. در پی این استقلال بود که ج.ا.ایران در تاریخ ۲۹ ژانویه ۱۹۹۲ (۹ بهمن ۱۳۷۰) اقدام به گشایش سفارت خود در آلمانی (پایتخت سابق) نمود و سپس دو کشور بر اساس روابط فرهنگی دیرینه خود در ۲۸ فروردین ۱۳۷۲ (۱۷ آوریل ۱۹۹۳) موافقتنامه فرهنگی میان دو کشور را امضا نمودند و با امضای این موافقتنامه بود که مرکز فرهنگی ج.ا.ایران در شهر آلمانی پایتخت سابق قزاقستان در سال ۱۳۷۴ تاسیس شد. از این زمان است که شاهد فعالیت های متنوع فرهنگی ج.ا.ایران در کشور قزاقستان به شرح ذیل هستیم:

✓ همکاری با گروه های ایرانشناسی و زبان فارسی در دانشگاه های الفارابی، آبلای خان و ...

✓ اعزام اساتید ایرانی برای تدریس در رشته مذکور

✓ تاسیس اتاق های ایران در دانشگاه های فوق،

✓ اعطای بورس تحصیلی به دانشجویان قزاق برای تحصیل در مقاطع کارشناسی ارشد و دکترا در ایران

✓ امضای یادداشت تفاهم همکاری میان دانشگاه شهید بهشتی از ج.ا.ایران و دانشگاه الفارابی در شهر آلمانی

✓ امضای یادداشت تفاهم همکاری میان دانشگاه علامه طباطبایی و دانشگاه اوراسیا در شهر آستانه

✓ برگزاری سمینارهای علمی مشترک

✓ تبادل هیئت های علمی دو کشور برای آشنایی بیش از پیش با یکدیگر

✓ شرکت هنرمندان ایرانی در جشنواره های هنری و موسیقایی قزاقستان و بالعکس

✓ برگزاری هفته های فرهنگی و هفته های فیلم ج.ا.ایران

✓ حضور فیلم های قزاقی در جشنواره های ایرانی

✓ برگزاری دوره های هنر خوشنویسی

✓ شرکت در نمایشگاه های کتاب

✓ ترجمه و انتشار کتاب از زبان فارسی به قزاقی و بالعکس

^۱ - رایزنی فرهنگی سفارت ج.ا.ایران در قزاقستان

- ✓ تالیف و انتشار فرهنگ لغت فارسی - قزاقی
- ✓ آموزش کارشناسان کتابخانه ملی، کتابخانه آکادمی ملی و نیز مرکز نسخ خطی و کتب نادر قزاقستان در امور ترمیم نسخ خطی
- ✓ برگزاری میزگرد و کنفرانس در معرفی اندیشمندان و متفکرین دو کشور
- ✓ سفر روسای دانشگاه های دو کشور
- ✓ عضویت دائم ج.ا.ایران در دبیرخانه گفتگوی ادیان در شهر آستانه و شرکت در اجلاس رهبران ادیان هر دو سال یکبار و ...
- ✓ امضای اولین برنامه مبادلات فرهنگی میان دو کشور برای سال های ۱۳۷۸-۱۳۸۱ برابر با ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۲ میلادی در ۱۴ مهر ۱۳۷۸ برابر با ۶ اکتبر ۱۹۹۹ در شهر تهران

۸-۶- مشترکات فرهنگی ج.ا.ایران و قزاقستان^۱

اگر چه روابط رسمی ایران و قزاقستان در تمامی ابعاد اعم از سیاسی، اقتصادی و فرهنگی، پس از فروپاشی شوروی در سال ۱۹۹۱ میلادی آغاز شد، اما پیشینه روابط فرهنگی دو کشور به قرن ها و هزاران سال قبل باز می گردد. این روابط فرهنگی در طی قرون متمادی موجب پیدایش مشترکاتی میان دو ملت شد که به شرح ذیل می باشند:

۱) واژه های مشترک در زبان :

اولین نشانه های روابط و در واقع اشتراکات فرهنگی دو کشور را به راحتی می توان در زبان مردم دو کشور مشاهده کرد. وجود بیش از سه هزار واژه مشترک در زبان فارسی و قزاقی به خصوص اسامی ایام هفته (شنبه، یکشنبه، دوشنبه، ...، جمعه)، نشان از ارتباط و تعامل گسترده مردم دو کشور در گذشته های دور دارد.

۲) بزرگداشت عید نوروز :

از نکات جالب توجه اینکه ماه فروردین در قزاقستان به نام ماه نوروز نام گرفته و این خود بهترین دلیل بر اهمیت این تحول بزرگ طبیعت در این کشور است. جالب اینکه علاوه بر سه روز تعطیل رسمی، به مدت یک ماه در مراکز، موسسات و دانشگاه ها، جشن های باشکوهی برای بزرگداشت این ایام فرخنده برگزار می شود.

^۱ - رایزنی فرهنگی سفارت ج.ا.ایران در قزاقستان

۳) نام های اشخاص

سومین نشانه را در نام های اشخاص می یابیم، نام های دختران مانند: لاله، گل نور، نازگل، گل جان، بانو، تهمینه، ... و نام های پسران مانند: بختیار، مراد، دانیار، علیشیر، رستم و ... در سراسر این کشور وجود دارد.

۴) پیر ترکستان:

خواجه احمد یسوی یا به قول عطار نیشابوری در کتاب منطق الطیر "پیر ترکستان" را بی شک می توان از نشانه های مهم اشتراکات فرهنگی دو کشور قلمداد کرد. وی که در اواسط قرن پنجم هجری قمری در روستای سایرام از توابع اسپجانب در منطقه شیمکنت کنونی در جنوب قزاقستان، به دنیا آمد برای کسب علم به شهر بخارا عزیمت نمود و در محضر شیخ یوسف همدانی شاگردی نموده، به مقام خلافت او در طریقت صوفی گری دست یافت. وی سپس به شهر ترکستان کنونی (بیسه سابق) در قزاقستان مهاجرت و طریقت یسویه را پایه گذاری نمود. نکته مهم اینکه پس از مرگ خواجه احمد یسوی، معماران و هنرمندان شیرازی، تبریزی و اصفهانی از سوی امیر تیمور گورکانی به شهر ترکستان منتقل و مقبره ای با شکوه برای وی بنا کردند. این به آن معنی است که یکی از مهمترین آثار تاریخی قزاقستان که هم اکنون زیارتگاه مردم آن کشور است، توسط هنرمندان ایرانی بنا گردیده. نام معمار این بنا که بر مقبره خواجه احمد نقش بسته، خواجه حسین شیرازی است.

آرامگاه خواجه احمد یسوی (پیر ترکستان) در قزاقستان

۵) آشنایی با شعرا و ادبای ایرانی :

از سویی دیگر آشنایی مردم قزاقستان با شعرا و ادبای ایرانی از قبیل فردوسی، سعدی، خیام، نظامی و ... و نیز ترجمه داستان "رستم و سهراب" شاهنامه فردوسی به زبان قزاقی (چاپ شده در سال ۱۹۶۱ میلادی) آن هم به

صورت نظم، توسط تورمحمد ایزتولو اولی (۱۸۸۲ - ۱۹۳۹) را نیز می توان نشانه مهمی از حضور فرهنگ و ادبیات ایران در این کشور قلمداد کرد.

۶) آبای قونبایف:

وی شاعر بلند آوازه قزاق (۱۸۴۵-۱۹۰۴) در دامنه کوه های چنگیز حومه شهر سِمی پلاتینسک در شمال غرب قزاقستان متولد شد. به مدرسه سید احمد رفت و با زبان عربی و فارسی آشنا شد. وی که پدر ادبیات نوین قزاقی است با ادبیات فارسی و شعرای بزرگ پارسی آشنا بود. ناگفته نماند، آثار او مانند کتاب "اندیشه ها و اشعار آبای" ترجمه دکتر صفر عبدالله و فرزانه خجندی و رمان معروف مختار عَوْض اف با نام "راه آبای" ترجمه خانم نازلی اصغرزاده در ایران به چاپ رسیده است.

۷) وجود درصد بالایی از تاریخ قزاق در زبان فارسی:

به گفته محققین قزاق درصد بالایی از تاریخ قزاق ها در منابع فارسی است. چرا که در گذشته، زبان رسمی حکومت های منطقه، فارسی بوده و امور دیوانی از جمله نگارش تاریخ و وقایع اتفاقیه به این زبان ثبت می شده، لذا محققین قزاق علاقه مند به آشنایی با زبان فارسی بوده تا نسبت به تاریخ و گذشته مکتوب خود شناخت بیشتری پیدا کنند. کتاب "مهمان نامه بخارا درباره تاریخ پادشاهی محمد شیبانی اثر فضل الله بن روزبهان خنجی اصفهانی ۸۵۰ - ۹۲۷"، "کتاب جامع التواریخ رشید الدین فضل الله همدانی ۶۴۸ - ۷۱۷" و "تاریخ رشیدی محمد حیدر دوغلات ۹۰۵ - ۹۵۸" و ده ها منبع فارسی دیگر که به تاریخ منطقه آسیای مرکزی و خانات قزاق اشاره دارند، موید این مطلب است.

۸) تاثیر نسخ فارسی در آثار ادبی قزاق ها:

در همین راستا به نکته مهمی می توان اشاره کرد و آن اینکه برخی از محققین معتقدند دیوان حکمت خواجه احمد یسوی از آن خواجه احمد نیست بلکه توسط شاگردان او انشاء شده. اما با رجوع به "مهمان نامه بخارا" اثر روزبهان خنجی در می یابیم که وی می نویسد: "من به نسخه ای از دیوان حکمت دست یافته ام که نوشته خود خواجه احمد است". لذا با ذکر این مصداق می توان دریافت که نسخ فارسی دارای چه میزان تاثیر در بزرگترین اثر ادبی قزاق ها دارد، چرا که میان اینکه دیوان حکمت اثر خواجه احمد باشد یا نباشد فرق بسیاری نهفته است.

۹) حضور ایرانیان در قزاقستان و قزاق ها در ایران :

در این میان نمی توان به حضور چند هزاره نفره ایرانیان در کشور قزاقستان و نیز قزاق ها در کشور ایران به عنوان یک نقطه مهم مشترک اشاره نکرد. در سال های ۱۹۳۷ و ۱۹۳۸ جمعی از مرز نشینان ایرانی به اجبار در دوران استالین به جنوب قزاقستان کوچانده شدند و نیز در سال ۱۹۴۶ نیز قربانیان فرقه دمکرات که به شوروی رفتند، پس از طی حبس های طویل المدت، به جنوب قزاقستان و در شهرهای شیمکنت، مرکه، چو،... منتقل شدند و امروزه فرزندان آنها به عنوان شهروندان جامعه قزاقستان در کنار برادران قزاق خود زندگی می کنند. همچنین در سال ۱۹۳۴ به دلیل قطعی و جنگ های داخلی پیش آمده در دوران استالین جمع زیادی از قزاق ها به کشورهای همجوار از جمله ایران، مهاجرت کردند که هم اکنون فرزندان آنها در استان گلستان و در شهرهای گرگان، بندرترکمن و گنبد کاووس در کنار برادران ایرانی خود و به عنوان شهروندان ایرانی زندگی می کنند.

۱۰) خواهر خواندگی شهرها:

خواهرخواندگی شهرهای تبریز با آلماتی از دسامبر ۲۰۱۵ میلادی، اراک با کارگاندا از ۲۰۰۸ میلادی، بندر انزلی با بندر آکتائو و نیز گرگان با آکتائو از ۲۰۰۷ میلادی و نیز استان گلستان در شمال ایران به مرکزیت گرگان با استان منگستاو در غرب قزاقستان به مرکزیت بندر آکتائو از ۱۹ سپتامبر ۲۰۰۹ را می توان از جمله نکات مهم بر اراده توسعه روابط دو کشور قلمداد کرد.

بخش دوم :

بررسی روابط تجاری

ج.۱.۰ ایران و قزاقستان و

تحلیل آن

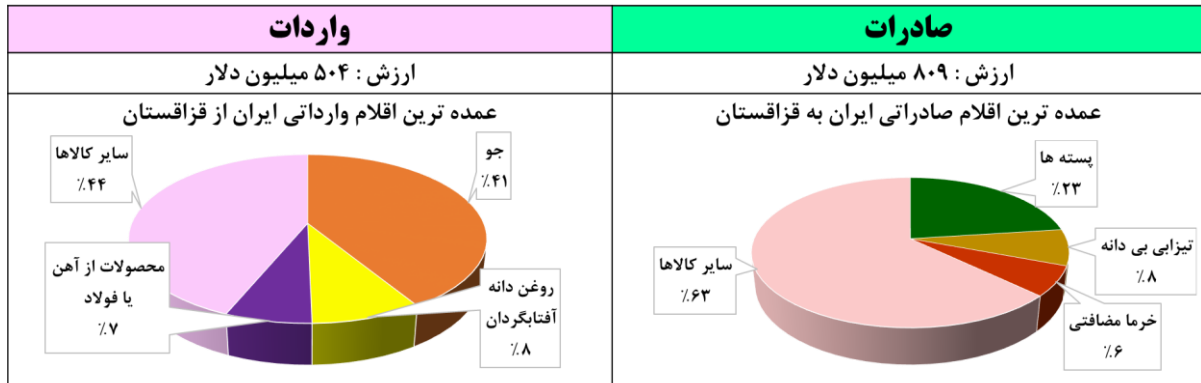
فصل نهم

بررسی روابط تجاری ج.ا.ایران و قزاقستان

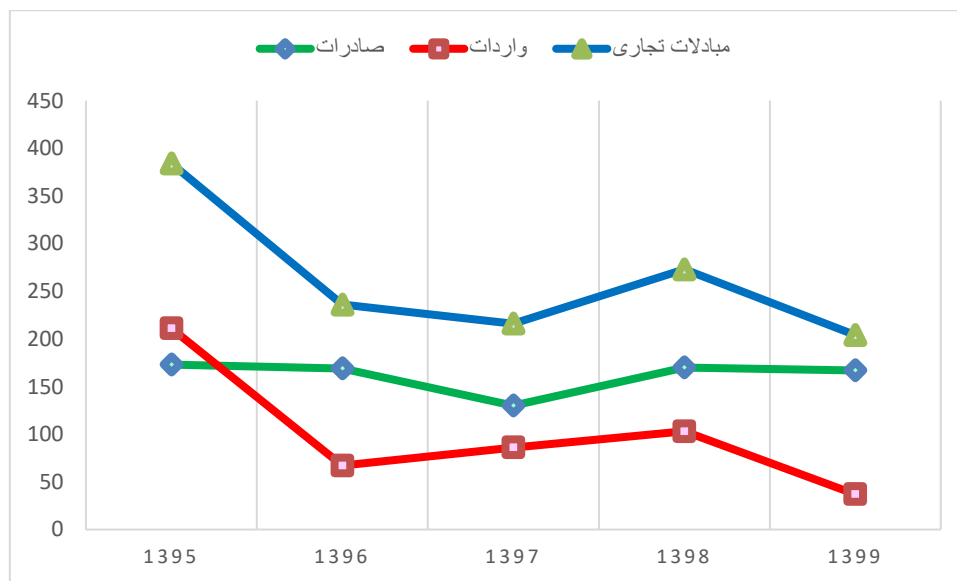
طی ۵ سال اخیر و تحلیل آن

اینفوگرافیک فصل نهم در یک نگاه

عملکرد صادرات و واردات ایران به / از قزاقستان طی سال های ۹۵ تا ۹۹ در یک نگاه

روند صادرات و واردات ایران به / از قزاقستان طی ۵ سال اخیر

مقدمه

امروزه، تجارت بین الملل به عنوان یکی از مهمترین عوامل توسعه و رشد اقتصادی کشورها از طریق افزایش فرصت های تجاری و سرمایه گذاری محسوب می شود. پیوستن به زنجیره ارزش جهانی و توسعه صادرات در کشورهای در حال توسعه زمینه بهبود رقابت پذیری را در این کشورها فراهم می کند.^۱ کشور قزاقستان از اعضای مهم سازمان همکاری شانگهای و اتحادیه اقتصادی اوراسیاست و به عنوان یکی از بازارهای هدف صادراتی برای ج.ا.ایران محسوب می گردد. در این فصل برآنیم تا روابط تجاری ج.ا.ایران و قزاقستان را طی ۵ سال گذشته یعنی از سال ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۹ مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار دهیم تا یک دید کلی از وضعیت تجاری دو کشور طی سالهای اخیر کسب نمائیم.

۹-۱- تجارت خارجی ج.ا.ایران و قزاقستان طی سالهای اخیر

۹-۱-۱- بررسی مبادلات تجاری ج.ا.ایران و قزاقستان از سال ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۹

حجم تجارت ج.ا.ایران و قزاقستان طی ۵ سال اخیر با روند کاهشی مختصری مواجه بوده است. اما بطور کلی سال ۱۳۹۵ بیشترین میزان حجم مبادلات تجاری دو کشور را به خود اختصاص داده است که پس از آن روند رو به کاهش بوده است. بطوریکه در سالهای ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ ارزش مبادلات دو کشور به میزان ۲۳۶ و ۲۱۶ میلیون دلار تقلیل یافت اما در سال ۱۳۹۸ با یک روند افزایشی نسبت به دو سال قبل مواجه بودیم و در نهایت سال ۱۳۹۹ روند کاهشی گردید که یکی از دلایل آن مربوط به شیوع گسترده کرونا ویروس و تاثیر منفی آن بر روابط تجاری دو کشور می باشد.

۹-۱-۲- بررسی روند صادرات ج.ا.ایران به قزاقستان از سال ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۹

در خصوص وضعیت صادرات ج.ا.ایران به قزاقستان طی ۵ سال اخیر، بیشترین میزان مربوط به سال ۱۳۹۵ به ارزش ۱۷۳ میلیون دلار بوده است که پس از آن در سالهای ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ با تجربه یک روند کاهشی میزان صادرات به ۱۶۹ و ۱۳۰ میلیون دلار تقلیل یافت اما در سالهای ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ روند رو به رشد از صادرات ج.ا.ایران به قزاقستان مشاهده می گردد. شایان ذکر است صادرات ج.ا.ایران به قزاقستان در سال ۱۳۹۹ نسبت به سال ۱۳۹۸ با کاهش ۲ درصدی مواجه بوده است که از علل عمده آن می توان به شیوع گسترده کرونا ویروس و تاثیر آن بر روابط تجاری کشورها اشاره نمود.

^۱ - اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

۹-۱-۳ - بررسی روند واردات ج.ا.ایران از قزاقستان از سال ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۹

روند واردات ج.ا.ایران از سال ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۹ نشان دهنده یک روند رو به کاهش می باشد بطوریکه بیشترین میزان واردات مربوط به سال ۱۳۹۵ به ارزش ۲۱۱ میلیون دلار بوده است که این میزان در سال ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ با روند کاهشی و پس از آن در سال ۱۳۹۸ با یک روند افزایشی مواجه بوده است بطوریکه ارزش واردات ج.ا.ایران از قزاقستان در این سال به میزان ۱۰۳ میلیون دلار بوده است اما نهایتاً در سال ۱۳۹۹ واردات کشورمان از این کشور با کاهش ۶۴ درصدی مواجه گردید که همانگونه که ذکر گردید علت عمده آن تاثیر منفی شیوع گسترده کرونا ویروس و تاثیر آن بر روابط تجاری کشورها بوده است.

۹-۲ - میزان مبادلات تجاری ج.ا.ایران و قزاقستان از سال ۱۳۹۵ تا سال ۱۳۹۹ به تفکیک سال^۱

(واحد ارزش : میلیون دلار)

۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	
۱۶۷	۱۷۰	۱۳۰	۱۶۹	۱۷۳	صادرات
۳۷	۱۰۳	۸۶	۶۷	۲۱۱	واردات
۲۰۴	۲۷۳	۲۱۶	۲۳۶	۳۸۴	مبادلات تجاری
۱۳۰	۶۷	۴۴	۱۰۲	-۳۸	تراز تجاری

۹-۳ - عمده ترین اقلام صادراتی ج.ا.ایران به قزاقستان طی ۵ سال اخیر^۲

در این قسمت عمده ترین اقلام صادراتی ج.ا.ایران به قزاقستان را بر حسب ارزش دلاری طی ۵ سال اخیر رتبه بندی کرده ایم که بر این اساس پسته، تیزیابی بی دانه و خرما جز عمده ترین اقلام صادراتی کشورمان به قزاقستان بوده است و این نشان از اهمیت بخش کشاورزی کشورمان و پتانسیل های موجود در این حوزه می باشد.

۱ - سازمان توسعه تجارت ایران و گمرک ج.ا.ایران
 ۲ - سازمان توسعه تجارت ایران و گمرک ج.ا.ایران

(واحد ارزش : میلیون دلار- واحد وزن : هزار تن)

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	ارزش	وزن
۱	۰۸۰۲۵۱۰۰	پسته ها با پوست تازه یا خشک	۱۸۴	۲۴
۲	۰۸۰۶۲۰۳۰	تیزیابی بی دانه (انگور خشک کرده)	۶۲	۴۹
۳	۰۸۰۴۱۰۴۰	خرما مضافتی تازه یا خشک کرده	۵۱	۴۲
۴	۹۹۹۹۹۹۹۹	سایر اقلام اعلام نشده	۴۶	۱۹
۵	۰۸۰۴۱۰۹۰	سایر خرماهای غیر مذکور در جای دیگر تازه یا خشک کرده	۴۵	۶۶
۶	۲۵۲۳۲۹۰۰	سایر سیمان سفید پرتلند بجز رنگ شده به طور مصنوعی	۳۴	۱۱۵۸
۷	۰۸۰۸۱۰۰۰	سیب تازه	۲۵	۵۵
۸	۷۰۱۳۴۹۹۰	سایر ظروف شیشه ای به غیر از اوپال	۱۷	۲۳
۹	۰۸۰۴۱۰۲۰	خرما کیکاب تازه یا خشک کرده	۱۶	۲۱
۱۰	۰۸۰۲۵۲۱۰	مغز پسته تازه یا خشک	۱۲	۱

۹-۴- عمده ترین اقلام وارداتی ج.ا.ایران از قزاقستان طی ۵ سال اخیر^۱

در این قسمت عمده ترین اقلام وارداتی ج.ا.ایران از قزاقستان را بر حسب ارزش دلاری طی ۵ سال اخیر رتبه بندی کرده ایم که بر این اساس جو و روغن دانه آفتابگردان جز عمده ترین اقلام وارداتی کشورمان از قزاقستان بوده است.

(واحد ارزش : میلیون دلار- واحد وزن : هزار تن)

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	ارزش	وزن
۱	۱۰۰۳۹۰۰۰	جو به استثنای بذر	۲۰۹	۱۰۲۸
۲	۱۵۱۲۱۱۰۰	روغن دانه آفتابگردان	۴۳	۵۶
۳	۷۲۰۸۳۹۰۰	محصولات از آهن یا فولاد غیر ممزوج تخت و گرم نوردشده به شکل طومار با پهنای ۶۰۰ میلی متر یا کمتر به ضخامت کمتر از ۳ میلی متر	۳۴	۹۰
۴	۷۲۰۹۱۷۰۰	محصولات از آهن یا فولاد غیر ممزوج تخت فقط سردنوردشده به شکل طومار با پهنای حداقل ۶۰۰ میلی متر به ضخامت ۵/۱ تا ۱ میلی متر	۱۹	۴۵
۵	۱۰۰۱۱۹۹۰	سایر به صورت دانه بجز گندم دامی	۱۷	۶۸
۶	۱۲۰۵۱۰۰۰	دانه های کلزا یا کانولا دارای مقدار کمی اسید اروسیک	۱۶	۳۲
۷	۷۲۰۹۱۸۰۰	محصولات از آهن یا فولاد غیر ممزوج تخت فقط سردنوردشده به شکل طومار با پهنای حداقل ۶۰۰ میلی متر به ضخامت کمتر از ۵/۰ میلی متر	۱۵	۳۲
۸	۰۲۰۴۴۲۰۰	سایر قطعات گوشت های از نوع گوسفند، منجمد به صورت با استخوان	۱۲	۲
۹	۰۲۰۴۲۱۰۰	لاشه و شقه حیوانات از نوع گوسفند (به استثنای بره) تازه یا سرد کرده	۱۲	۲
۱۰	۱۲۰۵۱۰۹۰	منداب	۱۱	۲۴

^۱ - سازمان توسعه تجارت ایران و گمرک ج.ا.ایران

فصل دهم

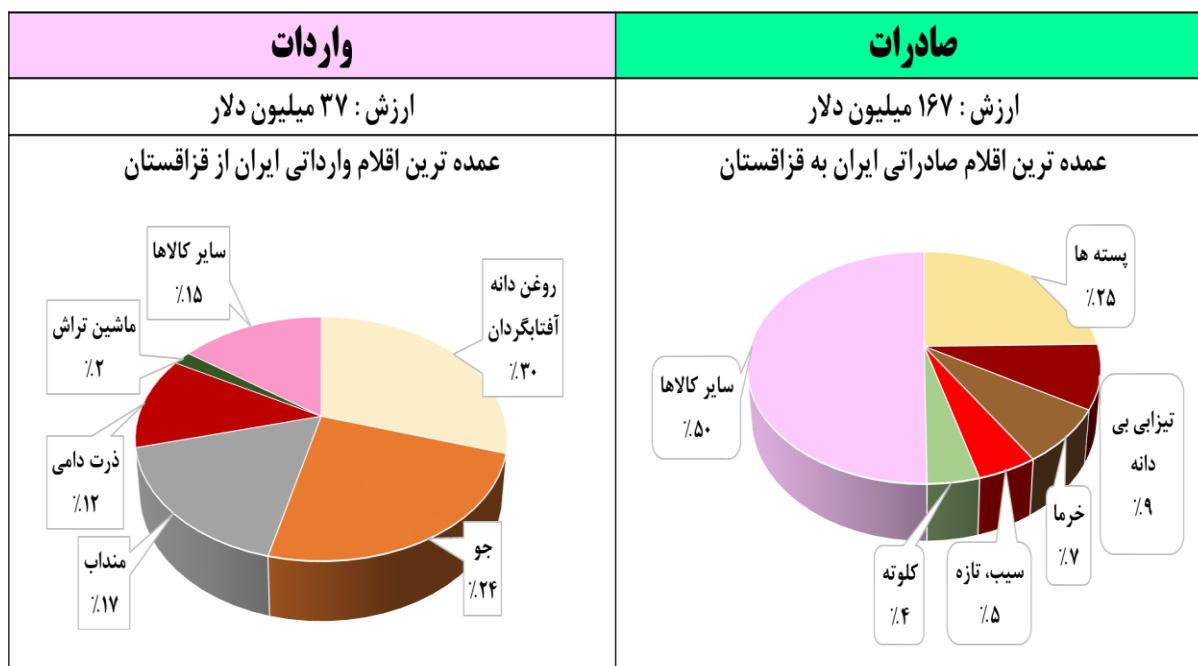
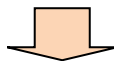
تحلیل مبادلات تجاری ج.ا.ایران و

قزاقستان

در سال ۱۳۹۹

اینفوگرافیک فصل دهم در یک نگاه

عملکرد صادرات و واردات ایران به / از قزاقستان در سال ۹۹

مقدمه

در فصل پیش با بررسی روابط تجاری ج.ا.ایران و قزاقستان طی ۵ سال اخیر به یک دید کلی دست پیدا کردیم اما هدف این فصل چیزی بیش از کسب یک دید کلی می باشد. در این فصل روابط تجاری دو کشور در گذشته نزدیک یعنی سال ۱۳۹۹ بصورت موشکافانه و دقیق مورد تحلیل و بررسی قرار می گیرد. به همین منظور تمرکز اصلی این فصل بر روی تحلیل کالایی چه از نظر واردات و چه از نظر صادرات می باشد. در این فصل ابتدا مبادلات تجاری دو کشور در سال ۱۳۹۹ بررسی و در ادامه اقلام صادراتی و وارداتی به / از این کشور در قالب گروه های عمده از جمله ۱- صنعت ۲- کشاورزی و صنایع غذایی ۳- معدن و صنایع معدنی ۴ - پتروشیمی و پایه های نفتی ۵- فرش و صنایع دستی مورد بررسی و سپس زیرگروه های هر یک از بخش های عمده مذکور شناسایی و تحلیل خواهند گردید. از دیگر بحث های این فصل بررسی میزان صادرات و واردات ج.ا.ایران به / از قزاقستان بر اساس تقسیم بندی کالایی از نظر واسطه ای، مصرفی و سرمایه ای خواهد بود.

نهایتاً هدف اصلی این فصل این خواهد بود که مشخص گردد چه نوع کالاهایی دارای ظرفیت و توان صادراتی جهت حضور در بازار قزاقستان می باشند همچنین در بخش واردات بر روی عمده ترین کالاهای وارداتی کشورمان از قزاقستان اشاره خواهد گردید.

۱۰-۱- تحلیل صادرات ج.ا.ایران به قزاقستان طی سال ۱۳۹۹

کشور قزاقستان بعنوان یکی از کشورهای هدف صادراتی برای تجار و صادرکنندگان ایرانی می باشد. اهمیت این موضوع از زمان اجرایی شدن موافقتنامه تجارت ترجیحی ج.ا.ایران با اتحادیه اقتصادی اوراسیا در آبان ماه سال ۱۳۹۸ دو چندان شده است چرا که این کشور بعنوان یکی از اعضای مهم اتحادیه مذکور می باشد. در این بخش به وضعیت صادرات ج.ا.ایران به قزاقستان و تحلیل بخش های مختلف آن می پردازیم.

۱۰-۱-۱- عمده ترین کالاهای صادراتی ج.ا.ایران به قزاقستان در سال ۱۳۹۹^۱

در این قسمت عمده ترین اقلام صادراتی ج.ا.ایران به قزاقستان را بر حسب ارزش دلاری رتبه بندی کرده ایم که بر این اساس پسته، تیزابی بی دانه، خرما و سیب جز عمده ترین اقلام صادراتی کشورمان به قزاقستان بوده است و این نشان از اهمیت بخش کشاورزی کشورمان و پتانسیل های موجود این حوزه می باشد.

(واحد ارزش: هزار دلار- واحد وزن: تن)

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	ارزش	وزن
۱	۰۸۰۲۵۱۰۰	پسته ها با پوست تازه یا خشک	۴۱۲۷۸	۶۸۲۵
۲	۰۸۰۶۲۰۳۰	تیزابی بی دانه (انگور خشک کرده)	۱۴۹۰۶	۱۳۵۴۸
۳	۰۸۰۴۱۰۴۰	خرما مضافتی تازه یا خشک کرده	۱۲۵۹۹	۱۱۸۸۲
۴	۰۸۰۸۱۰۰۰	سیب تازه	۷۷۶۱	۱۸۹۹۰
۵	۰۸۰۴۱۰۳۵	کلوته	۶۶۹۲	۱۱۲۹۱
۶	۵۷۰۵۰۰۹۰	سایر فرش ها و کف پوش ها از مواد نسجی آماده مصرف	۳۹۱۶	۱۲۵۳
۷	۳۲۰۸۱۰۱۰	پوشش و رنگ ها بر اساس پلی استرها	۳۸۴۲	۲۴۷۸
۸	۰۸۰۶۲۰۶۰	انگوری بی دانه (انگور خشک کرده)	۳۸۲۷	۲۴۷۴
۹	۰۸۰۴۱۰۲۰	خرما کبکاب تازه یا خشک کرده	۳۶۱۶	۴۳۴۸
۱۰	۲۵۲۳۲۹۰۰	سایر سیمان سفید پرتلند بجز رنگ شده به طور مصنوعی	۳۱۰۶	۱۲۰۱۷۷
۱۱	۰۸۰۴۱۰۹۰	سایر خرماهای غیر مذکور در جای دیگر تازه یا خشک کرده	۲۶۹۲	۴۶۱۷
۱۲	۰۴۰۱۵۰۱۰	خامه شیر	۲۶۳۷	۱۳۵۳
۱۳	۰۴۰۲۱۰۳۰	شیر خشک صنعتی	۲۲۸۱	۱۱۴۶
۱۴	۸۴۷۴۲۰۰۰	ماشین های خردکردن یاسائیدن خاک، سنگ، سنگ معدن، و غیره	۲۱۵۰	۸۹۵
۱۵	۵۷۰۲۹۲۰۰	کف پوش های غیرمخملی باف، از مواد نسجی سنتتیک	۲۰۹۹	۳۵۵
۱۶	۶۹۱۰۱۰۰۰	ظرفشوئی و سایر ادوات ثابت بهداشتی از چینی	۱۶۶۸	۱۹۷۳
۱۷	۰۸۱۰۵۰۰۰	کیوی تازه	۱۶۲۹	۳۴۱۷
۱۸	۳۹۰۳۱۹۱۰	پلی استیرن غیر قابل انبساط معمولی	۱۵۹۷	۱۹۲۲
۱۹	۰۷۰۱۹۰۰۰	سیب زمینی تازه یا سرد کرده	۱۵۷۸	۱۲۲۹۹
۲۰	۳۹۲۰۱۰۹۰	صفحه ها و ورق ها از پلیمرهای اتیلن غیر اسفنجی مستحکم نشده	۱۵۴۱	۱۰۷۷

۱۰-۱-۲- صادرات ج.ا.ایران به قزاقستان بر اساس بخش های عمده کالایی^۲

در این قسمت کلیه کالاهای صادراتی کشورمان به قزاقستان در سال ۱۳۹۹ را به ۵ گروه اصلی به شرح جدول ذیل تقسیم بندی نمودیم و سهم هر گروه را در صادرات به کشور قزاقستان مورد ارزیابی قرار دادیم.

۱ - سازمان توسعه تجارت ایران و گمرک ج.ا.ایران

۲ - سازمان توسعه تجارت ایران

همانگونه که مشاهده می گردد بیشترین سهم از صادرات کشورمان به قزاقستان مربوط به گروه کشاورزی و صنایع غذایی با ۶۹٪ می باشد .

ردیف	بخش های عمده کالایی	ارزش صادرات (هزار دلار)	درصد از کل
۱	کشاورزی و صنایع غذایی	۱۱۶۴۵۸	۶۹٪
۲	گروه صنعت	۳۴۷۱۶	۲۱٪
۳	معدن و صنایع معدنی	۱۲۹۶۳	۸٪
۴	گروه پتروشیمی و پایه های نفتی	۳۶۵۵	۲٪
۵	فرش و صنایع دستی	۸۵	۰.۱٪
	ارزش کل	۱۶۷۸۷۷	۱۰۰٪

در ادامه به بررسی هر یک از ۵ بخش عمده ذکر شده پرداخته و کالاهای مربوطه به هر یک از این بخش ها را به صورت اختصاصی بررسی می نمایم.

۱۰-۱-۲-۱- عمده کالاهای صادراتی ج.ا.ایران به قزاقستان در گروه کشاورزی و صنایع غذایی در سال ۱۳۹۹

ارزش کل صادرات اقلام گروه کشاورزی و صنایع غذایی به قزاقستان در سال ۱۳۹۹ به میزان ۱۱۶۴۵۸ هزار دلار بوده است. در جدول ذیل به اقلام عمده صادراتی این گروه به کشور قزاقستان اشاره می نمایم.

(واحد ارزش : هزار دلار- واحد وزن : تن)

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	واحد ارزش	وزن
۱	۰۸۰۲۵۱۰۰	پسته ها با پوست تازه یا خشک	۴۱۲۷۸	۶۸۲۵
۲	۰۸۰۶۲۰۳۰	تیزابی بی دانه (انگور خشک کرده)	۱۴۹۰۶	۱۳۵۴۸
۳	۰۸۰۴۱۰۴۰	خرما مضافتی تازه یا خشک کرده	۱۲۵۹۹	۱۱۸۸۲
۴	۰۸۰۸۱۰۰۰	سیب، تازه	۷۷۶۱	۱۸۹۹۰
۵	۰۸۰۴۱۰۳۵	کلوته	۶۶۹۲	۱۱۲۹۱
۶	۰۸۰۶۲۰۶۰	انگوری بی دانه (انگور خشک کرده)	۳۸۲۷	۲۴۷۴
۷	۰۸۰۴۱۰۲۰	خرما کبکاب تازه یا خشک کرده	۳۶۱۶	۴۳۴۸
۸	۰۸۰۴۱۰۹۰	سایر خرماهای غیر مذکور تازه یا خشک کرده	۲۶۹۲	۴۶۱۷
۹	۰۴۰۱۵۰۱۰	خامه شیر	۲۶۳۷	۱۳۵۳
۱۰	۰۴۰۲۱۰۳۰	شیر خشک صنعتی	۲۲۸۱	۱۱۴۶

۱۰-۱-۲-۲- عمده کالاهای صادراتی ج.۱. ایران به قزاقستان در گروه صنعت طی سال ۱۳۹۹

ارزش کل صادرات اقلام گروه صنعت به قزاقستان در سال ۱۳۹۹ به میزان ۳۴۷۱۶ هزار دلار بوده است. در جدول ذیل به اقلام عمده صادراتی این گروه به کشور قزاقستان اشاره می نماییم.

(واحد ارزش: هزار دلار- واحد وزن: تن)

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	ارزش	وزن
۱	۵۷۰۵۰۰۹۰	سایر فرش ها و کف پوش ها از مواد نسجی بجز جاجیم	۳۹۱۶	۱۲۵۳
۲	۳۲۰۸۱۰۱۰	پوشش و رنگ ها بر اساس پلی استرها	۳۸۴۲	۲۴۷۸
۳	۸۴۷۴۲۰۰۰	ماشین های خردکردن یاسائیدن خاک، سنگ، سنگ معدن و غیره	۲۱۵۰	۸۹۵
۴	۵۷۰۲۹۲۰۰	کف پوش های غیرمخملی باف، از مواد نسجی سنتتیک یا مصنوعی آماده مصرف	۲۰۹۹	۳۵۵
۵	۳۹۲۰۱۰۹۰	صفحه ها و ورقه های نازک غیر مذکور از پلیمرهای اتیلن غیر اسفنجی مستحکم نشده	۱۵۴۱	۱۰۷۷
۶	۲۸۱۸۲۰۰۰	اکسید آلومینیم غیر از کوردوم مصنوعی	۱۵۳۷	۷۶۶
۷	۳۹۲۰۱۰۴۰	صفحه، ورق یا تیغه چندلایه از مواد پلاستیکی چاپ نشده	۱۳۴۲	۱۵۰۶
۸	۳۴۰۲۲۰۹۰	سایرفرآورده های تانسبو اکتیف بسته بندی شده برای خرده فروشی غیر مذکور	۱۱۰۸	۲۵۰۶
۹	۳۹۱۷۳۱۰۰	لوله ها و شیلنگ های قابل انعطاف	۱۰۳۴	۷۸۳
۱۰	۶۳۰۵۳۳۰۰	سایر به دست آمده از نوار یا اشکال همانند از پلیکاتیلن یا پلی پروپیلن	۸۹۶	۶۸۱

۱۰-۱-۲-۳- عمده کالاهای صادراتی ج.۱. ایران به قزاقستان در حوزه معدن و صنایع معدنی در سال ۱۳۹۹

ارزش کل صادرات اقلام گروه معدن و صنایع معدنی به قزاقستان در سال ۱۳۹۹ به میزان ۱۲۹۶۳ هزار دلار بوده است. در جدول ذیل به اقلام عمده صادراتی این گروه به کشور قزاقستان اشاره می نماییم.

(واحد ارزش: هزار دلار- واحد وزن: تن)

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	ارزش	وزن
۱	۲۵۲۳۲۹۰۰	سایر سیمان سفید پرتلند بجز رنگ شده به طور مصنوعی	۳۱۰۶	۱۲۰۱۷۷
۲	۶۹۱۰۱۰۰۰	ظرفشوئی و سایر ادوات ثابت بهداشتی از چینی	۱۶۶۸	۱۹۷۳
۳	۲۵۲۳۲۱۰۰	سیمان سفید، حتی رنگ شده به طور مصنوعی	۱۰۳۸	۲۰۸۱۱
۴	۷۴۱۲۲۰۰۰	لوازم و اتصالات لوله کشی از آلیاژهای مس	۹۲۴	۱۳۷
۵	۶۹۰۷۲۲۰۰	کاشی و چهارگوش باضریب جذب آب وزنی بیش از ۵/۰ درصد و حداکثر ۱۰ درصد	۷۴۱	۱۲۱۱۳
۶	۶۸۰۲۲۹۰۰	سایر سنگ های تراشه پذیر یا سنگ های ساختمان و اشیاء ساخته شده از این سنگ ها، که فقط بریده یا اره شده و دارای سطح صاف یا یکپارچه باشند به استثناء سنگ مرمر، تراورتن، رخام و سنگ خارا (گرانیت)	۶۷۷	۳۶۸۱
۷	۷۳۰۸۴۰۰۰	تجهیزات برای چوب بست زدن، پشت دری ساختن، شمع زدن یا حائل قراردادن از چدن، آهن یا فولاد	۵۸۳	۶۸۹

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	ارزش	وزن
۸	۶۸۰۲۹۱۹۰	سایر سنگ مرمر، تراورتن، رخام و غیر از رخام پولیش داده شده، شکل داده شده یا کار شده اما کنده کاری و حکاکی نشده	۴۹۳	۳۲۳۶
۹	۶۸۱۰۱۱۱۰	بلوک و آجر برای ساختمان از بتون سبک (بر پایه پوکه خرد شده، سرباره یا گدازه، دانه بندی شده)	۴۱۶	۱۳۲۷۴
۱۰	۷۳۲۶۹۰۹۰	سایر مصنوعات دیگر از آهن یا فولاد غیر مذکور در جای دیگر	۴۰۶	۲۴۱

۱۰-۱-۲-۴- عمده کالاهای صادراتی ج.ا.ایران به قزاقستان در گروه پتروشیمی و پایه های نفتی طی سال ۱۳۹۹

ارزش کل صادرات ج.ا.ایران به قزاقستان در گروه پتروشیمی و پایه های نفتی در سال ۱۳۹۹ به میزان ۳۶۵۵ هزار دلار بوده است. در جدول ذیل به اقلام عمده صادراتی این گروه به کشور قزاقستان اشاره می نمایم.

(واحد ارزش: هزار دلار- واحد وزن: تن)

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	واحد ارزش	وزن
۱	۳۹۰۳۱۹۱۰	پلی استیرن غیر قابل انبساط معمولی styrene poly purpose General (GPPS)	۱۵۹۷	۱۹۲۲
۲	۳۹۰۱۱۰۳۰	پلی اتیلن گرید فیلم با وزن مخصوص (چگالی) کمتر از ۹۴٪	۵۵۶	۶۶۲
۳	۹۹۹۹۹۹۹۹	سایر اقلام اعلام نشده	۳۳۶	۱۹۳۰
۴	۲۸۱۵۱۱۱۰	هیدرواکسید سدیم	۳۲۶	۱۷۰۸
۵	۳۹۰۳۱۱۹۰	سایر پلی استیرن به اشکال ابتدایی قابل انبساط بجز مقاوم در برابر آتش	۲۹۳	۲۸۸
۶	۲۹۰۵۲۹۰۰	مونو الکل های اشباع نشده غیر از الکل های ترپن دار غیر حلقوی	۱۲۴	۲۷۶
۷	۳۹۰۱۲۰۱۰	پلی اتیلن گرید لوله با وزن مخصوص (چگالی) ۹۴٪ یا بیشتر	۱۰۸	۱۳۵
۸	۳۹۰۲۳۰۱۰	کوپلیمر های پرو پیلن گرید لوله	۹۷	۱۱۰
۹	۳۹۰۳۱۱۱۰	پلی استایرن قابل انبساط و مقاوم در برابر آتش	۸۴	۱۰۴
۱۰	۲۹۰۵۳۱۰۰	اتیلن گلیکول (اتان دی ئول)	۴۱	۱۰۱

۱۰-۱-۲-۵- عمده کالاهای صادراتی ج.ا.ایران به قزاقستان در گروه عمده فرش و صنایع دستی در سال ۱۳۹۹

ارزش کل صادرات اقلام گروه فرش و صنایع دستی به قزاقستان در سال ۱۳۹۹ به میزان ۸۵ هزار دلار بوده است. در جدول ذیل به اقلام عمده صادراتی این گروه به کشور قزاقستان اشاره می نمایم.

(واحد ارزش: هزار دلار- واحد وزن: کیلوگرم)

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	واحد ارزش	وزن
۱	۵۷۰۱۹۰۰۰	فرش و سایر کف پوش های نسجی از سایر مواد نسجی گره باف	۷۵	۱۸۲
۲	۷۰۱۳۴۱۹	سایر ظروف شیشه ای از نوع مورد استفاده برای سرمیز (به غیر از لیوان های نوشیدنی) یا مقاصد آشپزخانه ای غیر مذکور در جای دیگر	۶	۱۰۵۷۵
۳	۵۷۰۱۱۰۹۰	سایر کف پوش ها بجز گبه از پشم یا از موی نرم (کرک) حیوان	۴	۵۳

۱۰-۱-۳- صادرات ج.ا.ایران به قزاقستان بر اساس گروه های کالایی و سهم هر گروه در سال ۱۳۹۹

با توجه به تقسیم بندی کالاها (که جزئی تر از بخش گروه عمده کالایی مطروحه در قسمت پیشین می باشد) مشاهده می گردد که گروه خشکبار، محصولات پلیمری و میوه و تره بار بیشترین سهم را به خود اختصاص داده است)

(واحد ارزش : هزار دلار)

ردیف	گروه کالایی	واحد ارزش	سهم هر گروه از کل صادرات به قزاقستان
۱	خشکبار	۹۰۶۳۸	۵۴٪
۲	محصولات پلیمری	۱۴۷۶۰	۹٪
۳	میوه و تره بار	۱۳۹۹۵	۸٪
۴	صنایع معدنی غیر فلزی	۹۸۹۵	۶٪
۵	نساجی، پوشاک و کفش	۸۲۴۹	۵٪
۶	محصولات لبنی	۶۹۵۱	۴٪
۷	شیمیایی	۳۷۴۶	۲٪
۸	پتروشیمی	۳۳۱۹	۲٪
۹	ماشین سازی و تجهیزات	۲۹۶۸	۲٪
۱۰	سایر صنایع معدنی فلزی	۲۴۵۸	۱٪
۱۱	گل و گیاه دارویی، خوراکی، زینتی و صنعتی	۲۳۲۲	۱٪
۱۲	لوازم خانگی	۲۱۶۱	۱٪
۱۳	صنایع تبدیلی	۲۱۰۷	۱٪
۱۴	صنایع نوین، پیشرفته و دارو	۱۱۳۳	۱٪
۱۵	خودرو و نیروی محرکه	۸۹۳	۱٪
۱۶	محصولات سلولزی	۶۳۲	۰.۴٪
۱۷	صنایع معدنی فلزی	۵۰۹	۰.۳٪
۱۸	پایه های نفتی	۳۳۶	۰.۲٪
۱۹	شیرینی و شکلات و فرآورده های غلات	۳۳۲	۰.۲٪
۲۰	صنایع برق و الکترونیک	۱۷۲	۰.۱٪
۲۱	محصولات حیوانی و صنایع وابسته	۱۱۴	۰.۱٪
۲۲	فرش دستباف بجز گلیم	۷۹	۰.۰۵٪
۲۳	سایر صنایع معدنی غیر فلزی	۷۳	۰.۰۴٪
۲۴	سایر معدن غیر فلزی	۲۹	۰.۰۲٪
۲۵	صنایع دستی	۶	۰.۰۰۳۵٪
۲۶	سایر تولیدات صنعتی	۱	۰.۰۰۰۶٪
ارزش کل		۱۶۷۸۷۸	۱۰۰٪

۱۰-۱-۴- صادرات ج.ا. ایران به قزاقستان بر اساس کالاهای مصرفی، سرمایه ای و

واسطه ای در سال ۱۳۹۹

(واحد ارزش: هزار دلار- واحد وزن: تن)

وزن	ارزش	نوع کالا
۱۱۷۷۱۵	۱۲۵۵۱۰	مصرفی
۲۱۸۷۰۲	۳۸۸۱۸	واسطه ای
۱۴۲۰	۳۵۵۰	سرمایه ای
۳۳۷۸۳۷	۱۶۷۸۷۸	جمع کل

۱۰-۲- تحلیل واردات ج.ا. ایران از قزاقستان طی سال ۱۳۹۹^۱

در این قسمت عمده ترین اقلام وارداتی ج.ا. ایران از قزاقستان را بر حسب ارزش دلاری در سال ۱۳۹۹ رتبه بندی کرده ایم که بر این اساس روغن دانه آفتابگردان، جو، منداب و ذرت دامی جز عمده ترین اقلام وارداتی کشورمان از قزاقستان در سال مذکور بوده است.

۱۰-۲-۱- عمده ترین کالاهای وارداتی ج.ا. ایران از قزاقستان در سال ۱۳۹۹

(واحد ارزش: هزار دلار- واحد وزن: تن)

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	ارزش	وزن
۱	۱۵۱۲۱۱۰۰	روغن دانه آفتابگردان، روغن گلرنگ یا زعفران کاذب خام	۱۱۱۸۷	۱۴۷۹۵
۲	۱۰۰۳۹۰۰۰	جو به استثنای بذر	۹۰۰۹	۳۷۰۵۰
۳	۱۲۰۵۱۰۹۰	منداب	۶۴۰۴	۱۴۴۸۷
۴	۱۰۰۵۹۰۱۰	ذرت دامی	۴۶۱۹	۱۸۳۳۸
۵	۸۴۵۸۹۹۰۰	ماشین های تراش برای برداشتن فلز	۶۹۳	۳۶۲
۶	۸۴۶۲۲۹۰۰	ماشین های خم کردن، تاکردن، راست کردن یا تخت کردن	۵۴۷	۱۷۹
۷	۸۴۵۷۱۰۰۰	دستگاه متمرکز ماشین کاری برای کارکردن روی فلزات	۵۰۳	۲۶۱
۸	۸۴۶۱۴۰۰۰	ماشین های تراش دادن یا سنگ زنی یا پرداخت کردن چرخ دنده	۴۸۴	۳۷۳
۹	۴۰۱۱۲۰۳۰	لاستیک	۳۶۵	۱۳۴
۱۰	۷۲۲۵۵۰۰۰	محصولات تخت نوردشده از فولاد ممزوج فقط سرد نورد شده	۳۳۹	۶۷۸
۱۱	۸۴۶۲۱۰۰۰	ماشین های آهنگری یا منگنه کاری قالبی	۳۰۹	۲۲۵
۱۲	۰۷۱۳۴۰۹۰	عدس	۲۷۰	۳۴۲
۱۳	۸۴۷۷۱۰۰۰	ماشین های قالب گیری تزریقی برای کارکردن روی کاتوچو یا مواد پلاستیکی	۲۴۳	۱۷۰
۱۴	۸۴۵۹۲۹۰۰	ماشین های سوراخ کردن با برداشتن فلز	۲۲۳	۱۶۲

۱ - سازمان توسعه تجارت ایران
۲ - سازمان توسعه تجارت ایران و گمرک ج.ا. ایران

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	ارزش	وزن
۱۵	۲۳۰۳۱۰۰۰	تفاله نشاسته سازی و تفاله های همانند	۲۲۲	۱۰۱۳
۱۶	۸۴۵۹۳۹۰۰	ماشین های صیقل کردن فرز کردن جدار داخلی برای فلزات	۱۹۹	۱۴۷
۱۷	۰۷۱۳۲۰۳۰	نخود معمولی	۱۶۱	۱۹۲
۱۸	۰۲۰۴۲۱۰۰	لاشه و شقه حیوانات از نوع گوسفند (به استثنای بره) تازه یا سرد کرده	۱۵۸	۲۴
۱۹	۸۴۶۳۴۹۰۰	ماشین های پانچ کردن یا فاق و زبانه دار کردن (از جمله پرس ها)	۱۵۵	۱۱۴
۲۰	۱۲۰۴۰۰۰۰	دانه کتان (بزرگ)، حتی خرد شده	۱۴۳	۲۶۰

۱۰-۲-۲- واردات ج.ا.ایران از قزاقستان بر اساس بخش های عمده کالایی^۱

در این قسمت به تحلیل واردات ج.ا.ایران از قزاقستان در سال ۱۳۹۹ بر اساس بخش های عمده کالایی می پردازیم. همانگونه که مشاهده میگردد بیشترین سهم واردات از قزاقستان مربوط به گروه کشاورزی و صنایع غذایی با ۸۷٪ می باشد.

(واحد ارزش : هزار دلار)

ردیف	بخش های عمده کالایی	ارزش	درصد از کل
۱	کشاورزی و صنایع غذایی	۳۲۴۳۹	۸۷٪
۲	گروه صنعت	۴۵۱۸	۱۲٪
۳	معدن و صنایع معدنی	۳۹۲	۱٪
۴	گروه پتروشیمی و پایه های نفتی	۱۴	۰.۰۴٪
	ارزش کل	۳۷۳۶۳	۱۰۰٪

۱۰-۲-۲-۱- عمده کالاهای وارداتی ج.ا.ایران از قزاقستان در گروه کشاورزی و صنایع غذایی در سال ۱۳۹۹

ارزش کل واردات اقلام گروه کشاورزی و صنایع غذایی از قزاقستان در سال ۱۳۹۹ به میزان ۳۲۴۳۹ هزار دلار بوده است. در جدول ذیل به اقلام عمده وارداتی این گروه از کشور قزاقستان اشاره می نماییم.

(واحد ارزش : هزار دلار - واحد وزن : تن)

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	ارزش	وزن
۱	۱۵۱۲۱۱۰۰	روغن دانه آفتابگردان، روغن گلرنگ یا زعفران کاذب	۱۱۱۸۷	۱۴۷۹۵
۲	۱۰۰۳۹۰۰۰	جو به استثنای بذر	۹۰۰۹	۳۷۰۵۰
۳	۱۲۰۵۱۰۹۰	منداب	۶۴۰۴	۱۴۴۸۷
۴	۱۰۰۵۹۰۱۰	ذرت دامی	۴۶۱۹	۱۸۳۳۸

^۱ - سازمان توسعه تجارت ایران

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	ارزش	وزن
۵	۰۷۱۳۴۰۹۰	عدس	۲۷۰	۳۴۲
۶	۲۳۰۳۱۰۰۰	تفاله نشاسته سازی و تفاله های همانند	۲۲۲	۱۰۱۳
۷	۰۷۱۳۲۰۳۰	نخود معمولی	۱۶۱	۱۹۲
۸	۰۲۰۴۲۱۰۰	لاشه و شقه حیوانات از نوع گوسفند (به استثنای بره) تازه یا سرد کرده	۱۵۸	۲۴
۹	۱۲۰۴۰۰۰۰	دانه کتان (بزرک)، حتی خرد شده	۱۴۳	۲۶۰
۱۰	۰۲۰۴۱۰۰۰	لاشه و شقه بره، تازه یا سرد کرده	۷۹	۱۲

۱۰-۲-۲-۲-عمده کالاهای وارداتی ج.ا.ایران از قزاقستان در گروه عمده صنعت در سال ۱۳۹۹

ارزش کل واردات اقلام گروه صنعتی از قزاقستان در سال ۱۳۹۹ به میزان ۴۵۱۸ هزار دلار بوده است. در جدول ذیل به اقلام عمده وارداتی این گروه از کشور قزاقستان اشاره می نماییم.

(واحد ارزش: هزار دلار- واحد وزن: تن)

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	ارزش	وزن
۱	۸۴۵۸۹۹۰۰	ماشین های تراش برای برداشتن فلز (غیر از انواع کنترل شماره ای) غیر مذکور در جای دیگر	۶۹۳	۳۶۲
۲	۸۴۶۲۲۹۰۰	ماشین های خم کردن، تاکردن، راست کردن یا تخت کردن (همچنین پرس ها) بدون کنترل شماره ای	۵۴۷	۱۷۹
۳	۸۴۵۷۱۰۰۰	دستگاه متمرکز ماشین کاری برای کارکردن روی فلزات	۵۰۳	۲۶۱
۴	۸۴۶۱۴۰۰۰	ماشین های تراش دادن یاسنگ زنی یا پرداخت کردن چرخ دنده	۴۸۴	۳۷۳
۵	۴۰۱۱۲۰۳۰	لاستیک رویی چرخ بادی نو از کائوچو	۳۶۵	۱۳۴
۶	۸۴۶۲۱۰۰۰	ماشین های آهنگری یا منگنه کاری قالبی (از جمله پرس ها) و چکش ها	۳۰۹	۲۲۵
۷	۸۴۷۷۱۰۰۰	ماشین های قالب گیری تزریقی برای کارکردن روی کائوچو یا مواد پلاستیکی یا برای ساختن محصولات از این مواد	۲۴۳	۱۷۰
۸	۸۴۵۹۲۹۰۰	ماشینهای سوراخ کردن با برداشتن فلز، که در جای دیگر مذکور نباشد	۲۲۳	۱۶۲
۹	۸۴۵۹۳۹۰۰	ماشین های صیقل کردن، فرز کردن جدار داخلی برای فلزات، که در جای دیگر مذکور نباشد.	۱۹۹	۱۴۷
۱۰	۸۴۶۲۴۹۰۰	ماشین های پانچ کردن یافاق و زبانه دار کردن (از جمله پرس ها) بدون کنترل شماره ای	۱۵۵	۱۱۴

۱۰-۲-۲-۳-عمده کالاهای وارداتی ج.ا.ایران از قزاقستان در حوزه معدن و صنایع معدنی در سال ۱۳۹۹

ارزش کل واردات اقلام گروه معدن و صنایع معدنی از قزاقستان در سال ۱۳۹۹ به میزان ۳۹۲ هزار دلار بوده است. در جدول ذیل به اقلام عمده وارداتی این گروه از کشور قزاقستان اشاره می نماییم.

(واحد ارزش : هزار دلار - واحد وزن : تن)

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	ارزش	وزن
۱	۷۲۲۵۵۰۰۰	محصولات تخت نوردشده از فولاد ممزوج فقط سرد نورد شده باپهنای ۶۰۰mm یا بیشتر غیر مذکور در جای دیگر	۳۳۹	۶۷۸
۲	۷۳۰۴۲۹۰۰	سایر لوله ها برای جداره سازی یا لوله گذاری (غیر از لوله حفاری) برای استخراج نفت یا گاز	۵۰	۶۱
۳	۷۴۰۶۱۰۰۰	پودر و فلس مس با ساختار غیر لایه ای	۲	۰.۳۸
۴	۷۴۰۶۲۰۰۰	پودر مس با ساختار لایه ای فلس	۱	۰.۰۸

۱۰-۲-۲-۴- عمده کالاهای وارداتی ج.ا.ایران از قزاقستان در گروه عمده پتروشیمی و پایه های نفتی در سال ۱۳۹۹

ارزش کل واردات اقلام گروه پتروشیمی و پایه های نفتی از قزاقستان در سال ۱۳۹۹ به میزان ۱۴ هزار دلار بوده است. در جدول ذیل به کالای وارداتی این گروه از کشور قزاقستان اشاره می نماییم.

(واحد ارزش : هزار دلار - واحد وزن : تن)

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	ارزش	وزن
۱	۹۹۹۹۹۹۹۹	سایر اقلام اعلام نشده	۱۴	۵۶

۱۰-۲-۳- واردات ج.ا.ایران از قزاقستان بر اساس گروه های کالایی و سهم هر گروه^۱

با توجه به تقسیم بندی کالاها (که جزئی تر از بخش گروه عمده کالایی مطروحه در قسمت پیشین می باشد) مشاهده می گردد که گروه های گل و گیاه دارویی، خوراکی، زینتی و صنعتی، صنایع تبدیلی و ماشین سازی و تجهیزات بیشترین سهم را به خود اختصاص داده اند.

(واحد ارزش : هزار دلار)

ردیف	گروه کالایی	واحد ارزش	سهم هر گروه از کل واردات از به قزاقستان (درصد)
۱	گل و گیاه دارویی، خوراکی، زینتی و صنعتی	۲۰۱۹۷	۵۴
۲	صنایع تبدیلی	۱۱۱۸۷	۳۰
۳	ماشین سازی و تجهیزات	۳۵۷۹	۱۰
۴	محصولات حیوانی و صنایع وابسته	۵۴۶	۱
۵	خشکبار	۵۰۸	۱
۶	محصولات پلیمری	۳۶۵	۱

^۱ - سازمان توسعه تجارت ایران

ردیف	گروه کالایی	واحد ارزش	سهم هر گروه از کل واردات از به قزاقستان (درصد)
۷	صنایع معدنی فلزی	۳۳۹	۱
۸	شیمیایی	۲۲۲	۱
۹	لوازم خانگی	۱۱۶	۰
۱۰	خودرو نیروی محرکه	۱۰۵	۰
۱۱	صنایع برق و الکترونیک	۷۳	۰
۱۲	نساجی، پوشاک و کفش	۵۸	۰
۱۳	سایر صنایع معدنی فلزی	۵۳	۰
۱۴	پایه نفتی	۱۴	۰
	ارزش کل	۳۷۳۶۲	۱۰۰

۱۰-۲-۴- واردات ج.ا.ایران از قزاقستان بر اساس کالاهای مصرفی، سرمایه ای و

واسطه ای در سال ۱۳۹۹^۱

(واحد ارزش: هزار دلار- واحد وزن: تن)

ردیف	واسطه سرمایه مصرفی	ارزش	وزن
۱	واسطه ای	۳۳۲۳۶	۸۷۲۱۹
۲	سرمایه ای	۳۵۶۵	۲۰۷۸
۳	مصرفی	۵۶۳	۶۶۹
	جمع کل	۳۷۳۶۴	۸۹۹۶۶

^۱ - سازمان توسعه تجارت ایران

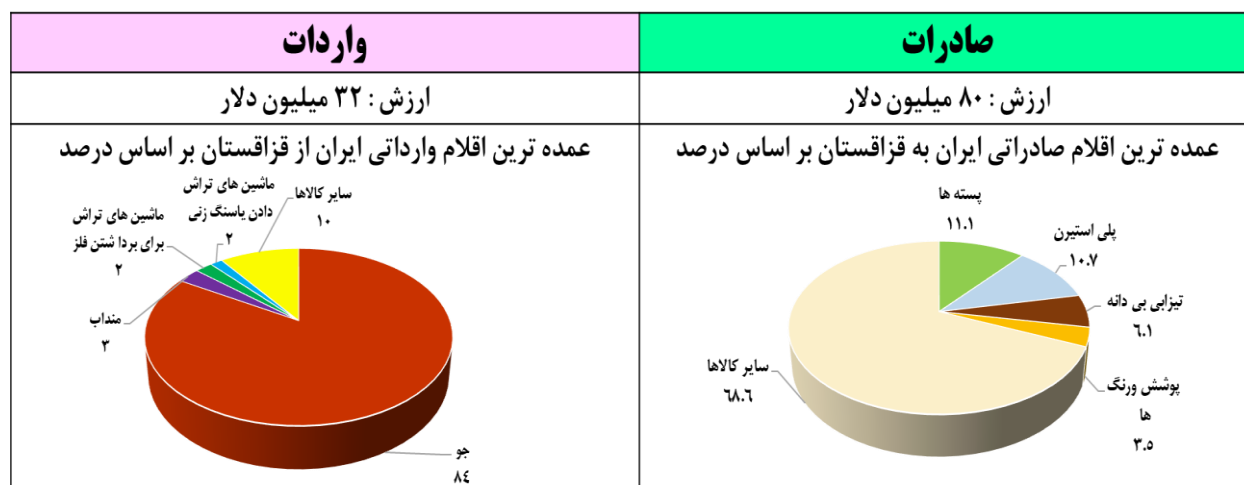
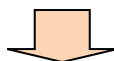
فصل یازدهم

تحلیل مبادلات تجاری ج.ا.ایران و قزاقستان

در ۶ ماهه اول سال ۱۴۰۰

اینفوگرافیک فصل یازدهم در یک نگاه

عملکرد صادرات و واردات ایران به / از قزاقستان در ۶ ماهه ۱۴۰۰

مقدمه

هدف این فصل تقریباً مشابه فصل گذشته می باشد. در این فصل ابتدا مبادلات تجاری دو کشور در ۶ ماهه ابتدایی سال ۱۴۰۰ مورد بررسی و در ادامه اقلام صادراتی و وارداتی به / از این کشور در قالب گروه های عمده از جمله ۱- صنعت ۲- کشاورزی و صنایع غذایی ۳- معدن و صنایع معدنی ۴ - پتروشیمی و پایه های نفتی ۵- فرش و صنایع دستی مورد بررسی و تحلیل قرار می گیرد و نهایتاً بخش های مهم جهت صادرات و واردات به / از این کشور مشخص می گردند. این فصل به نوعی در کنار دو فصل پیشین قرار گرفته و نهایتاً منجر به کسب یک دید و جمع بندی جامع از وضعیت تجارت با این کشور خواهد گردید.

۱۱-۱- تحلیل صادرات ج.ا.ایران به قزاقستان طی ۶ ماهه اول ۱۴۰۰

صادرات ج.ا.ایران به قزاقستان طی ۶ ماهه ۱۴۰۰ به میزان ۸۰ میلیون دلار و از نظر وزنی به میزان ۲۳۷ هزار تن بوده است در ادامه به تحلیل کالاهای صادراتی ج.ا.ایران به این کشور در بازه زمانی اشاره شده می پردازیم

۱۱-۱-۱- عمده ترین کالاهای صادراتی ج.ا.ایران به قزاقستان در ۶ ماهه اول ۱۴۰۰

در این قسمت عمده ترین اقلام صادراتی ج.ا.ایران به قزاقستان را بر حسب ارزش رتبه بندی کرده ایم که بر این اساس پسته، تیزابی بی دانه، خرما و سیب جز عمده ترین اقلام صادراتی کشورمان به قزاقستان بوده است و این نشان از اهمیت بخش کشاورزی کشورمان و پتانسیل های موجود این بخش می باشد.

(واحد ارزش : هزار دلار - واحد وزن : تن)

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	ارزش	وزن
۱	۰۸۰۲۵۱۰۰	پسته ها با پوست تازه یا خشک	۸۸۱۷	۱۵۰۳
۲	۳۹۰۳۱۹۱۰	پلی استیرن غیر قابل انبساط معمولی	۸۵۳۳	۶۴۵۱
۳	۰۸۰۶۲۰۳۰	تیزابی بی دانه (انگور خشک کرده)	۴۸۷۵	۴۴۳۳
۴	۳۲۰۸۱۰۱۰	پوشش و رنگ ها بر اساس پلی استرها	۲۷۹۴	۱۷۹۹
۵	۲۸۱۸۲۰۰۰	اکسید آلومینیم غیر از کورندوم مصنوعی	۲۳۶۹	۱۱۸۴
۶	۳۹۰۳۱۱۱۰	پلی استایرن قابل انبساط و مقاوم در برابر آتش	۲۳۴۵	۱۶۳۱
۷	۲۵۲۳۲۹۰۰	سایر سیمان سفید پرتلند بجز رنگ شده به طور مصنوعی	۲۲۸۵	۸۶۲۴۲
۸	۰۸۰۴۱۰۴۰	خرما مضافتی تازه یا خشک کرده	۲۱۴۸	۱۹۶۵

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	ارزش	وزن
۹	۵۷۰۵۰۰۹۰	سایر فرش ها و کف پوش ها از مواد نسجی	۱۷۹۲	۵۴۹
۱۰	۳۹۰۱۱۰۱۰	پلی اتیلن خطی با وزن مخصوص (چگالی) کمتر از ۹۴٪	۱۵۶۴	۱۳۶۸
۱۱	۰۸۰۴۱۰۳۵	کلوته	۱۵۵۰	۲۵۷۵
۱۲	۰۸۰۸۱۰۰۰	سیب تازه	۱۵۴۶	۴۲۷۶
۱۳	۰۷۰۱۹۰۰۰	سیب زمینی، تازه یا سرد کرده	۱۴۶۵	۹۷۵۱
۱۴	۰۸۰۴۱۰۱۰	خرما استعمران تازه یا خشک کرده	۱۳۰۷	۳۳۴۷
۱۵	۷۲۱۴۲۰۰۰	میله های آهنی یا فولادی گرم نوردشده	۱۱۹۸	۱۶۲۱
۱۶	۶۸۱۰۱۱۱۰	بلوک و آجر برای ساختمان از بتون سبک	۱۰۱۷	۳۱۶۴۲
۱۷	۲۱۰۶۹۰۱۰	استایلازیر	۱۰۰۰	۵۰۰
۱۸	۰۸۰۴۱۰۲۰	خرما کبکاب تازه یا خشک کرده	۹۹۲	۱۲۳۸
۱۹	۰۸۰۶۲۰۶۰	انگوری بی دانه (انگور خشک کرده)	۹۸۹	۶۲۲
۲۰	۸۴۷۴۸۰۰۰	سایر ماشین آلات و دستگاه های به هم فشردن	۹۵۳	۱۳۳

۱۱-۱-۲- صادرات ج.ا.ایران به قزاقستان بر اساس بخش های عمده کالایی در ۶ ماهه اول ۱۴۰۰^۱

در این قسمت کلیه کالاها را به ۵ گروه اصلی به شرح جدول ذیل تقسیم بندی نموده ایم و سهم هر گروه در صادرات به قزاقستان را مورد ارزیابی قرار دادیم همانگونه که مشاهده می گردد همانند سال ۱۳۹۹ بیشترین سهم از صادرات کشورمان به قزاقستان مربوط به گروه کشاورزی و صنایع غذایی با ۳۹٪ می باشد. که این موضوع نشان از اهمیت بازار محصولات کشاورزی و صنایع غذایی قزاقستان برای ج.ا.ایران است.

ردیف	بخش های عمده کالایی	ارزش صادرات (هزار دلار)	درصد از کل
۱	کشاورزی و صنایع غذایی	۳۰۸۸۴	۳۹٪
۲	گروه صنعت	۲۲۴۴۱	۲۸٪
۳	گروه پتروشیمی و پایه های نفتی	۱۴۳۶۶	۱۸٪
۴	معدن و صنایع معدنی	۱۱۹۲۷	۱۵٪
۵	فرش و صنایع دستی	۴۰	۰.۰۵٪
	ارزش کل	۷۹۶۵۸	۱۰۰٪

^۱ - سازمان توسعه تجارت ایران

۱۱-۲- تحلیل واردات ج.ا.ایران از قزاقستان طی ۶ ماهه اول ۱۴۰۰

واردات ج.ا.ایران از قزاقستان طی ۶ ماهه ۱۴۰۰ به میزان ۳۲ میلیون دلار و از نظر وزنی به میزان ۱۰۳ هزار تن بوده است در ادامه به تحلیل کالاهای وارداتی ج.ا.ایران از این کشور در بازه زمانی اشاره شده می پردازیم.

۱۱-۲-۱- عمده ترین کالاهای وارداتی ج.ا.ایران از قزاقستان در ۶ ماهه ۱۴۰۰

در این قسمت عمده ترین اقلام وارداتی ج.ا.ایران از قزاقستان را بر حسب ارزش دلاری در ۶ ماهه ۱۴۰۰ رتبه بندی کرده ایم که بر این اساس جو و منداب جز عمده ترین اقلام وارداتی کشورمان از قزاقستان در بازه زمانی مذکور بوده است.

(واحد ارزش: هزار دلار - واحد وزن: تن)

ردیف	شرح کالا	ارزش	وزن
۱	جو به استثنای بذر	۲۷۱۰۷	۹۸۴۱۵
۲	منداب	۹۱۲	۱۶۰۵
۳	ماشین های تراش برای برداشتن فلز	۶۹۴	۳۹۷
۴	ماشین های تراش دادن یاسنگ زنی یا پرداخت کردن چرخ دنده	۴۹۹	۳۶۹
۵	ماشینهای سوراخ کردن با برداشتن فلز	۴۹۸	۳۶۸
۶	ماشین های خم کردن، تاکردن، راست کردن یا تخت کردن	۴۸۴	۳۱۵
۷	ماشین های صیقل کردن، فرز کردن جدار داخلی برای فلزات	۴۷۹	۳۵۵
۸	ماشین های قالب گیری تزریقی برای کارکردن روی کائوچو یا مواد پلاستیکی یا برای ساختن محصولات از این مواد	۳۵۶	۲۰۲
۹	دستگاه متمرکز ماشین کاری برای کارکردن روی فلزات	۲۷۹	۱۵۸
۱۰	نخود معمولی	۱۸۳	۲۵۶
۱۱	پرس های هیدرولیک برای کاربرروی فلزات یا کربورهای فلزی	۱۴۸	۴۰
۱۲	سایر چرخ دنده و مجموعه چرخ دنده ها	۱۳۱	۶۵
۱۳	ماشین های پانچ کردن یا فاق و زبانه دار کردن	۱۳۰	۷۴
۱۴	عدس	۱۲۱	۱۱۴
۱۵	اکسیدها و هیدرواکسیدهای کبالت اکسیدهای کبالت تجارتي	۸۴	۲
۱۶	ماشین های ریخته گری قالب ریزی	۸۴	۶۲
۱۷	اجزاء و قطعات و متفرعات برای آلات و وسایل و ماشین ها	۶۶	۳
۱۸	جو دو سر به استثنای بذر	۳۱	۱۳۴
۱۹	اجزاء و قطعات ماشین آلات سوراخ کردن زمین یا چاه کندن	۷	۳
۲۰	پودرو فلس مس با ساختار غیر لایه ای	۵	۱

۱۱-۲-۲- واردات ج.ا.ایران از قزاقستان بر اساس بخش های عمده کالایی^۱

در این قسمت به تحلیل واردات ج.ا.ایران از قزاقستان در ۶ ماهه ۱۴۰۰ بر اساس بخش های عمده کالایی می پردازیم. همانگونه که مشاهده می گردد بیشترین سهم واردات از قزاقستان همانند سال ۱۳۹۹ مربوط به گروه کشاورزی و صنایع غذایی با ۸۸٪ می باشد.

(واحد ارزش : هزار دلار)

ردیف	بخش های عمده کالایی	ارزش	درصد از کل
۱	کشاورزی و صنایع غذایی	۲۸۳۵۲	۸۸٪
۲	گروه صنعت	۳۹۴۴	۱۲٪
۳	معدن و صنایع معدنی	۴.۵	۰.۰۱٪
	ارزش کل	۳۲۳۰۰	۱۰۰٪

^۱ - سازمان توسعه تجارت ایران

بخش سوم :

تحلیل Swot و ارائه راهکارهای

پیشنهادی جهت توسعه روابط با قزاقستان

فصل دوازدهم

**بررسی نقاط قوت، ضعف، فرصت و
تهدید (swot)**

و استراتژی های ترکیبی

مقدمه

این فصل در واقع مرور کلی بر روی یازده فصل گذشته می باشد چرا که بایستی در این فصل با استفاده از یافته ها و مطالعات صورت گرفته در فصول گذشته و با آگاهی از نقاط قوت و ضعف خود، فرصت ها و تهدیدات پیش روی روابط تجاری فیما بین را بررسی و نهایتاً استراتژی هایی در این خصوص ارائه نمائیم. به زبان دیگر در این فصل ما با استفاده از ماتریس SWOT فرصت ها و تهدیدات روابط تجاری با قزاقستان را در مقابل نقاط قوت و ضعف خود قرار داده و نهایتاً استراتژی هایی جهت توسعه و ارتقا روابط تجاری با این کشور ارائه می دهیم.

۱۲-۱-مدل SWOT

در این بخش برآنیم با استفاده از ماتریس SWOT به بررسی نقاط قوت، ضعف، فرصت ها و تهدیدهای توسعه روابط تجاری ج.ا.ایران با کشور قزاقستان پرداخته و نهایتاً استراتژی ها و راهبردهای پیشنهادی را در ادامه مطرح می کنیم.

نمودار ۱-۱۱: نمودار SWOT

۱۲-۱-۱- نقاط قوت (S= Strengths)

ج.ا.ایران دارای نقاط قوت فراوانی جهت توسعه همکاری ها نه تنها با قزاقستان بلکه با بسیاری از کشورها می باشد از جمله این نقاط قوت می توان به توانمندی های علمی، برخورداری از منابع طبیعی، توانمندی شرکت های ایرانی در حوزه کشاورزی، معادن و خدمات فنی و مهندسی و ... اشاره نمود. در ادامه به مهمترین نقاط قوت کشورمان با رویکرد توسعه روابط تجاری با قزاقستان اشاره می نماییم.

- ✓ وجود شرکت های ایرانی توانمند در حوزه های کشاورزی، خدمات فنی و مهندسی و معدنی
- ✓ توانمندی کشورمان در تولید محصولات کشاورزی مورد نیاز قزاقستان از جمله پسته و خرما
- ✓ حضور شرکت های توانمند در حوزه دارو

۱۲-۱-۲- نقاط ضعف (W= Weaknesses)

بدون شک هر کشوری در کنار نقاط قوت خود دارای نقاط ضعف می باشد و مهارت این هست که نقاط ضعف را به موقع فهمید و در صدد برطرف نمودن آن بر آمد. با رویکرد توسعه روابط تجاری با قزاقستان به مهمترین نقاط ضعف کشورمان اشاره می نمائیم.

- ✓ عدم توانایی شرکتهای ایرانی در رقابت با کالاهای رقیب در قزاقستان
- ✓ ضرورت تقویت زیرساخت های حمل و نقلی کشورمان
- ✓ مشکل در تبادلات بانکی با کشورها
- ✓ فقدان بازاریابی تجاری مناسب جهت حضور در بازار قزاقستان

۱۲-۱-۳- فرصت ها (O= Opportunity)

با توجه به اجرایی شدن موافقتنامه تجارت ترجیحی ج.ا.ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا از یک سو و اهمیت کشور قزاقستان بعنوان یکی از کشورهای هدف صادراتی و همچنین عضو مهم اتحادیه مذکور، بنظر می رسد توسعه روابط تجاری با این کشور بیش از گذشته اهمیت یافته است. در این قسمت به فرصت های موجود کشورمان جهت توسعه همکاری ها با قزاقستان می پردازیم.

- ✓ سفر مقامات دو کشور و امضای اسنادی از جمله سند کمیسیون مشترک همکاری های فیما بین
 - ✓ برخورداری قزاقستان از منابع طبیعی و معادن غنی و جذابیت این بخش برای شرکت های ایرانی
- فعال در حوزه معادن

- ✓ وجود فرصت و زمینه مناسب جهت فعالیت در حوزه کشاورزی و کشت فراسرزمینی در قزاقستان
- ✓ اجرایی شدن سند موافقتنامه تجارت ترجیحی ج.ا.ایران و اوراسیا و در دستور کار بودن امضا سند موافقتنامه تجارت آزاد
- ✓ توسعه صنایع خلاق، توجه به فناوری سبز و تمرکز بر توسعه انرژی های تجدید پذیر در کشور قزاقستان و فرصت مناسب برای حضور شرکت های فعال ایرانی در این حوزه
- ✓ وجود فرصت های ویژه جهت سرمایه گذاری در قزاقستان و استفاده از تخفیفات اعمال شده در مناطق ویژه اقتصادی این کشور

۱۲-۱-۴- تهدیدها (T= Threats)

بی شک توسعه روابط تجاری با کشورها بدون در نظر گرفتن تهدیدهای محیط بیرونی و حضور سایر رقبا به شکست و از دست دادن بازار هدف منجر خواهد شد. توجه به تهدیدها و تلاش جهت شناسایی و ارائه راه حل پیشگیرانه مهمترین عامل در حضور موفق و موثر در بازار کشورهای خارجی خواهد بود. در این بخش به تهدیدهای موجود بر سر راه کشورمان جهت توسعه روابط تجاری با کشور قزاقستان می پردازیم.

- ✓ حضور کشورهای رقیب از جمله روسیه ، چین و ترکیه
- ✓ عدم دسترسی به اطلاعات بازار قزاقستان (تجاری، اقتصادی، سرمایه گذاری و ...)
- ✓ مشکلات نقل و انتقال پول به این کشور
- ✓ کمبود خطوط پروازی مستقیم

۱۲-۲- راهبردهای ترکیبی بر اساس مدل swot

۱۲-۲-۱- راهبرد SO

- ✓ استقرار شرکت های توانمند ایرانی جهت فعالیت در حوزه های معدن ، دارو و کشت فراسرزمینی در قزاقستان
- ✓ ترغیب شرکت های توانمند ایرانی جهت حضور در بازار کشور قزاقستان از طریق سرمایه گذاری در مناطق آزاد این کشور

۱۲-۲-۲- راهبرد ST

- ✓ ترغیب شرکت های فعال ایرانی در قزاقستان جهت صادرات کالاهای با کیفیت تر نسبت به رقبا
- ✓ تسهیل در فراهم نمودن حضور فعال و موثر تجار ایرانی در قزاقستان با برقراری روابط بانکی مستقیم و افزایش خطوط پروازی مستقیم

۱۲-۲-۳- راهبرد WO

- ✓ بالابردن توان رقابتی تجار ایرانی در بازار قزاقستان با توجه به فرصت های همکاری با این کشور در زمینه کشاورزی و معدن و نیز وجود روابط خوب سیاسی فیما بین و همچنین سوابق همکاری مطلوب از جمله امضای موافقتنامه تجارت ترجیحی ج.ا.ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا و سفر مقامات دو کشور
- ✓ توجه ویژه به بازار کشور قزاقستان و ضرورت تقویت زیرساخت های حمل و نقلی کشورمان در راستای توسعه روابط تجاری با این کشور با توجه به فرصت ها و پتانسیل های قزاقستان بعنوان یکی از بازار هدف صادراتی

۱۲-۲-۴- راهبرد WT

- ✓ تلاش جهت رفع موانعی همچون مشکلات بانکی و حمل و نقل با کشور قزاقستان با هدف رقابت با رقبایمان در این کشور
- ✓ تبادل بانک اطلاعات تجار ج.ا.ایران و قزاقستان بصورت دوره ای و دو جانبه با هدف تعمیق روابط بخش های خصوصی دو کشور
- ✓ بررسی نقاط قوت رقبایمان در بازار قزاقستان و تلاش تجار جهت بالابردن کیفیت محصولات در مقایسه با رقبا

فصل سیزدهم

بررسی الزامات همکاری با کشور قزاقستان و راهکارهای پیشنهادی

مقدمه

پیش نیاز توسعه روابط تجاری با هر کشوری مستلزم بررسی الزامات حضور موفق تجار در آن کشور خواهد بود و بی شک شرط موفقیت و رقابت با رقبا در بازارهای جهانی همین می باشد. در این فصل الزامات توسعه روابط تجاری ج.ا.ایران با قزاقستان را در چهار حوزه افزایش سهم بازار صادراتی، حمل و نقل، بانکی و کشاورزی بیان و برای آن راهکارهایی ارائه می گردد. این فصل به نوعی حاصل بررسی ها، تجربیات و مطالعات مولف می باشد که سعی شده است به نوعی به یک نتیجه گیری کلی از این کتاب که همانا "راهکارهای توسعه روابط تجاری با قزاقستان" است، دست یابد.

۱۳-۱- ضرورت بررسی الزامات توسعه روابط تجاری ج.ا.ایران با قزاقستان

کشور قزاقستان یکی از کشورهای مهم و هدف صادراتی برای ج.ا.ایران محسوب می شود و اهمیت این موضوع از زمان اجرایی شدن موافقتنامه تجارت ترجیحی ج.ا.ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا دو چندان شده است. بدون شک حضور موفق در بازار قزاقستان در کنار سایر رقبای قوی پیش از همه نیازمند بررسی الزامات و چالش ها می باشد که می توان با استمداد از توانمندی ها و پتانسیل ها کشورمان راهکارهایی را ارائه نمود تا بتوان سهم کنونی خود از بازار قزاقستان را افزایش داد. شایان ذکر است نیل به هدف مذکور مستلزم مساعدت و همکاری بخش های خصوصی و دولتی کشورمان خواهد بود تا در یک راستا و با یک هدف بتوانند حضور فعال تر کشورمان را در بازار قزاقستان به ارمغان آورند.

۱۳-۱-۱- الزامات همکاری ج.ا.ایران با کشور قزاقستان و راهکارهای پیشنهادی

۱۳-۱-۱-۱- افزایش سهم ج.ا.ایران از بازار صادراتی قزاقستان و تقویت حضور تجار ایرانی

راهکار پیشنهادی

- ✓ ضرورت هدفگذاری برای اختصاص حداقل ۰.۵ الی ۱ درصد از سهم بازار قزاقستان برای کشورمان
- ✓ اهمیت انعقاد موافقتنامه تجارت آزاد بین ج.ا.ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا
- ✓ برگزاری نمایشگاه اختصاصی ایران در قزاقستان و بالعکس
- ✓ برگزاری نمایشگاه اختصاصی اوراسیا در ایران و بالعکس
- ✓ برگزاری همایش ها و سمینارها با موضوع بررسی روابط تجاری فیما بین جهت آشنایی تجار دو کشور با ظرفیت های کشور مقابل

راهکار پیشنهادی

- ✓ شناسایی نیازمندی های کشور قزاقستان و انعکاس مستمر موضوع به شرکت های توانمند جهت حضور در بازار آن کشور و تقویت توان صادراتی آنان
- ✓ تبادل بانک اطلاعاتی بخش های خصوصی فیما بین با هدف افزایش ارتباط تجار دو کشور با یکدیگر
- ✓ استفاده از مکانیزم تهاتر جهت بهره گیری از پتانسیل و ظرفیت های دو کشور با توجه به مشکلات بانکی موجود
- ✓ حضور شرکت های ایرانی فعال در حوزه صدور خدمات فنی و مهندسی در کشور قزاقستان (با توجه به فرصت ها و پتانسیل های این کشور در حوزه های مذکور)
- ✓ اطلاع رسانی و معرفی ظرفیت های علمی و فناوری ج.ا. ایران
- ✓ حضور شرکت های ایرانی در مناطق آزاد قزاقستان با توجه به تسهیلات موجود در این مناطق و معافیت های مالیاتی
- ✓ تسهیل در صدور روادید و تمدید مدت اعتبار آن
- ✓ راه اندازی دفتر یا نماینده سندیکای تولید کنندگان و صادر کنندگان محصولات دارای پتانسیل صادراتی در بازارهای مصرفی مهم قزاقستان در جهت بازاریابی
- ✓ ایجاد نمایشگاه و فروشگاه دائمی محصولات در آکتائو (با توجه به موقعیت استراتژیک این منطقه)
- ✓ ایجاد دفاتر خدمات مشاوره و بازاریابی در قزاقستان
- ✓ ایجاد شرکت های مشترک سرمایه گذاری
- ✓ حفظ روابط و ادامه مذاکره با خریداران سابق در کشور قزاقستان و ارائه پیشنهادات با تسهیلات جدید
- ✓ فعال نمودن بازاریابی صادرات محصولات دارای پتانسیل در بازار قزاقستان با ارائه تسهیلات و مکانیزم ویژه
- ✓ استفاده از بسته بندهای مناسب جهت صادرات کالا به منظور بالابردن توان رقابتی در آن کشور

۱۳-۱-۱-۲- الزام ۲) حل مشکلات حمل و نقل فیما بین و توسعه زیرساخت های حمل و نقلی

راهکار پیشنهادی

- ✓ افزایش و تقویت خطوط منظم دریایی از بنادر شمالی کشورمان به بندر آکتائو قزاقستان (لازم بذکر است توافقنامه برقراری خطوط منظم دریایی از بنادر شمالی کشورمان به بندر روسیه و قزاقستان بین سازمان توسعه تجارت ایران و شرکت کشتیرانی دریای خزر در مهرماه ۱۴۰۰ امضا شد و مقرر گردید از اول آبان ماه ۱۴۰۰ اجرا شود)
- ✓ ضرورت افزایش تعداد کانتینرهای یخچال دار
- ✓ تقویت تردد کشتی های کانتینربر میان بنادر دو کشور
- ✓ تقویت و فعال سازی پروژه کشتی های رو - رو فیما بین بنادر دو کشور
- ✓ بهره گیری از مرکز لجستیکی در آکتائو
- ✓ تاسیس لجستیک در اینچه برون
- ✓ استفاده از فرصت ها و مزیت های بنادر دو کشور و توسعه همکاری های فیما بین و بهره گیری از ابزارهایی همچون معافیت های مالیاتی، ارائه امتیازات در مناطق آزاد و تقویت زیرساخت ها
- ✓ تقویت خطوط پروازی مستقیم بین دو کشور

راهکار پیشنهادی

- ✓ ضرورت افزایش تعداد واگن ها
- ✓ دور زدن مسیر تردد از ترکمنستان از طریق اقداماتی همچون رایزنی با کشورهای ذیربط منطقه و همجوار و نیز عملیاتی شدن کریدورها و مسیرهای چندجانبه ترکیبی از جمله مسیر ایران- افغانستان- ازبکستان ، کریدور جاده ای موسوم به KTAI، ساماندهی کشتی های رو- رو و کانتینربر بین بنادر دریای خزر

۱۳-۱-۱-۳ حل مشکلات بانکی فیما بین (۳ الزام)

راهکار پیشنهادی

- ✓ تشکیل کمیته های بانکی فیما بین دو کشور
- ✓ تاسیس بانک مستقل ایرانی یا تاسیس بانک ایرانی- قزاقی
- ✓ بهره گیری از مکانیزم تهاتر

۱۳-۱-۱-۴ توسعه همکاری ها در حوزه کشاورزی (۴ الزام)

راهکار پیشنهادی

- ✓ برگزاری ویدئو کنفرانس فیما بین فعالین حوزه کشاورزی دو کشور
- ✓ حضور شرکت های ایرانی در حوزه کشت فراسرزیمینی
- ✓ برقراری ارتباط بین تولیدکنندگان بزرگ ایرانی در زمینه میوه و سبزیجات و محصولات کشاورزی و تجار قزاقی تبادل اطلاعات
- ✓ انتقال علم و فناوری و همکاری های علمی در حوزه دامپروری و کشاورزی

منابع و ماخذ

- ۱- سند استراتژیک ۲۰۵۰ قزاقستان
- ۲- بنیاد هریتیج
- ۳- بانک جهانی
- ۴- آژانس برنامه ریزی استراتژیک و اصلاحات در جمهوری قزاقستان
- ۵- اداره ملی آمار قزاقستان
- ۶- فائو
- ۷- رویدادها و کنفرانس های قزاقستان در سال ۲۰۲۱
- ۸- سفارت ایران در قزاقستان
- ۹- سفارت قزاقستان در واشنگتن
- ۱۰- سرکنسولگری ج.ا.ایران در آکتائو
- ۱۱- رایزنی فرهنگی سفارت ج.ا.ایران در قزاقستان
- ۱۲- رایزنی بازرگانی سفارت ایران در قزاقستان
- ۱۳- پایگاه اطلاع رسانی دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه
- ۱۴- گمرک جمهوری اسلامی ایران
- ۱۵- سازمان توسعه تجارت ایران
- ۱۶- اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی استان تهران
- ۱۷- کتاب الگوی مصرف، اندازه بازار و فرصت های تجاری در کشور قزاقستان ، اتاق بازرگانی، صنایع معادن کشاورزی خراسان رضوی با همکاری اتاق مشترک ایران و قزاقستان
- ۱۸- مقاله بررسی ظرفیت های صادراتی ایران به قزاقستان سال ۱۳۹۹ از جناب آقای امید صمدی نیا
- ۱۹- وینار آشنایی با بازار قزاقستان در اسفندماه ۱۳۹۹
- ۲۰- وینار آشنایی با بازار قزاقستان و قرقیزستان در دی ماه ۱۳۹۹

- 1- www.trademap.org
- 2- www.indexmundi.com
- 3- www.worldometers.info
- 4- www.kazakhstan.mfa.gov.ir
- 5- www.aifc.kz
- 6- www.kazpravda.kz/news
- 7- www.akorda.kz
- 8- www.trade.gov/
- 9- www.kapital.kz/economic
- 10- www.statista.com/statistics
- 11- www.astanatimes.com
- 12- www.heritage.org
- 13- www.stat.gov.kz
- 14- www.iteca.kz